

fuzinar

Leto XXI

Ravne na Koroškem, 14. decembra 1984

Št. 12

*Srečno,
zdravo
in uspešno
leto 1985*

**ŽELIMO
VSEM DELAVCEM
IN NJIHOVIM
DRUŽINAM**

**SAMOUPRAVNI ORGANI
IN DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE
ŽELEZARNE RAVNE**

Z boljšim delom in večjim znanjem v leto 1985

V letu 1985 praznujemo pomemben jubilej — štiridesetletni-
co osvoboditve jugoslovanskih na-
rodov in začetek graditve naše
nove države. Velike uspehe smo
dosegli v preteklih desetletjih, če-
prav je bila pot večkrat zelo te-
žavna. Lep primer je naša žele-
zarna, ki je iz majhnih fužin
zrasla v pomemben steber slo-
venskega in jugoslovanskega go-
spodarstva. Ogromni napor, od-
rekanja in sposobnost so bili po-
trebni, da smo dosegli današnje
stopnje rasti.

Zato bodimo ponosni na uspehe
naše samoupravne socialistične
ureditve in dokažimo, da smo kos
tudi največji tekmi na področjih
gospodarskega razvoja. Danes
imamo ogromno strojev in pred-
vsem sposobnih ljudi, da lahko
ustvarimo in tudi moramo ustva-
riti še veliko več, kot smo nare-
dili doslej. Trdo fizično delo se
vedno bolj umika še trši, brez-
kompromisni borbi novih tehnolo-
gij, informacij, novih znanj in
inovacij.

Kako torej gospodariti v pri-
hodnjem letu? Bolje kot letos,
predvsem pa doseči večje rezul-
tate v produktivnosti in kvaliteti
dela. Potrebna sta nam večja pro-
izvodnja in izvoz, večja energija
inovacijskega ustvarjanja, veliko
novega znanja in dobri medčlo-
veški odnosi. Tudi povsem nova
razmišljanja morajo postati se-
stavina našega dela, na primer:

— kakšna je prihodnost naših
proizvodnih programov

— ali bomo našo dolgoročno
strategijo gradili samo na jeklu
in kovinski predelavi

— koliko našega znanja smo
sposobni prodati

— ali se dovolj hitro in poglob-
ljeno izobražujemo

Guido Kacl

— kako še izboljšati naše de-
lovno in bivalno okolje itn.

Za uspeh sta nam potrebna
večja samozavest in spoznanje, da
mora vsakdo v železarni ustvariti
in privarčevati več kot letos, pač
glede na svojo odgovornost, spo-
sobnost in dosedanje vpetost v
delo.

Srečno in uspešno novo leto
1985!

Guido Kacl, predsednik
poslovnega odbora
Železarne Ravne

V OBČINI RAVNE SE BOMO LETA '85 SPOMINJALI 40-LETNICE BOJEV NA POLJANI

Prihodnje leto bo minilo 40 let od konca zadnje svetovne vojne. V naši državi naj bi osvoboditev obeležilo več proslav. Razen repu-
bliških sta predvideni dve zvezni: prva bo spomnila na preboj srem-
ske fronte, druga na zadnje boje v Evropi na Poljani pri nas.

Pripraviti zvezno proslavo ni majhna stvar, usmeriti prizadevanja
tako, da bi občina Ravne dobila hkrati obeležja trajne vrednosti in
se končno dostojno oddolžila zgodovini, pa je še zahtevnejša naloga.
Tega so se prireditelji dobro zavedali in se dela tudi pravi čas lotili,

Zlahtne zaloge

zato lahko zdaj že pokažejo prve rezultate, napovejo pa tudi marsi-
kaj vnaprej.

Zemeljska dela na Poljani (bodoči spominski park) so v glavnem
opravljena po načrtu. Kipar Stojan Batič dokončuje spomenik, ki ga
bodo odlili na Hrvaškem. Postavili naj bi ga v začetku maja. V park
bo vključena tudi ena od letošnjih skulptur Forme vive.

Muzej »15. maj« v Hrastovi hiši je bolj dolgoročna naloga, zato
pa že pridno zbirajo gradivo zanj. Doslej so uredili okoli 400 doku-
mentov, iz katerih naj bi za začetek oblikovali potujočo razstavo,
kasneje pa bo dobila stalni prostor v muzeju.

Društvo inženirjev in tehnikov železarne bo izdelalo načrt za
osvetlitev spomenika, mladinci pa bodo udarniško skopali jarek za
kable.

Koroška osrednja knjižnica bo ob tej priložnosti izdala bibliogra-
fijo o NOB v koroški krajini; razrašča se v knjigo z okoli 600 strani.
V pripravi je tudi brošura o Poljani in občini Ravne.

Kulturne in športne prireditve z geslom »Svobodi in miru — Po-
ljana '85« se bodo v občini Ravne vrstile vse leto.

Na osrednji proslavi pričakujejo okoli 5000 do 10.000 udeležencev.
Sredi novembra je bila kakšna številka znana, skupni predračun
stroškov pa še ne. Ko bo, ga bomo objavili. Se pa ve, da naj bi sred-
stva v glavnem prispevale občinske samoupravne interesne skupnosti,
računajo pa tudi na soudeležbo republike (SZDL in kulturne skup-
nosti).

M. K.

SKLEPI IN STALIŠČA 2. SEJE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet železarne je na svoji 2. seji 20. 11. 1984 sprejel na-
slednje pomembnejše sklepe in stališča:

● Sprejel je poročilo o poslovanju v 3. četrtletju in izvajanju
ukrepov za izboljšanje poslovanja. Pozval je vse delavce k čim
boljšemu izvajanju zastavljenih nalog, da bi v novembru in decem-
bru dosegli čim višjo realizacijo. Pri tem je zlasti pomembno do-
sledno izvajanje ukrepov za varčevanje, v planskih aktih za l. 1985
pa moramo zagotoviti taka razmerja, ki bodo omogočala začetno
rast OD, obenem pa več sredstev za razširitev materialne osnove dela.

● Sprejel je ugotovitve iz ocene o izbiri delovnega časa v žele-
zarni. Po sprejemu koledarja delovnih in prostih dni je treba izdelati
tudi plan izrabe delovnega časa, ki bo podlaga za celovito obravnavo
odnosa do dela in naprav. Obenem je zahteval, da se pripravijo po-
enotna merila za obravnavanje odsotnosti delavcev z dela.

● Sprejel je poročilo o energetskem stanju. Podprl je ukrepe na
področju porabe energije in pozval vse delavce k čim večji štednji.

● Sprejel je poročilo o delu arbitražne komisije v preteklem man-
datnem obdobju in imenoval novo komisijo.

● Podelil je priznanja »inovator železarne« (seznam je objavljen
posebej). Izročena bodo konec decembra.

● Priznanje Železarne Ravne v letu 1984 je podelil:

— Vojno-tehničnemu inštitutu Beograd, direkciji projekta K

— Tovarni dušika Ruše in

— IMP — projekt, montaža, industrija, Maribor.

● Potrdil je izvedbo popisa sredstev in virov po datumih, kot jih
je predlagala centralna inventurna komisija.

● Služba za sistem OD mora delavskemu svetu tozda Kovinarstvo
poslati analizo, ki bo odgovorila na vprašanje o gibanju poprečnih
OD tozdov in o zaostajanju tozda Kovinarstvo za poprečjem OD v
železarni.

(Vir: sklepi in stališča 2. seje delavskega sveta železarne)

ARBITRAŽNA KOMISIJA

Delavski svet železarne je na svoji 2. seji imenoval arbitražno komisijo. Pred-
sednik je Boris Kastivnik, ETS, namestnik Franc Košak, Jeklolivarna, tajnica
Ema Kotnik, KSZ. (Prvo imenovani je član, drugi namestnik).

Jeklarna: Roman Lapuh, Marija Rozman
Jeklolivarna: Andrej Plohl, Zdravko Fajmut
Valjarna: Stanko Trglav, Franc Hartman
Kovačnica: Ivan Pungartnik, Alojz Krivograd
Jeklovlek: Herman Pečovnik, Stefan Gregor
Kalilnica: Beno Jelen, Irena Gorenšek
Orodjarna: Ivan Jehart, Anton Motnik
Stroji in deli: Pavel Krivograd, Justin Medved
Industrijski noži: Ivan Kramer, Franc Lesičnik
Pnevmatični stroji: Franc Kotnik, Jože Kordež
Vzmetarna: Alojz Kosmač, Alojz Klančnik
TRO: Alojz Štern, Jože Golob
Kovinarstvo: Franc Stiglic, Peter Ribič
Armature: Franc Korat, Jože Verhnjak
Bratstvo: Tomislav Maksimovič, Stanoje Stamenkovič
Energija: Ferdinand Kotnik, Anton Prevorčič
ETS: Anton Bertalančič, Jože Boštjan
SGV: Lazo Savič, Jože Cesnik
Transport: Franc Gnamuš, Janez Božan
PII: Dušan Vodeb, Herman Kropivnik
RPT: Franc Hrastnik, Ivan Lakovšek
Komerčiala: Peter Prikeržnik, Anka Drezgic-Petelinšek
Kontrola kakovosti: Bojan Lesjak, Andrej Stermec
Družbeni standard: Stefan Filipančič, Magda Prevorčič
Računovodstvo: Kristina Smolak, Stefan Gerdej
Gospodarjenje: Marjan Sterže, Jožica Mlakar
KSZ: Mirko Pristolič, Vlado Vališer
PFS: Erika Prevalnik, Dragica Stifter
TSD: Dušan Lukančič, Vlado Koletnik

30-letni slavljenici dela

Kdor dela 30 let, je zrel petdesetletnik z obilo življenjskih in delovnih izkušenj. Skupna (ali bližnja) letnica rojstva pomeni življenje v istem času. Ker so se letošnji 30-letni slavljenici dela rodili v začetku 30 let, jim je skupen spomin na tri države, otroštvo, zaznamovano z okupacijo, in mladost, polna odpovedovanj v času obnove. Sledila je nedolga doba rasti osebnega standarda in zdaj stabilizacija.

Pripadnost istemu rodu daje mnogo skupnega, pripadnost istemu delu še več. Če se letošnji slavljenici danes spomnijo Železarne Ravne pred 30 leti, je to domala muzejski spomin, tako nič ni današnja podobna oni. Več je bilo takrat fizičnega dela, slabši delovni pogoji in mnogo manj samoupravljanja kot danes; o samostojnosti tozdov in delegatskem sistemu se ni nikomur niti sanjalo.

V 30 letih da človek tovarni svojo mladost in svoje moči. Tu vsi osivijo. marsikomu se nakrha zdravje. Komur je po nočnih šihtih dolga leta vzhajalo sonce skozi fabriški dim, si zasluži spoštovanje. Kdor je 30 let delal v železarni, je danes v malem »banka znanja in izkušenj.«

Ali znamo vsak dan znova te »banke« odpirati s prijazno besedo in črpati iz njih, je drugo vprašanje. Včasih se zdi, da smo boljši govorci kot poslušalci, drugič, da smo do starejših tudi nestrpni. Kadar ravnamo tako, delamo škodo predvsem sebi.

Zato ob čestitkah zaželimo slavljenecem in sebi čim boljše medsebojne odnose, strpnost in tovarištvo za vseh nadaljnjih skupnih 10 let. To bo v dobro, v korist in v čast vsem nam.

TOZD JEKLARNA

STANKO GROS
STANKO LEDINEK
FRANC PARADIŽ
FRANC PEČNIK
ALOJZ PEČOVNIK
GABRIJELA RAPNIK

TOZD JEKLOLIVARNA

MARTIN ARL
CIRIL BERTONCELJ
ALOJZ GORENŠEK
ALOJZ KELEMINA
STANKO LAMPRET
IGNAC MAGER
JOŽE MATITZ
JOŽE MEŠKO
KRISTIJAN MEŠNJAK
FRANC NAGLIČ
ANTON OTO
IVAN PATERNUŠ
VALENTIN PLESIVČNIK
ANDREJ PLOHL
MILENA PRAPROTNIK
JANKO TRSTENJAK

TOZD VALJARNA

MAKS FRAJDL
MIRKO MARIN
FRANC PARADIŽ
SIMON PLEMEN
ALEKSANDER ŠTRUC

TOZD KOVAČNICA

PETER JAMER
IVAN LESJAK
MATEVŽ POTOČNIK
FORTUNAND REPAS
JOZEFA TERŽAN
ANTON VUČKO
MAKS WRESNIK

TOZD ORODJARNA

IVAN JEHART
ADALBERT POTOČNIK
JOŽE VAVČE

TOZD STROJI IN DELI

PETER BUHVALD
FLORJAN DIHPOL
ZDRAVKO KOTNIK
JOŽE KRIVEC
JUSTIN MEDVED
LUDVIK ODER
IVAN PASTIRK

ANDREJ PODRIČNIK
VLADIMIR ŠTAMPAH
IVAN TRUP
BRANKO TURKUŠ

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

ANTON LASNIK
FRIDOLIN TRATNIK

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

FELIKS SMOLAR

TOZD ETS

ERIK GINTER
IVAN JEZERNIK
ANTON KARNER
MIRKO LEČNIK
IVAN VIVOD

TOZD SGV

FRANC GOLOB
ANDREJ GORINŠEK
RUDOLF KEBER
PETER PRIMOŽIČ

TOZD TRANSPORT

JOŽE KNEZ
FELIKS TRUP

TOZD TRO

MARIJA BABIN
MAJDA BANKO
JERNEJ NOVAK
JOŽE MEŠEL

TOZD PII

EDVARD TRATNIK

TOZD RPT

JURIJ GLAVICA
IVANKA GOLOB
MARIJA KRIVOGRAD
EDVARD POGOREVC
KRISTINA SMOLAR

TOZD KOMERCIALA

FRANC KOJZEK
ROMAN PARADIŽ
AVGUST RAVLJAN
HELENA ROBNIK
FRANC TOMAŽ

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

MARTINA ARNŠEK
MARICA KOS
ERNA KOTNIK
STANISLAV MAJERIČ
MIHAEL ODER
RADO PŠENIČNIK
VALENTIN PRIMOŽIČ

DEL. SKUPN. ZA RAČUNOVODSTVO

MARIJA PAVIČ
STANISLAVA POPEK

DEL. SKUPN. ZA GOSPODARJENJE

ANICA DOLINŠEK
FANIKA STEFANOVIČ

DEL. SKUPN. KSZ

JOZEFA BAN
MARIJA BARAN
MARIJA KRAJNC
FRANC LEVAR

DEL. SKUPN. PFS

ROZALIJA ŠTRUC

Jubilanti v letu 1985

TOZD - DS	10 let	20 let	30 let	Skupaj
Jeklarna	12	12	6	30
Jeklolivarna	23	20	16	59
Valjarna	32	34	5	71
Kovačnica	9	9	7	25
Jeklovlek	1	5	-	6
Kalilnica	2	1	-	3
Orodjarna	1	-	3	4
Stroji in deli	20	17	11	48
Industrijski noži	10	7	2	19
Pnevmatični stroji	7	7	1	15
Vzmetarna	4	6	-	10
Energija	4	7	-	11
ETS	10	8	5	23
SGV	14	13	4	31
Transport	6	6	2	14
TRC	26	12	4	42
Armature	-	1	-	1
PII	1	-	1	2
RPT	4	9	5	18
Komerciala	11	12	5	28
Kontrola kakovosti	4	8	7	19
Družbeni standard	-	1	-	1
DS za računovodstvo	8	12	2	22
DS za gospodarjenje	4	2	2	8
DS za KSZ	13	9	4	26
DS PFS	3	1	1	5
DO TSD v ust.	3	2	-	5
S k u p a j :	232	221	93	546

Naše delo v oktobru

Predvideni plan skupne proizvodnje smo v oktobru dosegli 113,2 odst., (predvsem na račun visoke proizvodnje v tozkih Jeklarna in Valjarna), v kumulativni 96,5 odst. Odprema je bila dosežena 93,8 odst., v kumulativni 91,2. Največ smo načrt presegli pri fakturirani realizaciji 122,9 odst., v kumulativni 95,9 odst. Izvoz smo v dolarski vrednosti dosegli 105,5 odst., v kumulativni 75,9 odst., pri dinarjih 128,1 odst., v kumulativni 73,0 odst. Vrednostna prodaja na domačem trgu je bila dosežena 121,3 odst., v kumulativni 103,1 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

V JEKLARNI so predvideni plan dosegli 120,7 odst., kumulativno 99,4 odst. Operativni plan pa je bil dosežen 113,9 odst., v kumulativni 99,4 odst. Operativni plan je bil dosežen 113,9 odst., v kumulativni 98,9 odst. Čeprav je bila dosežena rekordna mesečna proizvodnja, so se v tozdu ubadali s skoraj nerešljivimi problemi. Oskrba s sinter dolomitom ni bila normalna. Skozi ves mesec so se vrstile improvizacije pri zidavi plošč zaradi nesigurne dobave kanalske opeke, kar pa je povzročilo tudi povečan odstotek izmeta. Vse skupaj pa zelo podražuje proizvodnjo.

Pomanjkanje legur, predvsem ustreznih Fe Cr, ni dovoljevalo izdelave srednje in visoko legiranih jekel. Tako predelovalni obrati kljub visoki tonazi ne morejo izpolniti pogodbenih obveznosti.

V JEKLOLIVARNI so dosegli predvideni mesečni plan 97,2 odst., kumulativno 91,9 odst. Velika ovira v proizvodnji je zelo zahteven asortiment, ki terja na eni strani močno povečanje kapacitet na termični obdelavi, ki pa jih ni. Na drugi strani pa se je precej povečal delež analizno zgrešenih šarž kot posledica nekakovostnega vložka.

Še vedno obstaja problem nizkih prodajnih cen za izvoz in namensko proizvodnjo. Ker pa je delež teh dveh asortimentov velik, odločilno vpliva na nižji celot-

ni prihodek, ki zaradi tega raste počasneje kot proizvodnja sama.

Proizvodnja gredic v VALJARNI je bila glede na zadostno količino vložka nad načrtovano za 25,7 odst., nekoliko pa je zaostala proizvodnja profilov. Temu je kriv proizvodni asortiment ter manjši zastoji, ki so nastali predvsem zaradi mehanskih okvar.

V KOVAČNICI so predvideni plan dosegli le 86,8 odst., v kumulativni 97,5 odst. Glavni vzrok nižje proizvodnje so prekomerni zastoji (kladiva, stiskalnice) in znatno bolj kvaliteten (legiran) asortiment, delno pomanjkanje ljudi in previsok izmeček, ki je narasel prek vseh mej, in to tako kovaški kot tudi jeklarski.

V JEKLOVLEKU so skupno proizvodnjo sicer presegli za 1,8 odst., vendar so zaostali pri luščenem jeklu za 23,3 odst., pri vlečni žici pa je bila proizvodnja dosežena le 10,5 odst. Vzrok je predvsem v pomanjkanju vložka, saj so bile dobavljene količine iz Valjarne pod planiranimi, kar bo povzročilo težave še v naslednjem mesecu.

Od mehansko predelovalnih tozdov so dosegli predvideni plan skupne proizvodnje ORODJARNA, INDUSTRIJSKI NOŽI, TRO in ARMATURE. Vse preostale tozde pa so pestile najrazličnejše težave. Tako je pri STROJIH IN DELIH nastal precejšen izmeček pri ulitkih, svoje pa je prispeval tudi droben asortiment valjev. VZMETARNI primanjkuje naročil, v KOVINARSTVU pa je prišlo do večjega izpada obdelovalnih strojev ter pomanjkanja vložka.

IZVOZ

Čeprav smo si že v prejšnjih mesecih prizadevali, da dosežemo načrtovani izvoz, nam je to uspelo

še v oktobru. Konvertibilni izvoz smo v \$ prekoračili za 18,0 odst.

V prizadevanjih za pospešitev izvoza so bili najbolj uspešni tozdi Valjarna, Jeklovlek, TRO ter Stroji in deli.

Kljub ugodni realizaciji smo se tudi v oktobru soočili s problemi pri neizpolnjevanju rokov, ki nam stalno povzročajo težave in nekonkurenčnost na tujem trgu. Prave pozitivne planiranega izvoza na področju finalne robe (Armature in Ind. noži) v oktobru še ni bilo opaziti.

Kumulativna izvozna realizacija za 10 mesecev predstavlja 85,9 odst. gospodarskega načrta, kar je glede močne rasti dolarja proti zapadnim valutam, kjer je naše glavno tržišče, soliden uspeh.

UVOZ

Stanje na področju uvoza surovin in reprodukcijskega materiala se je v oktobru izredno poslabšalo. Zaradi dolge procedure in nepredvidljivih zapletov v oktobru še nismo uspeli uvoziti niti kilograma STEEG-ovih elektrod po zaključenem kreditu. Ker je zamujala tudi dobava japonskih elektrod (združevanje — ISKRA) smo si morali za 14 dni elektrode izposoditi od Štor in Jesenic. Po-

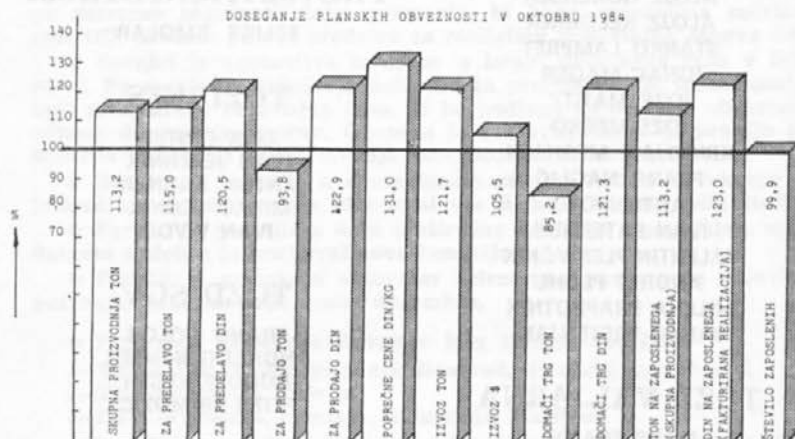
IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V oktobru je znašal izkoristek delovnega časa 83,09 odst., odsotnosti 16,91 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	7,61
— izredno plačani dopust	0,57
— službena potovanja	0,46
— bolezn	7,17
— druge plačane odsotnosti	0,93
— neplačane odsotnosti	0,17
— ure v podaljšanem delovnem času	1,41

dobno se je zgodilo pri jedavcu, saj kitajska ladja zamuja že več kot mesec dni. Stanje smo reševali z intervencijskim uvozom iz ZRN in s posojilom Jesenic, Štor in Nikšiča. Zaostrilo se je tudi stanje pri ferolegurah, saj SOZD zaradi neodplačanih starih dolgov ne more najeti novega terminskega kredita za financiranje nabav v IV. kvartalu. Kritična je tudi oskrba z ognjevzdržnimi materiali.

Stanje bomo poizkušali rešiti z večjo agresivnostjo pri združeva-

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.
JEKLARNA	120,7	99,4	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	97,2	91,9	88,5	94,2	130,8	96,1	64,5	92,7	73,7	82,6	143,4	99,0
VALJARNA	113,6	95,2	95,1	88,5	116,2	89,3	116,2	93,8	135,2	85,6	110,8	90,3
KOVAČNICA	86,8	97,5	88,2	106,7	136,5	121,7	65,0	93,9	76,9	84,9	150,6	130,3
JEKLOVLEK	101,8	84,8	122,4	85,4	132,0	89,6	144,9	85,8	169,8	80,1	123,7	91,7
ORODJARNA	108,1	94,9	129,9	98,7	128,6	104,2	9,4	111,2	14,9	109,3	165,4	102,5
STROJI IN DELI	97,2	85,2	81,6	84,7	137,8	90,4	148,2	52,7	211,6	56,8	102,2	106,6
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	83,9	78,2	57,2	75,3	89,9	76,6	36,0	54,8	48,3	55,7	135,0	101,5
- GREDECE	146,5	94,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	108,5	84,5	58,7	77,2	90,5	78,0	36,0	54,8	48,3	55,7	135,0	101,5
PNEVMATIČNI STROJI	93,2	99,1	91,5	97,4	123,6	105,0	40,0	20,6	47,0	21,2	126,9	108,7
VZMETARNA	85,2	97,6	79,4	97,4	122,0	108,2	25,3	40,1	29,6	35,8	151,5	131,3
TRO	121,7	101,6	130,3	102,7	117,5	109,7	95,9	81,8	111,8	81,8	119,5	119,5
KOVINARSTVO	46,4	69,1	50,2	70,9	100,1	94,0	24,0	24,9	29,9	25,9	103,5	97,2
ARMATURE	135,8	76,8	113,1	75,8	131,4	92,9	144,1	73,1	158,1	72,4	96,1	119,9
BRAISTVO VARVARIN	43,5	58,6	18,7	42,5	35,6	61,0	-	-	-	-	39,7	67,9
KALILNICA	-	-	-	-	50,9	192,0	-	-	-	-	50,9	192,0
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	80,8	86,9	-	-	-	-	80,8	86,9
DELOVNA ORGANIZACIJA	113,2	96,5	93,8	91,2	122,9	95,9	105,5	75,9	128,1	73,0	121,3	103,1

OSKRBA Z ENERGIJO

V oktobru je bila dobava primarnih energetskih medijev dobra. Glede na to ter zaradi normalnega obratovanja energetskih naprav so bili vsi porabniki normalno oskrbljeni tako s primarno kot s sekundarno energijo.

V oktobru je bila poraba goriv in energije na pragu železarne (brez prodaje):

— elektro energija	23.030.680 kWh
— zemeljski plin	4.697.590 Sm ³
— butan propan	47.800 kg
— mazut	928.319 kg
— koks	16.000 kg
— karbid	17.460 kg
— acetilen	468 mn ²
— hladilna voda	1.335.140 m ³
— dušik	31.974 mn ²
— argon	1.512 mn ²

Beseda metalurgov

Sead Karadža, ravnatelj tozda Valjarne:

»Oktobrski rezultati Valjarne so bili solidni, ne pa najboljši, ker nismo uspeli v celoti izpolniti dobav tozdom železarne, ne zunanjim naročnikom in tudi ne načrta izvoza.

Vložka iz Jeklarne je bilo dovolj in smo imeli rekordno proizvodnjo 15.000 ton gredic. Zal teh gredic ne moremo prodati,

še le 13% doseganje plana prodaje gredic).

Oktobra so bili problemi tudi pri proizvodnji profilov, in smo le s težavo izpolnjevali zahteve izvoza, domačega trga in domačih tozdom, predvsem Jeklovleka, Industrijskih nožev in Vzmetarne. Ker smo bili največ dolžni Jeklovleku, smo se oktobra zanj posebej potrudili, novembra pa po-

S kvaliteto izdelanega jekla še nismo zadovoljni. Jeklarna si je s sanacijskim programom naložila najprej nalogo doseči zadovoljivo proizvodnjo, sledi pa ji akcija za zmanjšanje izmečka in izboljšanje kakovosti. To bo prav gotovo teže doseči kot prvo. Zadržali smo smernice za tak način dela, ki nam bo zagotovil boljšo kakovost. Pri osebnem prispevku smo povečali delež za kakovost.

seči ne le zaradi rasti OD, ampak tudi zaradi prepotrebne akumulacije. Obveščali jih bomo na sestankih delovnih skupin in drugih oblikah sestajanja, uvajamo pa tudi stenski časopis.

Cilj, ki je bil določen za oktober, smo dosegli. To nam daje upanje in nove moči, da bomo na tej poti vztrajali in poslovno leto zaključili bolje kot tričrtletje.

Koloman Vrečić, ravnatelj tozda Kovačnica:

»Čeprav smo v Kovačnici z naročili dokaj dobro zasedeni, bomo celo ob najboljšem finišu imeli okrog 5000 ton zaostankov, kar kaže na to, da s planiranjem ni

Sead Karadža

Vladimir Rac

Jože Matitz

Koloman Vrečić

Anton Godec

ker nimamo kupcev zanje. Izgubili smo jih, ker jim v prejšnjih mesecih zaradi pomanjkanja vložka nismo mogli izpolnjevati naročil (v 9 mesecih letos smo imeli

nju deviz, sicer bo položaj v novembru še slabši.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Predvideni plan prodaje na domačem trgu so dosegli le tozdi Jeklovlek, Orodjarna in Armature, medtem ko so vsi drugi tozdi za planom zaostali. Pri tem je šlo najslabše Kovinarstvu in Bratstvu. Vzroki za nedoseganje plana so različni. V Kovačnici je delno primanjkovalo naročil za kovaški stroj. Stroji in deli imajo premajhne kapacitete za obdelavo odkovkov, saj potrebe daleč presegajo možnosti proizvodnje. Pri nožih prihaja do precejšnjih zaostankov glede na dobavne roke. Pri prodaji pnevmatičnih strojev se srečujemo s problemom zaloga pri trgovcih, saj dosedanje bonifikacije, ki jih dajemo trgovini, ne pokrivajo več stroškov obresti in skladiščenja. Za vzmetarno zadnje čase le s težavo pridobivamo naročila.

NABAVA

Zaloga starega železa so se v oktobru precej zmanjšale (pomanjkanje vagonov) in pospešena proizvodnja v Jeklarni, temu pa je sledilo tudi zmanjševanje zalog ferolegur. Kljub vsakodnevnim intervencijam nismo uspeli zagotoviti za proizvodnjo optimalnih zalog, predvsem Cr-legur.

Od ostalih materialov je primanjkovalo suhega kvalitetnega lesa, aluminija, avtomobilskih gum, klinastih jermenov in drugih izdelkov iz gume, kablov, lak, žice v vseh dimenzijah, dolomitnih blokov in drugih ognjevarnih materialov.

spešeno valjali profile za izvoz in namensko proizvodnjo.

Večja proizvodnja profilov bi bila nujna, a žal modernizacija Valjarne prepočasni poteka. Načrti zanjo so, a ni deviz. Sicer nam je že uspelo predelati nekaj peči z mazuta na plin, tako da so sedaj le še tri globinske peči na mazut, a že v naslednjem letu želimo predelati vsaj še eno peč. Veliki problemi so tudi pri modernizaciji adjustaje.

Ker je Valjarne stara že 20 let, so potrebe po vzdrževanju vedno večje, in posebno strojno vzdrževanje zahtevam ne more več slediti.

Načrt prihodnjega leta je za Valjarno zelo zahteven (161.000 ton gredic in 102.000 ton profilov). Če bo dovolj kvalitetnega vložka iz Jeklarne in če bo zagotovljena prodaja, bo ta načrt z velikim prizadevanjem vseh delavcev Valjarne možno uresničiti. Naročila ne bi smela biti problem, čeprav zadnje informacije kažejo, da bo gredice zelo težko prodajati po ugodnih cenah.

Za prihodnje srednjeročno obdobje v Valjarni načrtujemo, da bi dokončali modernizacijo; ne zato, da bi bistveno povečali proizvodnjo, ampak da bi lahko povečali delež visoko vrednih jekel.

Vladimir Rac, ravnatelj Jeklarne:

»Oktobra je proizvodnja potekala zelo dobro, ker so delavci že izrabili dopuste, in izkušenih ni bilo treba zamenjati z manj izkušenimi, kot se to dogaja poleti. Predvsem pa so se vsi zaposleni začeli zavedati, da le dobro delo prinaša zadovoljive osebne dohodke. Vodstveni delavci Jeklarne si prizadevamo, da ustvarimo pogoje za nemoteno proizvodnjo. Vsak bolj dosledno opravlja svoje delo, manj pa se ukvarja z napakami drugih. Na večjo proizvodnjo sta prav gotovo vplivala tudi splošna akcija za izboljšanje discipline v celotni delovni organizaciji in pogojno izplačilo stimulacije za vsak mesec posebej.

Najbolj pomembno je, da se vsak delavec v Jeklarni zaveda, da lahko s svojim delom povzroči ali pa prepreči nastanek izmečka. Vsaka tona izmečka predstavlja za 50.000 din povečane stroške proizvodnje in za toliko nižji dohodek tozda.

Za rekordno proizvodnjo 23.338 ton si zaslužijo vse priznanje tisti, ki so se najbolj trudili. Pozivam vse delavce Jeklarne, da z enakim ali še večjim trudom dosežemo drugi cilj — samo do 2% izmečka.

Jože Matitz, ravnatelj Jeklovarne:

»V letošnjih prvih 9 mesecih smo v tozdu dosegli le slabih 89% planiranega celotnega prihodka — predvsem zaradi nizkih prodajnih cen, ki so se povečale šele sredi tretjega četrletja. Drugi vzrok za slab poslovni uspeh pa je v premajhni količini proizvodnje. Ta ima subjektivne (nezadostna kakovost izdelkov, visoka in neenakomerna odsotnost ljudi zaradi bolniških in letnih dopustov, nedisciplina) in objektivne razloge (velik porast kompliciranega asortimenta, kar povzroča ozka grla v proizvodnji).

Podrobna analiza je pokazala, da so na poslovni rezultat močno vplivali zunanji dejavniki (obresti, anuitete, zakonske pogodbene obveznosti), predvsem pa notranje razmere. Za zadnje četrletje smo si zastavili cilje, ki jih bomo ob nekoliko višjih prodajnih cenah in s prizadevanjem vseh v tozdu mogli doseči. S tem bomo izboljšali naše proizvodne in poslovne rezultate. Vsak mesec do konca leta moramo narediti 940 ton izdelkov in ustvariti 270 milijonov dinarjev realizacije, hkrati pa porabljenih sredstev ne smejo preseči 0,485 milijonov din na tono odpreme ali 0,725 din na dinar celotnega prihodka. Tako bomo dosegli 96% do 97% letnega planiranega dohodka, medtem ko smo ga v tričrtletju le 83%.

Delavce želimo sproti obveščati o proizvodnih rezultatih in doseganju ciljev, ki jih moramo do-

bilo vse v redu. Za planom bomo zaostali za okoli 3%, naredili pa rekordnih 34.500 ton ali 5% več kot lani.

Ker smo dobili novo žarilno peč šele konec junija, smo v prvem polletju delali po količini nekoliko več. Forsirali smo izdelavo navadnih jekel, preostala pa so naročila višje in visoko legiranih jekel, teh pa nam topilnica ne more dobavljati po naši želji (tudi zaradi občasnega pomanjkanja posameznih legur), mi pa tudi nismo tako opremljeni, da bi lahko delali izključno le visoko legirani asortiment. Manjka nam predvsem avtomatski brusilni stroj. Poleg tega je zadnje čase zatajilo tudi vzdrževanje.

Težave imajo tudi mojstri pri sestavljanju skupin, ki bi po planih morale delati, a ne. 26 ljudi ne dela po odločbah, od tega je 10 takšnih, ki sploh ne bodo mogli več delati v Kovačnici, nekateri pa že tudi več let ne delajo.

V Kovačnici nam je uspelo motivirati ljudi za doseganje mesečnih ciljev zadnjega kvartala. Na prvi pogled naj bi to doseganje pripomoglo tudi k boljšim bilančnim rezultatom, a najbrž ne bo. Večja popravila so avtomatično poleg izpada proizvodnje že tudi večji strošek. Pospešeno delo Jeklarne in tudi nas je povzročilo prekomeren izmeček. Samo oktobra smo imeli v Kovačnici okoli 500 ton topilniškega in kovaškega izmečka. Tudi novembra ne kaže na boljše. Rast specifične porabe energije, letošnja prek 100-odstotna podražitev energetskih medijev, vrtoglavo visoke obresti za obratna sredstva itd. so slabi kazalci. Neznatna 7-odstotna podražitev naših izdelkov, delno boljši asortiment in dobra motiviranost za boljše delo najbrž ne bodo zadoščali za bistveno boljše končne rezultate.

Te nič kaj obetajoče napovedi pa ne smejo vnašati malodušja v naše poslovanje, posebno ne sedaj, ko sprejemamo poslovno politiko in cilje za leto 1985 in za novo srednjeročno obdobje. V le-

tu 1985 planiramo 36.000 ton skupne proizvodnje. Naša težnja tudi je, da bi izboljšali asortiment, kar bo zelo zahtevno. Toda če ne bomo čimprej odpravili nekaterih ozkih grl, potem nam vse skupaj ne bo veliko pomagalo. Za srednjeročno obdobje bo treba planirati več zamenjav zastarelih proizvodnih naprav. Celo novi del kovačnice — avtomatska kovačnica z vsemi pripadajočimi napravami hitro stari, saj gremo že v peto leto obratovanja. Že samo za to kovačnico bi morali imeti akumuliranih 50% amortizacijskih sredstev, da ne govorimo o napravah, ki so že 10-krat amortizirane, ker obračunavamo amortizacijo na 10 let.

Nanizal sem le nekaj problemov, ki jih ne smemo prezreti, ker smo dolžni gledati tudi naprej.

Anton Godec, ravnatelj tozda Jeklovlek:

»Oktober je bila proizvodnja v našem tozdu glede na prejšnje mesece zelo ugodna, predvsem zaradi dovolj velike količine vložnega materiala, ki smo ga dobili iz Valjarne. To dobro vpliva tudi na november.

Asortiment proizvodnje je bil oktobra sorazmerno ugoden. V proizvodnem programu smo imeli več kvalitetnih jekel, predvsem za izvoz, delno pa tudi za domači trg. Veliko zaostankov imamo pri brušenem jeklu, delno tudi pri žici. Toda prav pri tem asortimentu se odpirajo velike možnosti za naprej, in bi ga lahko izdelali več.

Za izboljšanje kvalitete in količinske proizvodnje smo s podjetjem UNIS iz Sarajeva sklenili samoupravni sporazum, po katerem bomo mi njim dajali vlečeno žico, oni pa nam dve napravi, ki bosta predvidoma do konca letošnjega leta inštalirani. S tem smo si zagotovili večjo in zanesljivejšo ekonomsko proizvodnjo in povečali možnost izdelovanja kvalitetnega materiala. Kupcu smo zagotovili sukcesivne dobave žice za njegove izdelke, ki jih prodaja na domačem in tujem trgu.

V akciji je tudi dobava novega luščilnega stroja. Z njim bi se proizvodnja na luščilnih linijah popravila, povečala bi se produktivnost, ekonomska proizvodnja in kvaliteta, kar je še toliko pomembnejše, ker imamo prav tu precej neuspele proizvodnje zaradi popolnoma iztrošenih strojev.

Z reprodukcijskim materialom zaenkrat v našem tozdu ni težav. Pohvaliti je treba tudi vzdrževalce, ki se zelo intenzivno vključujejo v naš proizvodni proces.

Za drugo leto za naš tozd naročila ne bodo problem, ne za domači, ne za tuji trg. Pri brušenem jeklu je toliko zaostankov iz letošnjega leta, da so naročila zanj že praktično pokrita. Tudi za žico je dovolj zanimanja. Seveda pa bodo naši plani uresničljivi le, če bo dovolj vložnega materiala iz Valjarne. To pa je odvisno od celotne reprodukcijske verige v železarni.

Pripravili Helena Merkač
in Mojca Potočnik

komentirajo. Nekateri sekretarji namreč pošiljajo zapisnike v pisarno na sindikatu zelo neredno, razen tega pa vsi zapisniki tudi niso enako povedni. Medtem ko sta v nekaterih zelo natančno popisana potek seje in vsebina razprav, pa drugi zapisujejo samo sklepe, iz katerih ni mogoče razbrati, s čim se v osnovni organizaciji ubadajo.

SKLEPE TUDI URESNIČEVATI

Za današnji prispevek sem zbrala vse zapisnike septembrskih in oktobrskih sej, ki so bili na razpolago, in iz njih povzela podatke o delu osnovnih organizacij ZK v letošnji jeseni. Njihova dejavnost je bila večinoma pestrejša kakor v prejšnjih mesecih leta, kajti sestale so se (skoraj?) vse, nekatere tudi po večkrat, da so obravnavale predlog sklepov 13. seje CK ZKJ, predvsem pa so ocenile svojo vlogo in učinkovitost v okolju, kjer delujejo.

Predlog sklepov 13. seje je večina osnovnih organizacij potrdila, v zapisnikih pa je mogoče prebrati tudi pripombo, da komunisti želijo, da bi jih zares uresničevali, pa ne le v osnovnih organizacijah ZK, ampak na vseh ravneh, vse do republike in federacije. Le v Strojih in delih so pripomnili, da se ne strinjajo s formulacijo v predlogu prvega sklepa, ki pravi, da »smo v raz-

nost slovenskega republiškega vrha.

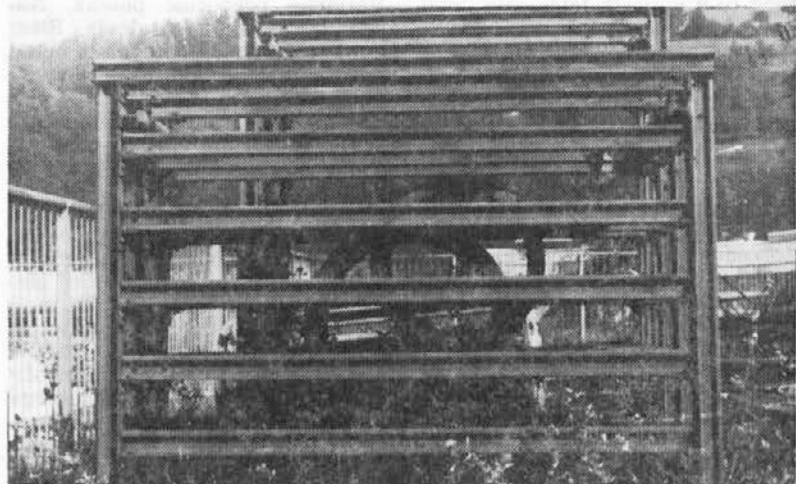
V Strojih in delih se strinjajo, da kolektivi, ki imajo izgube zaradi slabega dela, ne smejo več siromašiti družbe v imenu socialistične solidarnosti, vendar pa ne moremo metati vseh v isti koš. Če bi se zaradi ukinitve tovarne pretrgala reprodukcijska veriga, bi zašle v težave še druge DO, zato se je o ukinitvah delovnih organizacij mogoče pogovarjati šele na osnovi vsestranskih strokovnih analiz.

V več osnovnih organizacijah so se zavzeli za dosledno uresničevanje programa gospodarske stabilizacije ter opozorili na težke posledice visoke inflacije in na padec življenjske ravni, ki se je drastično znižala pri delavcih z najnižjimi osebnimi dohodki, predvsem pa pri upokojenih.

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK O SEBI IN SVOJEM DELU

Kakor je videti iz zapisnikov, se komunisti v osnovnih organizacijah laže razgovorijo o napakah drugih, marsikje so se spotaknili celo ob ravnanje najvišjih vodstvenih struktur v republiki in državi. Seveda pa so obravnavali tudi lastno dejavnost.

Večinoma so delo osnovnih organizacij ocenili pozitivno, čeprav niso povsod prepričani, da so sposobni mobilizirati za akcijo

»Stojala«

voju socialističnega samoupravljanja prišli do razpotja...« Menijo, da izraz razpotje ni primeren. »O razpotju bi lahko govorili le takrat, ko bi se znašli pred dejstvom, alternativo, ali naj se opredelimo za kapitalistični ali kakšen drug družbeni red, v našem primeru pa gre za trenutne težave, ki nastopajo v tem kriznem obdobju v naši samoupravni socialistični ureditvi, celoten sistem pa je vendarle jasno načrtan.«

Komunisti v osnovnih organizacijah ZK so podprli ukrepe za izboljšanje poslovanja, ki smo jih v železarni sprejeli letošnji jesen, zavzeli so se za večji red in disciplino, ki tudi pri nekaterih članih ZK nista bila zgledna, hkrati pa so zahtevali odgovornost za uresničevanje sprejetih sklepov na vseh ravneh. Že doslej smo namreč v naši družbi sprejemali dobre sklepe, nismo jih pa uresničevali. Gre tudi za zgrešene in politično izsiljene investicije. V OO tozda RPT so v zvezi s tem opozorili na odgovor-

celoten kolektiv. O tem dvomijo predvsem v Delovni skupnosti za kadre in splošne zadeve, kjer so za mnenje o sebi vprašali sodelavce — nekomuniste. Mnenja, ki so jih dobili z anketo, niso bila najbolj ugodna, zato so si komunisti te osnovne organizacije zastavili nove naloge, ki jih bodo pred očmi sodelavcev postavile v svetlejšo luč.

Neaktivnost osnovne organizacije in sekretarja so kritizirali komunisti v Pnevmatičnih strojih, kjer pet mesecev niso imeli nobenega sestanka, pa tudi septembrskega, ki ga je vodil namestnik sekretarja, se je udeležilo manj kot polovica članov.

Navadno pa v osnovnih organizacijah, kjer se bolj poredko sestajajo, poudarjajo, da so komunisti aktivni kot delegati v samoupravnih organih delovne organizacije ali tozda in v ssih. Drugod, prav nasprotno, ugotavljajo, da se po aktivnosti na zborih in sestankih člani ZK ne razločujejo od nekomunistov. Posamezne povsem neaktivne člane so pokli-

Delo osnovnih organizacij ZK v Železarni Ravne

ZAKAJ IN KAKO PISATI O DELU ZK

V letu 1984 smo si v Informativnem fužinarju prizadevali redno spremljati dejavnost zveze komunistov v Železarni Ravne. Poročali smo o delu akcijske konference in v pogovorih s sekretarji predstavili vrsto osnovnih organizacij ZK.

Na naše pisanje ni bilo odziva — niti pozitivnega niti negativnega — razen anonimnega klica na telefonsko številko 304. Neznani delavec je menil, da v Fužinarju namenjammo preveč prostora komunistom, ki jih je v železarni le 10 odstotkov, v primerjavi z 90 odstotki drugih delavcev, ki da nimajo toliko možnosti, da bi se videli v našem glasilu.

Delavcu bi bilo mogoče na dolgo in široko odgovorjati. Pa za vse, ki poznajo in spremljajo našo družbenopolitično ureditev, tak odgovor — zagovor ni potreben. Vloga ZK v naši družbi je jasna, pa naj jo kdo priznava za avantgardo delavskega razreda ali ne. Povejmo le, da ima vsak, kdor se izkaže z delom v železarni, enake možnosti, da se vidi v Informativnem fužinarju, ne glede na to, ali je komunist ali ni, najsi gre za posameznika ali za organizacijo. Vprašanje je le, kako izvedeti za take posameznike ali skupine, kajti infor-

miranje »iz baze« pri nas še ne deluje najbolje. To je tudi poglavitna težava pri poročanju o delu osnovnih organizacij ZK v Železarni. Niso namreč povezane v enotno organizacijo na ravni delovne organizacije (kot npr. sindikat in mladina) in v železarni ni človeka, ki bi spremljal in vodil delo vseh osnovnih organizacij. Akcijska konferenca se prerediti sestaja, da bi lahko bila povezovalni dejavnik med njimi. Taka organiziranost morda res omogoča kar največjo samostojnost posameznim osnovnim organizacijam, dopušča pa neaktivnim, da vztrajajo v mrtvilu. To naj bi preprečevala neposredna povezava z občinskim komitejem, toda kaže, da nadzor in vpliv koordinatorjev ni za vse enako spodbujevalen. Ponekod komunisti tudi sami poudarjajo, da pogrešajo sodelovanje z osnovnimi organizacijami v tozdih s sorodno problematiko. Na naše poročanje o ZK taka organiziranost vpliva tako, da ne zadenemo vedno žebnja na glavo, kajti vsi sekretarji niso tako samokritični, da bi priznali morebitno neaktivnost — svojo ali osnovne organizacije, ki jo vodijo.

Najbolj uporabni objektivni viri informacij o delu OO ZK so zapisniki sestankov in konference, žal pa je težko priti do vseh, in to kmalu po dogodku, ki ga do-

cali na pogovor in jih opozorili na njihove naloge, kdor pa jih noče ali ne more izpolnjevati, se je odpovedal članstvu v ZK ali pa so ga izključili.

V zvezi komunistov (kakor tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah) ugotavljajo, da ljudje v zadnjem času niso posebno zavzeti za družbenopolitično delovanje, zelo malo je tudi kandidatov za vstop v ZK. Ponekod so zaskrbljeni, če že več let niso sprejeli nobenega novega člana, in menijo, da bo treba uvesti nove metode, da bi pridobili več kandidatov, drugod pa poudarjajo, da je boljše število članov celo zmanjšati, samo da bodo tisti, ki bodo ostali, res poštini in delavni.

Glede vsebine dela osnovne organizacije ZK ugotavljajo, da se večinoma ukvarjajo z življenjskimi problemi v svojem okolju, predvsem s proizvodnjo in poslovno problematiko svojega tozda,

nekateri pa tudi opozarjajo, da morajo velikokrat obravnavati gradiva, ki jih dobijo prepozno, zato na vsebino sklepov in na nadaljnjo obravnavo ne morejo več vplivati. Včasih so gradiva težko razumljiva, zelo zapletena pa je tudi naša družbena stvarnost, zato v osnovnih organizacijah ZK poudarjajo, kako pomembno je idejnopolitično izobraževanje komunistov, saj ljudje izgubljajo zaupanje vanje tudi zato, ker od njih ne dobivajo vedno stvarnih odgovorov na vprašanja o razvoju in problemih v naši družbi.

Kakorkoli že ocenjujemo delo osnovnih organizacij ZK železarn v letošnji jeseni, je gotovo, da je 13. seja CK ZKJ spodbudno vplivala nanje. Upajmo, da se sveži veter ne bo prehitro polegel.

Mojca Potočnik

Jeklarji naredijo več

V železarni že dalj časa zbuja pozornost 2. izmena v jeklarni II, ker skoraj praviloma dosega nadpovprečne delovne uspehe, še posebej pa so delavci te izmene presenetili oktobra, ko so pri pečeh in v vlivališču naredili kar za 20 in več odstotkov več kot v drugih izmenah. Zanimalo nas je, kako ti ljudje delajo, da so tako uspešni.

Delovodja Lupša je delo in delavce pri 40-tonskih pečeh št. 7 in 8 predstavil takole:

»To je homogena in dobro uigrana skupina delavcev. Od nas ljudje ne odhajajo, oziroma zelo redko. Zdaj bi se nam še marsikdo rad pridružil, ker jih vleče zaslužek, a to seveda ne gre. Večina ljudi je v naši iz-

me zaveda svojih dolžnosti. Tudi žerjavovodji so v naši izmeni dobri, predvsem pa se mi zdi pomembno sodelovanje z delavci v vlivališču. Vedno se vnaprej dogovorimo, kdaj in kje bomo izlili šaržo, da je livni prostor pravočasno pripravljen in da se žerjavi pri litju ne ovirajo.

Moja naloga je predvsem, da organiziram delo in vodim delovni proces. Že na začetku šihata naredim načrt, kako se bodo vrstile šarže, izdelane v peči, in tiste, ki jih bomo izdelali v vakuumu. Seveda gredo nekatere vrste jekel obvezno v vakuum, predvsem visoko legirane in kjer so tolerance določene v ozkih mejah, manj zahtevne pa izdelujemo v pečeh, pri tem pa moramo paziti, da sta obe peči enako obremenjeni.

K preseganju plana v jeklarni je veliko prispeval novi sistem nagrajevanja osebnega prispevka, po katerem dobimo za 100% doseganje plana 20% OP, za vsak odstotek presežka količinskega plana pa 2% OP. V stari topilnici so npr. že več let trdili, da pri 25-tonski peči plana ni mogoče dosegati, po slabih rezultatih v septembru pa so v oktobru tudi pri tej peči presegli plan za 8%. Ker smo pri nekaterih pečeh oz. izmenah plan res močno presegli, so se tvorca novega sistema že prestrašili in ga baje nameravajo znova spremeniti. Vendar mislim, da to ne bi bilo prav, saj smo take rezultate dosegli s trdim delom, v poprečju pa presežek tudi ni tako visok. Novi sistem je prinesel tudi pravičnejše nagrajevanje vodstvenih delavcev. Prej so delovodjem določali osebni prispevek s posrednimi merili; dobil si enako, ne glede na to, koliko si naredil, zdaj pa si odvisen od izmene oz. skupine, ki jo vodiš.

Za dobre proizvodne rezultate pa ni dovolj samo, da so jeklarji pripravljene delati, potrebno je tudi prizadevanje drugih tozdov in služb, ki morajo poskrbeti, da imamo surovine in material za delo in da gre

jeklo redno v predelavo in v prodajo. Pri obojem se je zadnji čas že začelo zatikati. Upam, da nam ne bo treba zato začasno ustaviti proizvodnjo.«

O delu v jeklarni II je spregovoril tudi namestnik topilca Jože Penšek:

»Zaradi zdravstvenega stanja ne smem delati ponoči, zato delam samo na dve izmeni. Delam tam, kjer me potrebujejo, in sodelujem praktično z vsemi izmenami. Mislim, da je delo v topilnici odvisno od tega, ali je dovolj surovin in zidnih materialov, veliko pa seveda tudi od ljudi, predvsem od delovodij. Če ta dobro organizira delo, kakor npr. Lupša, ni nepotrebnih zastojev in lahko se naredi veliko več kot sicer. Če je že zastoj, zna nekdo problem hitro rešiti, drugi pa se ne znajdejo tako ali pa se tudi manj zavzamejo. Veliko je odvisno tudi od delavcev v vlivališču. V Lupševi izmeni z njimi dobro sodelujejo, tako da z izdelanimi šaržami ni treba čakati na litje.

Če je delo dobro organizirano, ima vsak bolj veselje delati, vsak pa se tudi zaveda, da če bo več naredil, bo tudi več zaslužil. To je še dodatna spodbuda za delo.«

Jože Penšek

Oba sogovornika, Lupša in Penšek, sta poudarila, da količina in kakovost jekla nista odvisni samo od delavcev pri pečeh, ampak tudi od dela v nadaljevanju delovnega procesa, torej v vlivališču. Povprašali

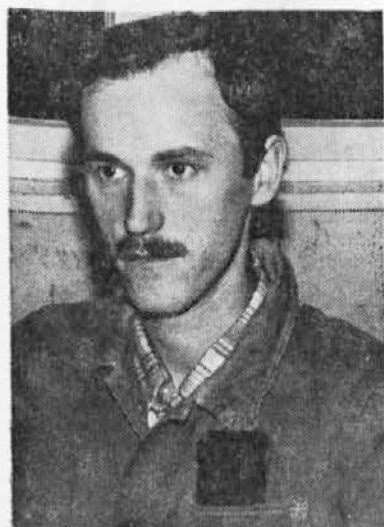
Alojz Sešel

smo torej še Alojza Sešla, skupinovodja vlivališča, kako poteka delo pri njih. Povedal je:

»Vodim skupino, ki dela na Lupševi izmeni. Z Lupšem se vedno vnaprej domenimo, kako bomo delali, kam bomo postavili livno ploščo, da bo mogoče liti tudi iz dveh peči hkrati. V hali je namreč velika prostorska stiska, gledati pa je treba tudi na to, da z nepremišljeno razporeditvijo livnih plošč ne zablokiramo žerjavov.

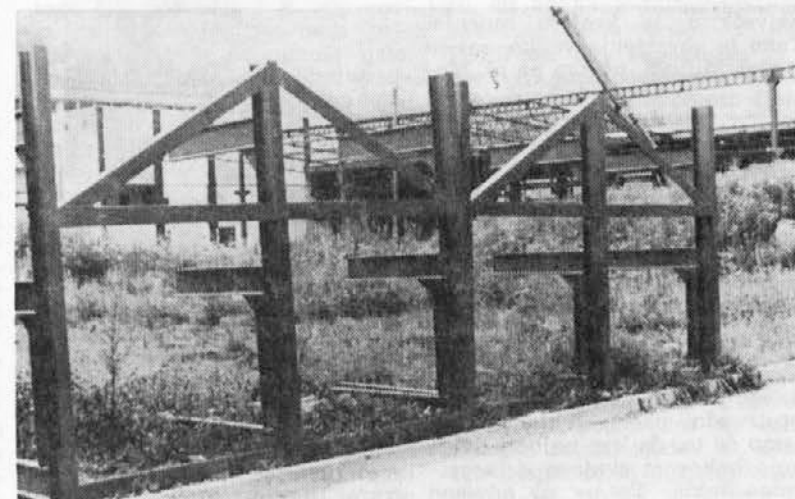
Delavci v naši skupini se trudijo, vsi — od mojstra do zadnjega delavca — skrbimo, da vedno pravočasno pripravimo prostor za litje. Poseben problem so žerjavi. Če ne bi bili tako pogosto v okvari, bi se dalo še več narediti. V zadnjem času predstavlja za nas veliko oviro tudi težka progla v valjarni. Zaloge se nam kopičijo, kar slabo vpliva na poslovni rezultat Jeklarne, če pa valjarna ingotov ne jemlje sproti, pomeni to za nas dodatno delo, ker jih moramo najprej razkladati, potem pa ponovno nalagati, pri tem se izgubi veliko energije, ker je treba ingote pred valjanjem ponovno ogrevati, razen tega pa prehitro ohlajanje slabo vpliva na kakovost sicer kvalitetno izdelanega jekla.«

O delovodju Lupšu in njegovih jeklarjih smo pred časom (IF 1983, št. 4) že pisali. Tedaj svojo zagnanostjo niso mogli prodreti. Preglasili so jih tisti, ki so poudarjali predvsem skrb za peči in za kvaliteto. Kadrovske spremembe, spremenjen sistem

Marjan Lupša

meni že 4 do 5 let. Vsi poznajo svoje delo in vedo, kdaj morajo kaj storiti, zato nimamo nepotrebnih zastojev. Nihče se ne omejuje ozko na svoje delo. Če npr. topilec vidi, da ne pošljejo pravočasno vložka, gre na pravo vložka in sam pripne napolnjeno košaro, da jo žerjav lahko pripelje k peči. Res to ni njegova naloga, a ve, da peč ne sme čakati zaradi nekoga, ki se

Naključna podobnost

MNENJA DELAVCEV:

O delovni skupini

Dušan Čede, skladiščnik v tozdu SGV, vodja delovne skupine:

»Naša delovna skupina je aktivna, čeprav je v njej 50 delavcev. To je za delovno skupino veliko. Če bi bilo število manjše, bi lahko izpostavljali več problemov. Tako je pobud delavcev v naši skupini manj, le tu in tam spregovorimo o kakšnem osebnem problemu. Navadno je tako, da vodja skliče skupino, ko pride direktiva iz centra. Za razlaganje tem imamo potem poseben team, katerega posamezniki razlagajo določene teme. To so organizacijski vodje, vodja delovne

Dušan Čede

skupine pa ni vodstveni delavec. Tega določila se pri nas držimo zato, ker menimo, da tako prihaja mnenje delavcev bolj do izraza. Ne moti, da smo si v naši skupini po izobrazbi precej različni, od tehnikov do žerjavovodij itd., je pa vprašanje, koliko so interesi skupni. Navadno je tako, da skupne interese rešimo že v ožjih skupinah, npr. mi v skladišču, žerjavovodje posebej itd. Tako imamo ob eni uradni delovni skupini še dejansko več manjših. Na splošno pri nas delavci delovne skupine odobravajo, le včasih menijo, da bi bilo več koristi od dela kot od sestajanja.«

Tatjana Ketiš, organizatorica AOP, Delovna skupnost za gospodarjenje, vodja delovne skupine:

»Pri nas je delovna skupina priljubljena, žal pa se na njej največkrat le krešejo mnenja. Tako je govorjenja veliko, saj je v njej 25 ljudi, učinka pa ni. Me-

nim, da je naša velika napaka v tem, ker v delovni skupnosti ne delamo zbirnega zapisnika. Tako ne vemo, kaj so o določeni temi menile druge skupine, ker pa smo neorganizirani, največkrat tudi povratnih informacij na svoja vprašanja ne dobimo. Zato ne vem, če je skupina učinkovita. V

Tatjana Ketiš

naši vsak pove, kar misli, enotno mnenje pa je zelo težko oblikovati. Mislim, da vodja tudi zaradi tega ni lahko biti. Prav je, da to ni vodilni delavec, se mi zdi, da ti le malo drugače razmišljaš in laže razumeš ljudi iz skupine. Predvsem pa moraš ljudi poznati. Če jih poznaš, potem lahko najdeš stik z njimi, in v tem pogledu tudi izobrazbena struktura ni važna.«

Milan Božinovski, referent za samoupravo, kadrovske zadeve in OD v tozdu Valjarna:

»Eden motečih dejavnikov pri delovnih skupinah je najbrž ta, da v zvezi z njimi preveč izrazito poudarjamo informiranje. Tako dobijo ljudje občutek, da so samo objekt. Če bi hoteli, da bi delovna skupina boljše delo-

Milan Božinovski

vala, čeprav formalno-pravno ima vzvode moči, bi ji morali dati možnost posredovati konkretna vprašanja, na katera bi morala dobiti odgovore. Biti bi morali doslednejši pri indikaciji problema, njegovem prenosu in povratni informaciji. Delavci so postali apatični prav zato, ker mine preveč časa od vprašanja do odgovora. Takoj nasproti temu je problem sprejemljivosti in odprtosti strokovnih služb.

Menim, da delovna skupina ni učinkovita, ker ne more odločiti o ničemer, razen o medsebojnih odnosih. Ker so ljudje navajeni sprejemati sklepe, jih to moti. Po mojem bi delovna skupina prišla na površje le, če bi bila tudi subjekt odločanja in ne le objekt

Samoupravna delovna skupina je temeljna celica samoupravnih in medčloveških odnosov v delovnem procesu. V njej ima delavec možnosti vsestranskih dejavnosti kot upravljalec in samoupravljalec. V Železarni Ravne smo delovno skupino uvedli že pred leti, a ne deluje, kot bi želeli.

Zato center za razvoj samoupravljanja in informiranja pripravlja razvojno nalogo »Uresničitev samoupravne delovne skupine v Železarni Ravne«. V njej bo opredelil vsebino in načine dela samoupravne delovne skupine, organiziranost, obveščanje, komuniciranje in vodenje, vlogo subjektivnih sil v delu samoupravne delovne skupine, razvoj samoupravne prakse in usposabljanje za uresničitev samoupravne delovne skupine.

Samoupravna delovna skupina bo po dopoljenih izhodiščih postopoma začela delovati v prihodnjem letu.

informiranja, kar je zaenkrat. Tako je verjetno zato, ker se hočemo izogniti postopkom usklajevanja sklepov delovnih skupin, saj bi jih najbrž bilo preveč.

Pri vodjih se mi zdi, da iščemo umetne dileme. Vodja naj bo tisti, ki je za to sposoben, pa ni važno, ali je to navaden delavec ali ne. Predvsem bi morali biti to družbenopolitični funkcionarji ali člani izvršilnih organov, če gremo po analogiji, da naj bi ti največ vedeli.

Dejansko je pri delovnih skupinah tako, da objektivni procesi delujejo nasprotno, kot bi mi radi. Zaostrvanje ekonomskega položaja družine v določeni meri odrija elementarno humanost in vpeljuje bolj brezosebne odnose. Čeprav naj bi bila delovna skupina sociološko zaokrožena, do človeških kontaktov v njej ne prihaja, zagotovo pa je, da jih ne morejo zamenjati ne delegacije, ne zbori delavcev.«

Jože Lojen, vodja kontrole kakovosti v Kalilnici, TOZD KK, sekretar OO ZK:

»Menim, da je poglavitni vzrok za to, da delovne skupine ne živijo tako, kot bi morale, v preslabi informiranosti. Nisi stoprocentno prepričan, da si o stvari, o kateri teče beseda, pravilno obveščen, boljše se napake ali zamere, pa si raje tiho. Seveda vsi tudi niso sposobni govoriti.

Za vodjo mislim, da bo tak, ki je vodstveni delavec, laže razložil strokovno temo. Vsak lahko gre na inštruktažo, a če je tema

Jože Lojen

zelo strokovna, je to premalo. Laže je v tem pogledu vodstvenim in vodilnim, ki naj bi bili s temami bolj seznanjeni. Dobra razlaga je toliko pomembnejša, ker je od nje zelo odvisna razprava. Če ni dobre razlage, ne more biti koristnih razprav. Seveda pa so včasih tudi teme suhoparne in ni interesa.

V naši skupini nas je okrog 60, kar mislim, da je preveč. Oglašajo se vedno isti ljudje, najbrž tudi zato, ker je skupina tako velika.

Menim, da bodo delovne skupine zaživele takrat, ko si bodo na njih upali vsi sodelovati.«

Jože Magdič, brusilec v tozdu Pnevmatični stroji, vodja delovne skupine:

Za ožvitev delovnih skupin je več pogojev, od primerne števila do interesa ljudi za dogajanja, bistvena pa je razlaga na delovni skupini. Seveda je pomemben tudi čas sestajanja. Moje izkušnje iz dveh mandatov so, da so popoldanske skupine bolj dinamične.

Jože Magdič

Interes na delovnih skupinah je dokaj različen. Če govorimo o stvarih, ki so delavcu blizu, je več razprave.

Vodja naj bi bil vsestransko razgledan, znati bi moral razlagati in govoriti, da bi ga ljudje lahko razumeli. Prav je, da je iz neposredne proizvodnje, saj je za svoje ljudi zainteresiran. Seveda pa ima tak vodja velikokrat premalo časa za tehtno pripravo. Zato je pametno imeti teamsko delo. Menim, da je bolj sproščeno vzdušje, če je pred ljudmi človek v delovni obleki kot v plašču.

Prav je, da sta sindikalna in delovna skupina ločeni, saj tako zahtevajo teme obravnav.

Če bi imela delovna skupina pravico odločanja, ne bi bilo dobro, ker bi bilo preveč lokalističnih interesov. Naloga skupine naj ostane dajanje predlogov, mnenj, na to pa naj dobiva čim

nagrajevanja in morda še ukrepi za izboljšanje discipline in reda pa so pripomogli, da so način dela spremenili tudi v drugih izmenah in delovnih skupinah v Jeklarni. Čeprav je v oktobru Lupševa izmena izrazito izstopala (on sam je dosegel 103 % OP), to ne pomeni, da so drugi delali slabo, saj je Jeklarna ta mesec kar za 4000 ton preseglala proizvodni načrt. Jeklarje čaka samo še to, da kar najbolj dvignejo kakovost svojega dela oziroma jekla. To pa ni odvisno samo od njih.

Mojca Potočnik

več odgovorov oz. povratnih informacij.

Izobrazbena struktura po mojem pri delovni skupini ni važna, ker smo že toliko časa skupaj, da imamo sproščene besede.«

Danica Mlačnik, saldakontistka kupecv v Posebni finančni službi, vodja delovne skupine:

»V naši delovni skupnosti nimamo delovnih skupin, je le zbor delavcev, ki po potrebi oblikuje

Danica Mlačnik

tudi sklepe. Delovnih skupin se nam ne spleča imeti, ker nas je malo, na drugi strani pa imamo že tako ali tako veliko sestankov, delo pa vezano na roke, in smo tako na tesnem tudi s časom.

Pogoj, da je naš zbor aktiven, je predvsem dobro podano gradivo. Za razlago gradiva navadno angažiramo ljudi, ki o določeni temi največ vejo in jih tudi dodatna vprašanja v razpravi ne zmedejo. Ljudje niso zadovoljni, če tisti, ki razlaga, ni kos tudi dodatnim vprašanjem.

Zelo pomemben je po mojem tudi interes skupine. Če je velik, je živahna tudi razprava, če ne, se lahko zgodi, da razprave sploh ni. Če je interes, potem tudi druge stvari, kot so izobrazba, čas sestajanja, število ljudi v skupini itd. niso toliko pomembne.«

Albert Pečnik, normirec v tozdu Kovačnica, vodja delovne skupine:

»Naša delovna skupina, v kateri je 22 ljudi, dobro dela, seveda pa je razprava na njej odvisna od teme, ki jo obravnavamo. Vendar pri nas delovno skupino skličemo tudi, če se problemi pojavljajo v našem okolju, in to je po mojem zelo pomembno. Tako dobijo ljudje zaupanje, pet, deset minut, ki si jih navadno vzamemo po malici, pa sploh ni zapravljane časa. Poznamo se toliko med sabo, da si na skupini upa vsak vse povedati.

Pri vodji sta po mojem dve plati: če je to eden izmed večine, se laže pomenijo, če pa eden od vodstvenih, ta laže razlaga.

Albert Pečnik

Pomembna pri tem je seveda tudi struktura delovne skupine. Če je usklajena, je laže za razlagalca. Važna je tudi povratna informacija. Mi smo zaenkrat s povratnim informiranjem zadovoljni.

Prav je, da delovna skupina nima pravice odločati. Če bi jo imela, bi prihajalo do zmešnjav, ker je navadno preveč različnih mnenj, čeprav pa bi bilo dobro, da bi smela odločati o stvareh, ki se tičejo resnično le nje same.«

Helena Merkač

Kaj smo v železarni naredili na področju nagrajevanja minulega dela

Kot vsi vemo, trenutno tudi v naši železarni nagrajujemo kot »minulo delo« delovno dobo in stalnost, čeprav to ni v skladu z zakonom o združenem delu in zakonom o razširjeni reprodukciji in minulem delu. Da bomo spremenili naš sistem nagrajevanja minulega dela, govorimo že precej let, vendar kljub temu, da smo bili tudi javno kritizirani (npr. ob obisku delovne skupine CK ZKS v januarju 1979, glej poročilo: »Nekatere ocene in ugotovitve o delovanju in uresničevanju nalog komunistov v občini Ravne na Koroškem«), dalj od besed nismo prišli. Tako smo že leta 1979 imeli opredeljen drugačen sistem nagrajevanja minulega dela, ki pa ga nismo uveljavili v praksi, čeprav smo v samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo in drugih nadomestil ter osebnih prejemkov (173. člen) imeli določeno, da ga bomo uveljavili v letu 1980 in da bomo nagraje-

vali delovno dobo in stalnost le v prehodnem obdobju.

Glede na to, da navedeni samoupravni sporazum še velja, si oglejmo, kako imamo v njem opredeljeno nagrajevanje minulega dela:

61. člen. Delovni prispevek delavca pri gospodarjenju s sredstvi razširjene reprodukcije (minulo delo) ugotavljamo na podlagi dohodka, ki smo ga dosegli delavci z delom čistega dohodka v tekočem letu (poslovna sredstva), pri naložbah za razširitev materialne osnove dela v svoji temeljni organizaciji ali z združevanjem sredstev v drugih temeljnih organizacijah v sestavi delovne organizacije oz. v OZD izven DO.

Dohodek iz prejšnjega odstavka tega člena pomeni vrednost, ki smo jo delavci pridobili z udeležbo pri ustvarjenem skupnem dohodku v obliki nadomestila za gospodarjenje z vloženi sredstvi. Nadomestilo za gospodarjenje z vloženi sredstvi določa-

UNIVERZA V MARIBORU

VISOKA EKONOMSKO-KOMERCIJALNA ŠOLA

DAJE OB 25. OBLETNICI DELA

PRIZNANJE

Železarni v Ravnah na Koroškem

ZA DOLGOLETNO USPEŠNO SODELOVANJE TER PRISPEVEK
K RAZVOJU IN UVELJAVITVI VEKS

MARIBOR, 19. OKTOBRA 1984

DEKAN
L. Gusel
PROF. DR. LEO GUSEL

PREDSENIK SVETA
M. Knežević
MILAN KNEŽEVIĆ, DIPL. ING.

mo v skladu z osnovami in merili za udeležbo pri skupno ustvarjenem dohodku na podlagi samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka.

62. člen. Delovni prispevek delavca za minulo delo določamo na podlagi naslednjih osnov:

— doseženega osebnega dohodka delavca po osnovah in merilih za ugotavljanje delovnega prispevka za živo delo v obdobju pričetka vlaganj

— doseženega nadomestila delavca za ustvarjalno delo v obdobju pričetka vlaganj

— prispevkov delavca glede na časovno trajanje njegovega dela v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti oz. v združenem delo nasploh (delovna doba) v obdobju pričetka vlaganj.

Na podlagi osnov iz 1. odstavka tega člena določimo število enot za ovrednotenje delovnega prispevka delavca za minulo delo. Enoto določimo s seštevkem vrednosti dejanskega osebnega dohodka po skupnih osnovah za živo in ustvarjalno delo v letu pričetka vlaganj. Seštevek pomnožimo z dejansko ugotovljeno delovno dobo v letu pričetka vlaganj.

63. člen. Glede na časovno različnost pridobivanja dela dohodka iz naslova nadomestila za gospodarjenje z vloženi sredstvi pri posameznih vlaganjih upoštevamo, da je lahko delavec udeležen z OD po osnovi minulega dela do 10 let od pričetka donosnosti naložb oz. za čas, ki smo ga določili s samoupravnim sporazumom o združevanju dela in sredstev za posamezno naložbo.

Delavec pridobiva osebni dohodek iz naslova minulega dela na podlagi letne vrednosti vseh nadomestil za gospodarjenje z vloženi sredstvi, ki smo jih ugotovili po letnem zaključnem računu.

Udeležbo delavca z deležem osebnih dohodkov v ugotovljeni letni vrednosti nadomestil določimo s seštevkem vseh enot v smislu člena s tem, da delimo ugotovljeno letno vrednost nadomestil s številom enot, ki jih uveljavlja delavec, in določimo vrednost enote. Vrednost enote pomnožimo s številom vseh enot, k jih uveljavlja delavec.

Ostale člene (64. do 66.) samoupravnega sporazuma ali pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale osebne prejemke delavcev TOZD (čl. 20.—22.) ne bi navajal, ker navedene akte imajo v vseh TOZD oz. del. skupnostih in so dostopni vsem delavcem, ter zato, ker je že iz navedenih členov razvidno, da se veljavnih aktov ne držimo. Postavlja se vprašanje, zakaj navedenih aktov ne izvajamo, čeprav imamo točno opredeljeno, kdo je za to odgovoren. 168. člen samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in sredstev za skupno porabo in drugih nadomestil ter osebnih prejemkov delavcev pravi: za izvajanje določil tega samoupravnega sporazuma so odgovorni predvsem poslovodni in samoupravni organi tozdiv oz. delovnih skupnosti in delovne organizacije ter služba za sistem OD. V primeru kršitev ali neizvajanja

določil tega samoupravnega sporazuma poslovodni organi ukrepajo po določenih statuta tozda oz. delovne skupnosti in delovne organizacije.

Leta 1980 smo v tezah o nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v delovni organizaciji Železarni Ravne (glej Poročevalec št. 42/1980) navedli, da imamo v sedanjih samoupravnih splošnih aktih določeno, kako pridobivamo OD za minulo delo, ki pa ga še nismo uveljavili. Zastavili smo si nalogo, da je treba preveriti omenjene določbe, jih dopolniti in uveljaviti.

Javna razprava (glej Poročevalec št. 4/1981) je tedaj pokazala:

— da je treba uveljaviti delitev deleža OD po minulemu delu

— da je treba v modelu upoštevati v minulemu delu vlaganja v razširjeno reprodukcijo in gospodarjenje s temi sredstvi

— da je treba upoštevati tudi elemente gospodarjenja z obstoječimi sredstvi

— da je treba pri modelu upoštevati tudi sedanji način delitve po delovni dobi in stalnosti v smislu zaščite starejših delavcev. (Glej sklepe in stališča 22/II—80 seje DS ZR z dne 21. 1. 1981).

Glede na to, da smo na delavskem svetu DO zadovoljili strokovne službe, da približno v enem letu realizirajo teze za uresničevanje družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov, smo pričakovali, da bomo kmalu tudi področje nagrajevanja minulega dela razrešili.

Po štirih letih pa so pred nami ponovno teze za spremembo sistema nagrajevanja minulega dela.

Upam, da bomo tokrat ne samo spremenili naše samoupravne splošne akte, temveč tudi dejansko nagrajevanje v praksi. Zavedati se moramo, da smo se lotili zahtevne naloge, ki bo najbrž uresničljiva (kolikor želimo imeti kvaliteten sistem) v daljšem časovnem obdobju, saj so osnovni pogoji za delovanje sistema nagrajevanja minulega dela popol-

noma razviti dohodkovni odnosi oziroma skupnega dohodka. V tem bi lahko iskali tudi vzrok in opravičilo, da našega sistema nagrajevanja minulega dela nismo dogradili že prej.

ZAKLJUČEK

Kot smo lahko videli, imamo — ne samo mi, temveč v večini OZD v SR Sloveniji — probleme pri ugotavljanju in vrednotenju minulega dela. Zato mislim, da na področju nagrajevanja trenutno vodimo preveč aktivnosti. Če smo lahko toliko let čakali z dograjevanjem sistema nagrajevanja minulega dela, lahko počakamo še kakšen mesec in ga obravnavamo ločeno, kolikor želimo imeti kolikor toliko kvaliteten sistem. Tako pa se nam dogaja, da zaradi obravnave treh področij (samoupravni sporazum CBM, osebni prispevek, minulo delo) največ moči porabimo za prvi dve, o zadnjem pa spregovorimo komaj kakšno besedo.

Pri dograjevanju tudi ne smemo preveč hiteti, kajti lahko se nam zgodi, da bomo naredili več napak kot koristi.

Res je čas dragocen, vendar se nam ga ne sme zdeti škoda, kolikor bomo na ta način dobili dober sistem, ki bo ljudi spodbujal k uspešnemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Če pa bomo hiteli, bomo zopet nekaj vgradili v samoupravne splošne akte, ne pa v življenje in bomo v bližnji prihodnosti spet obravnavali kakšne teze ter na ta način izgubili še več časa, kot bi ga z enkratno in kvalitetno obravnavo.

Pred ljudi je treba priti tudi s prikazom slabosti in prednostmi predloženega sistema minulega dela ter s konkretnimi izračuni, ki bodo prikazali, kaj novi sistem prinaša v primerjavi s starim. Nič ne bi škodilo, če bi predloženi sistem pretehtali tudi v primerjavi s sistemi drugih DO, npr. Rade Končar Zagreb, Jugoturbina Karlovac, Novoles Straža itd. Le na ta način bomo dobili sistem, kakršnega vsi želimo.

Aleksander Jug

Bela bremena

mo zavedati, da so referendumi strošek, referendumi za področje osebnih dohodkov pa tudi ne tako enostavni, da bi se jih lotevali prepogosto.

V veljavnem samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in sredstev za skupno porabo in drugih nadomestil ter osebnih prejemkov delavcev imamo zapisane skupne osnove za ugotavljanje delovnega prispevka delavca pri gospodarjenju s sredstvi razširjene reprodukcije, ki smo jih sprejeli 1979. leta. Ne bi smeli reči, da je za neizvajanje določil tega sporazuma odgovoren kakšen samoupravni organ ali pa strokovna služba. Dejstvo je, da smo takrat sprejete osnove oblikovali na podlagi razvijajočih se odnosov skupnega dohodka, da smo v letih 1978 in 1979 podpisali prve samoupravne sporazume o združevanju sredstev in da so šele v letih 1983 in 1984 prišla prva nadomestila od nekaterih zaključenih investicij.

Tudi za druga področja, kot so skupni prihodek, svobodna menjava dela smo že pred leti zapisali, da jih bomo dogradili in konkretizirali. Nekje smo to uspeli, drugje še bomo. Predvsem enak (ali slabši) položaj na področju dohodkovnih odnosov v združenem delu nasploh pripomore k nekoliko počasnejšemu razvoju od zelenega.

Prav zaradi razkoraka med razvojem proizvodnih odnosov in proizvodnih sil (marksisti vedo, da je to gibalo družbe) pride do

tega, da normativni akti ne odražajo zmeraj stanja, ampak marsikdaj tudi cilj. Pet let razvoja dohodkovnih odnosov v Železarni Ravne in nekatere izkušnje drugih DO v SRS so pripomogle k temu, da lahko rečemo, da je osnutek modela, ki je v javni razpravi, dograditev že pred leti sprejetih določil — predvsem v svojem drugem delu.

Ko smo v strokovnih krogih v Železarni Ravne in na nivoju SOZD SZ razpravljali o možnih rešitvah, smo se spoznali tudi z že znanimi rešitvami v slovenskem gospodarstvu, ker pa jih ni veliko, med njimi pa le v DO Novoles lahko govorijo o izkušnjah, saj njihov model živi že od l. 1977. Nismo se zadovoljili s strokovnimi podlagami (te naj bi pripomogle, da bi delovne organizacije v l. 1984 oblikovale in sprejele ustrezne samoupravne akte) in smo na podlagi vseh spoznanj izdelali lasten osnutek modela minulega dela. Za praktično izvajanje bo potrebno ponovno preveriti informacijski sistem, nato pa pristopiti k praktičnim izračunom — brez njih, vemo, da ne bo šlo.

Samo intenzivna akcija na tem področju bo dovolj dober argument, da v začetku leta 1985 ne bomo imeli večjih problemov pri zagovarjanju obstoječih samoupravnih aktov pred družbenim pravobranilcem samoupravljanja, zato kakršnokoli odlaganje ni primerno.

Brane Žerdoner,
služba za sistem OD

UGOTAVLJANJE OSEBNIH DOHODKOV NA PODLAGI MINULEGA DELA

Namen zakona o razširjeni reprodukciji in minulemu delu ni bil, da ponovno vzpodbudi teoretiziranja o vsebini in pojmu minulega dela, marveč da pripomore k hitrejšemu urejanju odnosov pri gospodarjenju z investicijskimi sredstvi in pri delitvi sredstev za osebne dohodke na podlagi minulega dela. Čeprav sprejet v letu 1982, ni mogel v trenutku doseči svojega namena, pri čemer mu je pripomoglo tudi splošno nerazumevanje in nezadovoljstvo tistih, ki v zakonu niso našli konkretnih rešitev in razrešitev vseh dilem, ki se pojavljajo v procesu poslovanja. Zgradba zakona kaže na to, da lahko o osebnih dohodkih iz minulega dela govorimo le v ozki povezavi z uspešnostjo pri gospodarjenju z investicijskimi sredstvi. Zato tudi celo II. poglavje podrobneje ureja odnose pri gospodarjenju z investicijskimi sredstvi, saj lahko le na podlagi

urejenih odnosov pri upravljanju s sredstvi za razširitev materialne osnove dela izvajamo tudi ugotavljanje učinkov naložb in na podlagi teh ugotavljanje in obračunavanje osebnih dohodkov iz minulega dela.

V Železarni Ravne smo na področju ugotavljanja osebnih dohodkov na podlagi minulega dela na začetku akcije, v fazi obravnave osnutka modela. Nikjer nismo zapisali dneva, do katerega moramo akcijo izpeljati in jo zaključiti s sprejetjem sprememb samoupravnega sporazuma. Gotovo pa jo moramo izpeljati tako, da bo model v praksi tudi zaživel.

Če vodimo razpravo o tezah za ugotavljanje osebnih dohodkov na podlagi minulega dela istočasno z razpravo o osebnem prispevku, to ni podcenjevanje omenjene problematike, temveč postavitev v enak položaj, kaj več pa po strokovni presoji tudi ni potrebno. Po drugi strani pa se mora-

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XI

Ravne na Koroškem, 14. decembra 1984

Št. 12

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Delovna akcija na Kopaoniku

Leta 1978 se je na Kopaoniku prvič zatreslo z rušilno močjo 8,5 stopnje po Mercallijevi lestvici. Od takrat naprej se tla nočejo umiriti, kot da so se za večno postavila proti ljudem, ki ostajajo brez domov, številne družine so brez elektrike in brez vodovodov, vasi na strmih planinah so med seboj povezane le s stezicami.

Kako pomagati tem ljudem, smo se spraševali. Najbolje se da to storiti z delovno akcijo. Tako sta razmišljala dva mladca, ki sta se v tozdu SGV zaposlila pred dvema mesecema kot ključavničarja. To sta Ivica RUKAVINA in Iztok JERT, ki sta bila takoj pripravljena sodelovati na delovni akciji na Kopaoniku. Z njima sem se pogovarjala v delavnici tozda SGV.

»Iztok in Ivica, kdo vaju je predlagal in vzpodbudil za delovno akcijo na Kopaoniku?«

je, nakar je bilo treba poiskati včasih tudi material, saj mnogokrat ni bil pripravljen. Ob deseti uri smo imeli malico, nakar smo nadaljevali z delom. Delovni dan je trajal do 14. ure, ker pa smo hoteli, da bi čimveč naredili, smo delali mnogokrat v dežju in tudi po ves dan.«

»Prostega časa nista imela veliko, če pa sta ga imela, kako je bil organiziran?«

IVICA: »Prostega časa res ni bilo veliko, navadno je bila po večerih organizirana kino predstava ali pa so organizirali krajše izlete. Ker pa smo bili od težkega dela izmučeni, smo v prostem času tudi počivali in spali.«

»Kakšna je bila povezava med domačini in vami, brigadirji?«

IZTOK: »Povezava med domačini in z nami brigadirji je bila dobra, le da smo ugotovili, da si domačini med sabo zelo malo po-

Naj k zapisu Marte Vrenčur dodamo še nekaj splošnih ocen, ki so bile podane tudi na Centru za mladinsko prostovoljno delo pri RK ZSMS.

Ko se je vrnila v Ljubljano brigada »Slovenija«, ki je sodelovala v zadnji izmeni akcije na Kopaoniku, naj povemo, da so imeli brigadirji zelo mešane občutke. Z rezultati svojega dela so bili v glavnem zadovoljni, saj so z delom neposredno pomagali prizadetim prebivalcem. Tega pa prav gotovo ne bi mogli reči za razmere in način organizacije pri odpravljanju posledic potresa. Predvsem jih je prizadela nepripravljenost domačinov, da se tudi sami vključijo v odpravo posledic potresa, saj se je dogajalo, da so zelo neprizadeto opazovali brigadirje, ki so popravljali njihove lastne domove. Poleg tega so dobili vtis, da je pri teh ljudeh popolnoma izginila skrb za usodo sokrajana, da o medsebojnem sodelovanju ne govorimo. Najbolj ilustrativno govori o tem izjava enega od brigadirjev, ko je dejal: »Imel sem občutek, kot da so vsi med seboj sprti...«

Očitno tudi organizacija celotne »operacije« ni bila najboljša, saj mnogokrat zaradi lastnih organizacijskih napak in slabosti ni bilo mogoče opraviti posameznih del, zatikalo se je pri nabavi in razdeljevanju materiala pa pri prevozu in podobno.

Ne bi bilo dobro govoriti o vsem, kar se dela na Kopaoniku, z negativnim prizvokom. Vendar pa so brigadirji o tem toliko govorili, da jim bo od vseh vtisov precej ostalo takšnih bolj slabih. Škoda, zares škoda, kajti ta akcija bo ostala zamujena priložnost, saj, kot je nekdo dejal: »Bratstva in bratske pomoči na tak ali pa podoben način ne bomo utrdili.«

S. J.

Ivica in Iztok

IZTOK: »Za delovno akcijo sva izvedela po objavi na radiu Slovenj Gradec, nato sva se zmenila še midva in ko sva vse uredila v tozdu, sva se akcije udeležila.«

»Sta imela v tozdu kakšne probleme glede odsotnosti, da sta se akcije lahko udeležila?«

IVICA: »Glede odsotnosti z dela nisva imela posebnih težav. Mojster in ravnatelj sta se strinjala, da se akcije lahko udeleživa.«

»Kako je potekal delovni dan?«

IZTOK: »Delovni dan se je začel že zelo zgodaj. Vstajali smo ob peti uri, nakar smo se ob šesti uri odpravili na delovišče. Razdeljeni smo bili v dve skupini. Ena skupina je delala na hišah, druga pa na cesti. Tisti, ki so delali na cestah, so se vozili z avtobusom, drugi pa so se vozili z džipom. Delovišče je bilo oddaljeno dve uri, tako smo se vsak dan veliko vozili. Ko smo prišli na delovišče, smo si najprej razdelili delo in orod-

magajo, to pa tudi zato, ker so vasi med seboj zelo oddaljene.«

»In kakšni so vajini osebni vtisi o delovni akciji?«

IVICA: »Misli, da smo na akciji veliko naredili in da je bila zelo uspešna. Nekaj pripomb imava na hrano in na higieno pri razdeljevanju hrane. Več povezave bi moralo biti med vodstvom delovne akcije in nami brigadirji.«

»Se bosta še udeležila kakšnih delovnih akcij?«

IZTOK: »Da, le da ne bova imela kakšnih problemov glede odsotnosti z dela.«

Iztok in Ivica, za vajine odgovore se vama najlepše zahvaljujem, in vama želim še veliko uspešnih delovnih akcij.

Pogovarjala se je:
Marta Vrenčur

OB NAŠIH UKREPIH

Se nekaj dni in zakoračili bomo v novo, 1985. leto. Ob tem pa se nam porajajo različne misli: od tega, kaj smo in česa nismo naredili, do tega, kakšna bo naša prihodnost. Hote ali nehote, tiho ali na glas napravimo obračun svojega dela.

Treba je delati, ustvarjati ter tako graditi lepše in srečnejše življenje. Ne smemo misliti, da bo namesto nas to opravil kdo drug. Često se pritožujemo, da nimamo pravic, na drugi strani pa gledamo na gospodarske težave, slabosti, nepravilnosti kot na nekaj, kar naj rešujejo in premagujejo drugi, mi pa imamo pravico »vpiti«.

Govorimo: družba naj da, družba lahko da, družba ne more dati. A družba ni kapitalistična država, ki bi jemala in dajala. Kapitalistična država je kradla proizvajalcem presežek vrednosti in gospodarila z njim. Danes (pravzaprav že 40 let) smo družba mi sami. Sami ustvarjamo sistem, v katerem sodelujemo v upravljanju sredstev. Mi nimamo države, ki bi nam jemala presežek, ampak smo sestavni del te družbe. Tudi od nas je odvisno, kako bogata bo ta družba, kako bo razvita.

Toda pri nas v železarni smo napravili temu konec. Z ustreznimi ukrepi za doseg

Mladi iz jugoslovanskih železarn v Splitu

boljših poslovnih rezultatov smo se odločili, da si bomo vsi prizadevali, da vse slabosti, pomanjkljivosti in nepravilnosti odpravimo. Zaostrili smo delovno in tehnološko disciplino, potrkali na zavest. Spomnili smo se dolžnosti, na katere smo kratkoma hote ali ne hote pozabili. Zavedamo pa se, da vsega ne bomo spremenili »čez noč«, kajti miselnost je le težko spremeniti.

Ukrepi so na prvi pogled drastični, saj predvidevajo tudi suspenz. Toda ob pazljivem prebiranju ugotovimo, da imamo vse to zapisano že v naših aktih.

Poraja se vprašanje, zakaj tako dolgo naših aktov nismo uresničevali ali smo jih le delno uresničevali. Zakaj smo dopuščali, da so nekateri našo »dobroto« izkoriščali, zakaj proti nevestnim delavcem nismo ukrepali, čeprav smo imeli za to akte, zakaj smo dopustili, da so sodelavci prinašali alkohol, se »sprehajali« mimo vratarja, si prisvajali naše premoženje?

Ob doseganju ciljev (zahtevana kvaliteta in količina, prodaja doma in na tujem...) pa smo upravičeni še na dodatno stimulacijo.

Prav ob tej stimulaciji pa so mišljenja deljena. Koga stimuliramo: delavca za boljše, kvalitetnejše delo. Zdi pa se, da stimuliramo našo zavest, da moramo delati. Ali smo res šele ob ukrepih spoznali, da bomo imeli višji osebni dohodek le, če bomo več in bolje delali? Več delali tako, da bomo bolje izrabili delovni čas, stroje in naprave, skratka, da bomo bolj disciplinirani, da bomo dobri gospodarji, da bomo dobri proizvajalci in samoupravljajci.

Mladi se sprašujemo, zakaj od sprejetja ukrepov sem beležimo boljše rezultate (ki so žal tudi posledica višjih cen). Smo prej »delali s polovično močjo« in se šele zdaj zdržali?

V sredstvih javnega obveščanja informiramo javnost o (to moramo priznati) učinkih sprejetih ukrepov s poudarkom na stimulaciji. Prav — saj rezultat našega boljšega dela so tudi dobri poslovni rezultati, s katerimi pa seveda ne smemo biti zadovoljni. Toda nič pa ne povemo o naših problemih in težavah: od ozkih grl v proizvodnji do težav pri združevanju prepotrebnih deviznih sredstev. Povedati moramo to, da bomo vedeli, da se je trudil delavec za strojem, da se je trudil referent, da se je trudil tudi strokovnjak. Tudi tako lahko pripomremo, da bodo naši medsebojni odnosi pristnejši.

Pred dvema letoma so potekali kongresi ZK, ZS in ZSM. Na vseh najvišjih organih teh družbenopolitičnih organizacij smo se zavzeli za dosledno nagrajevanje po delu in iz dela. To naj bi bil le eden izmed pogojev uresničevanja dolgoročne ekonomske stabilizacije. Rekli smo: naš osebni dohodek mora biti odvisen od našega vloženega dela (našega osebnega prispevka) in rezultatov našega dela. S spremembami, o katerih prav sedaj potekajo razprave, pa bomo to pričeli uresničevati. In prav je tako.

Mladi smo prepričani, da bomo v novem letu nadaljevali z začetim delom, da si bomo kovali lepši jutri, lepše življenje, dvignili osebni in družbeni standard.

M. K.

MDA – mladost naše države

(Nadaljevanje in konec)

AKCIJE PA TEČEJO DALJE...

Poleg zveznih in republiških akcij so v teh letih vse bolj oživele dnevne ali vikend lokalne delovne akcije. Ne le na manj razvitih področjih, tudi v večjih krajih so brigadirji našli delo. V ljubljanski mestni konferenci se je rodila ideja o urejeni poti okoli Ljubljane, tam, kjer je bila med NOB obdana z okupatorjevo žico in bunkerji. Spominski kamni so dalj časa spominjali na junaški boj Ljubljane, mladi pa so si zamislili pot, ki bo spominske kamne povezala v zelen, urejen pristan okoli Ljubljane. Vsakoletni pohodi ob žici okupirane Ljubljane bi tako prerasli v še bolj množične, tako urejeno sprehajališče pa bi služilo za izlete ljubljancem v naravo. Idejni projekt se je rodil že leta 1972, potem pa so stekle priprave, poleg mladih se je v akcijo vključila še SZDL Ljubljane. Jeseni 1975. leta so brigadirji prvič zakopali krampe, prijeli za lopate. Akcija se je nada-

ljevala prihodnje leto in tudi zdaj še traja. Vsako leto dobi Ljubljana nov košček Poti spominov in tovarištva, nov del urejene peš poti, drevoreda, ki bo že čez nekaj let dokončno obkrožil mesto. Sto dva spominska kamna ter šest spominov bo povežalo več kot 36 kilometrov dolgo sprehajališče — Pot spominov in tovarištva.

Leto 1977. Končalo se je novo brigadirsko poletje. Na sedmih zveznih in republiških delovnih akcijah je delalo nekaj več kot tri tisoč brigadirjev. »Prizadevamo si, da bi prihodnje leto nadaljevali akcije,« je ob oceni dejal prvi komandant zvezne delovne akcije Kozjansko Zlatko Vogrič. »Razmišljamo pa tudi o specialni delovni akciji pri dograditvi mladinskega doma v Bohinju. Morda bo republiška akcija Suha krajina postala zvezna...«

Naslednje leto je na republiških in zveznih delovnih akcijah v Sloveniji sodelovalo že

4300 brigadirjev. V brigadirskem dnevniku bomo:

»Obisk v Orehku (Brkini). Stara ženica je sama v hiši. Najprej sva ji pospravili hišo, nato sva ji nasekali drva. Ženica dobiva pokojnino, večkrat pa jo obiščejo tudi otroci, s katerimi se dobro razume.«

Ali pa tole: »Obisk v Brezovem Brdu. Štiričlanska družina. Vse imajo zapuščeno. Takoj sva se lotili dela. Sobe so bile grozne. Stara mati je rekla, da ni bilo v redu pospravljeno, odkar je sinu umrla žena. Prideva tudi jutri, sva obljubili. Pomagati invalidu, ženici, ki le s težavo hodi, mladoletnima otrokoma, ki sta za svoja leta preobremenjena z delom v šoli in na kmetiji, kjer ni nikogar drugega za delo.«

Takšna dejavnost je vse bolj spremljala mladinsko prostovoljno delo na trasi, zato so tudi vezi, ki so se in ki se spletajo v krajih, kjer potekajo akcije, vse trdnjše. »Krajani so v začetku malce postrani gledali naša prizadevanja, celo odklonili so našo pomoč na domačiji«, so pripovedovali brigadirji na Goričkem ob jugoslovansko-madžarski meji. Danes nas jemljejo za svoje. Mnogim so otroci odšli v mesta in tako je za njih brigadirsko poletje nekakšna nova osvežitev, veselje...«

29. maja 1979. Iz Črne gore se je vrnila specializirana brigada »Triglav«. Slovenski mladinci so prvi pomagali in zbrali brigadirje za obnovo po potresu porušenega črnogorskega primorja in krenili. Med brigadirji je bilo največ graditeljev ter drugih mladih strokovnjakov. Nekaj dni za tem so se začele akcije v Sloveniji. Mladincem na akcijah začno pomagati tudi pionirske brigade.

Leta 1980. V Sloveniji je potekalo enajst zveznih in republiških akcij, na njih pa je sodelovalo 5450 brigadirjev. Uresničila se je ideja o akciji v Bohinju, kjer so pred dvema desetletjema mladi gradili svoj dom, zdaj že hudo potreben obnove. Brigadirji so v tem poletju na novo napeljali vodovod in kanalizacijo, žal pa se je obnovitev mladinskega doma naslednje leto ustavila zaradi pomanjkanja sredstev.

Leta 1981 je brigadirsko delo teklo na desetih delovnih akcijah. Na štirih akcijah, ki so bile zvezne (Kozjansko, Suha krajina, Posočje in Slovenske gorice) ter šestih republiških (Brkini, Kras, Kobansko, Goričko, Istra in Bela krajina), sodeluje nekaj več kot pet tisoč brigadirjev v skladu z usmeritvami v družbenem dogovoru za novo srednjeročno obdobje. Republiška akcija Istra je 1982. leta prerasla v zvezno akcijo, druge so ostale nespremenjene, tudi število brigadirjev je bilo enako. V zadnjih letih so na akcijah v Sloveniji sodelovale tudi skupine brigadirjev iz drugih držav, med njimi Madžari, Slovaki. Slovenski brigadirji pa so odšli v te države na delo.

STATISTIKA SKOZI OČI RAZISKOVALCEV

Mladinsko prostovoljno delo kot poseben fenomen našega povojnega razvoja vse bolj spodbuja tudi k raziskovanju. V Sloveniji so tovrstna raziskovanja pravzaprav šele v povojih, tako da kvalificiranih primerjav z ostalimi republikami skorajda ne moremo delati. Šele v zadnjih letih se je okrepilo statistično raziskovanje, organizirano v okviru zavoda za statistiko, posameznih vprašanj pa se lotevajo predvsem na političnih in socioloških katedrah Univerze.

Rezultati raziskovanj za obdobje 1978—1982 dajejo naslednje predstave o akcijah v Sloveniji:

V petletnem obdobju (od 1978 do 1982) so na zveznih in republiških delovnih akcijah v Sloveniji mladi zgradili ali uredili 337 kilometrov vodovodnega omrežja, 32 kilometrov novih cest, rekonstruirali 240 kilometrov cestnega omrežja, zgradili 23 kilometrov PTT in 21 kilometrov elektro omrežja, opravili okrog 40 kilometrov melioracij, za njimi pa je ostalo 150 hektarjev pašnikov in agromelioracij. Poleg tega so brigade urejale hudoornike, gradile kanalizacije, urejale okolico objektov, igrišča, spominske parke, pomagale pri gradnji gospodarskih poslopij ter sodelovale pri drugih objektih. Številke, takole zbrane, niso nič manj veličastne kot tiste z velikih povojnih mladinskih delovnih akcij. Vprašanje, ki si ga ob tem zastavljajo raziskovalci, je po-

vsem na mestu — kakšna je gospodarnost mladinskega prostovoljnega dela?

Vrednost del, opravljenih na mladinskih delovnih akcijah od 1979 do 1982, znaša po podatkih Zavoda za statistiko SR Slovenije 363 milijonov dinarjev, za izvedbo mladinskih delovnih akcij v tem obdobju pa so podpisniki družbenega dogovora o MDA združili 194 milijonov din.

Te številke dokazujejo upravičenost mladinskega prostovoljnega dela na manj razvitih področjih naše republike ter predstavljajo neposreden prispevek mladih h gospodarski stabilizaciji. Pri tem velja opozoriti na podatek, da je takšen samo prispevek zveznih in republiških delovnih akcij v Sloveniji, le nekaj manjši pa je še dodatni prispevek lokalnih mladinskih delovnih akcij.

Mladinske delovne akcije kot kadrovska šola ZSMS, šola samoupravljanja, so v zadnjem času oziroma v petletnem obdobju najbolj privlačne za mlade med 16. in 18. letom starosti. Na njih še vedno sodeluje največ srednješolcev, sledijo mladi delavci, precej manj pa je med brigadirji študentov in razumljivo pionirjev. Med udeleženci je praktično tri četrtine mladincev, zanimiv pa je tudi podatek, da je med brigadirji vsako leto veliko takšnih, ki na akcijah prvič sodelujejo, manj kot petina pa je takih, ki jih uvrščamo med veterane.

Družbene dejavnosti ali tako imenovane prostočasne aktivnosti imajo na akcijah že od nekdaj velik pomen. Raziskovalci so se lotili predvsem odzivnosti mladih na ponujene oblike idejnopolitičnega usposabljanja, izobraževanja, tehnične kulture, športa, informiranja, kulture, splošnega ljudskega odpora in samozasčite. Velja opozoriti na dejavnost s področja družbenih aktivnosti, ki je povsem prostovoljna. Za oblike idejnopolitičnega usposabljanja se je tako v preučevanem obdobju odločala manj kot polovica brigadirjev. Mladinsko politično šolo Edvard Kardelj je obiskovalo okoli 43 odstotkov brigadirjev. V oblikah usposabljanja s področja tehnične kulture je vsako leto sodelovalo približno 33 odstotkov brigadirjev.

Zanimivi so rezultati, ki so jih dobili raziskovalci pred XI. kongresom ZSMS o odnosu mladih do dela. Velika večina jih je namreč menila, da je vsak človek, ki lahko dela, dolžan delati, da se je sleherni delavec dolžan za delo nenehno izpopolnjevati in usposablјati, da moramo ceniti vsako delo, tudi če je umazano in nekvalificirano ter da je ustvarjalno delo najvišji smisel življenja.

Če se spomnimo leta 1975, 1976, vidimo, da so morali organizatorji zveznih in republiških akcij samo v Sloveniji zavrniti nekaj čez pet tisoč mladih, ki so želeli na akcijo ali če se štejemo letno število mladih na zveznih, republiških ter lokalnih delovnih akcijah v Sloveniji (skupaj se je npr. 1981. leta akcij udeležilo 35 tisoč mladih ali vsak osmi mladinec). V takšno pripravljenost mladih, da sodelujejo na akcijah, ne gre dvomiti. Ti rezultati bi bili nesporno še večji, tako so vsaj ugotovili na XI. kongresu mladine 1982. leta, če bi se organiziranje mladinskega prostovoljnega dela hitreje prilagajalo utripu življenja današnje mladine in če ne bi mnogo mladih v poletnih počitnicah zaradi težke gospodarske situacije moralo na plačano počitniško delo, ki je eden od virov zaslužka. To velja predvsem za študente, ki si zaradi vse večjih stroškov študija čez poletje zagotovijo »zalogo«.

KAKO AKCIJE SE BOLJ PRIBLIZATI MLADIM

Večji poudarek je dan organiziranju specialnih brigad, v katerih naj bi predvsem mladi strokovnjaki izrazili svoja strokovna znanja. Tako se vse več možnosti odpira tudi študentom, ki lahko v takšnih brigadah sodelujejo bolj ustvarjalno in tako tudi več prispevajo. Ker klasična tritedenska ali celo mesečna oblika izmen mlogim mladim onemogoča udeležbo na zvezni ali republiški delovni akciji, je bil s takšnim namenom organiziran delovni tabor Trebče v okviru akcije Spominski park Trebče. Organizacija takšnega tabora predstavlja možnost, da se mladinec

ali mladinka akcije udeleži za teden dni, morda za vikend ter da pač v skladu s svojim prostim časom in možnostmi prispeva k uspehu akcije. Takšna zamisel ohranja tudi prvine mladinskega prostovoljnega dela, ob tem pa razvija možnosti za klasično organiziranje akcije in pripravo brigad, ki bi bile sicer onemogočene ali pa vsaj slabše pripravljene. Takšni mladinski tabori (najbrž se bodo tudi v prihodnje uveljavljali) so odprti posameznikom ali pa skupinam, društvom in celo mladim družinam. Za tabore velja geslo »združiti koristno s prijetnim«.

Tretja usmeritev pravzaprav nadaljuje že uveljavljeno prakso nekaterih klubov brigadirjev, ki se organizirajo po občinskih konferencah. Poleg običajne udeležbe na akcijah naj bi klubi spodbudili tudi t.i. brigadirske vikende, kjer naj bi skupaj z nekdanjimi brigadirji veterani prihajali na udarniške akcije.

Morda še kdo sprašuje: do kdaj bodo mladinske delovne akcije še trajale, koliko časa

bodo še zanimive mladim, gospodarne za družbo? Pogled v preteklost pravi, da so si akcije v slehernem obdobju znale pridobiti svoje mesto, da so mladi na njih vedno znova dokazovali, da so znali na njih postaviti obliko, način organiziranja ter predmet dela v skladu z družbenimi potrebami. Najsi je šlo za gigantske objekte povojne graditve ali pa, ko so se gradili na videz manj pomembni objekti v krajevni skupnosti ali občini. Po neki oceni so mladi od osvoboditve do danes opravili na zveznih akcijah blizu sto milijonov prostovoljnih delovnih dni.

Naj ta zapis strnemo z mislijo in stavkom, ki je bil že izrečen in ki trajnost in nezamenljivost mladinskih delovnih akcij tudi najbolje ponazarja. Besede je izrekel tovariš Tito med obiskom na otvoritvi zvezne delovne akcije Kozjansko '74, ko je brigadirjem dejal: »Delajte, dokler ne boste zgradili!«

S. J.

OD TU IN TAM

Na zadnjem sestanku kluba brigadirjev v železarni Ravne so se predvsem pogovarjali o pripravah na programsko konferenco, ki bo predvidoma v sredini decembra, izdelali pa so tudi osnutek koncepta o organiziranosti stalne delovne brigade v železarni. Za prihodnje leto je predvidenih precej zemeljskih del znotraj železarne in tako se nudi lepa priložnost, da dobijo brigadirji še kakšen dodaten finančni vir, ki jim je potreben pri njihovi aktivnosti. V klubu brigadirjev je doslej včlanjenih 80 brigadirjev, med njimi pa je tudi velika večina veteranov s prvih povojnih delovnih akcij, ki so zaposleni v železarni.

V novembru so koordinacijski svet OO ZSMS železarne obiskali mladinci OO ZSMS Zamrzovalniki in hladilne skrinje Gorenja iz Titovega Velenja. Najprej so si v železarni ogledali del proizvođač ter film o Koroški, potem pa so se s predstavniki KS OO ZSMS železarne pogovarjali o organiziranosti mladih v različnih delovnih organizacijah. Tako imajo mladi železarji po svoji organiziranosti od KS do OO ZSMS velike prednosti pred mladimi iz Gorenja, ki takšne sheme delovanja nimajo. V nadaljevanju pogovora je bilo nakazanih veliko skupnih akcij ter aktivnosti, ki so zanimive za mlade ene in druge delovne organizacije. Izkušnje, še zlasti z mladinskega področja, pa bodo redno izmenjavali v obliki delovnih srečanj med mladimi iz železarne in Gorenja.

V odredu Mrzli studenec Mislinja v teh dneh praznujejo 15. obletnico obstoja taborniškega odreda. 1969. leta je bila na pobudo tabornikov iz Slovenj Gradca ustanovljena četa Zdravka Čebularja, ki je štela nekaj deset članov. Na začetku so se srečevali tudi s kadrovske in prostorske težavami, vendar so se počasi prebijali naprej in leta 1977 ustanovili samostojni odred, kar je bila prelomnica v njihovem delu. Mislinjski taborniki so že vrsto let v samem vrhu na taborniških mnogobojjih. Leto 1984 pa je še posebej pomembno za odred, saj se jim je uresničila dolgoletna želja — imeti lasten dom. Ob prazniku krajevne skupnosti Mislinja so tako položili temeljni kamen, ki so ga združili s slovesnostjo ob njihovi 15. obletnici.

Vsebinska in oblikovna konstrukcija Mladine, preizkušena že v letu 1983, je ostala tudi v tem letu več ali manj nespremenjena. Vsebinsko bistven je bil samo premik v težišču tako imenovanih aktualnih oziroma nosilnih tem, namesto splošnih političnih ter aktualnih. Letos so se uveljavile nekatere »lokalne« slovenske teme (Jesenice, Kidričevo, Lendava, Iskra...), ki so skušale temeljna gospodarska in sistemska vprašanja »preizkusiti« na posamičnih konkretnih problemih. Odmevnost nekaterih tem je potrdila upravičenost takšne usmeritve, ki hkrati tudi najuspešneje odgovarja na očitke o »tendencioznosti in posploševanju« v novinarski praksi Mladine.

Okoliščine, v katerih je potekala uredniška politika, so se izrazito zaostriale v juniju in

so takšne ostale do danes. Najboljša ilustracija te »ostrine« je dejstvo, da je bilo od osmih zaporednih števil kar pet takšnih, katerih »politična spornost« je bila tolikšna, da jim je grozila zaplemba (ob beograjski aretaciji, o ljubezni korejskih množic do Kim Il Sunga, pa pogovor z Vukom Draškovićem...).

Vsekakor vsi ti primeri dokazujejo trdno postavljene meje komuniciranja, s katerimi se je moralo uredništvo hočeš nočeš sprijazniti, kljub vsem namenom, da bi po svojih močeh poskušalo te »meje« širiti, na drugi strani pa potrjujejo, da je tednik Mladina v zadnjem času bolj izpostavljen pozornemu in natančnemu branju z vidika svoje »družbene nevarnosti«, kot je bilo to v navadi v preteklosti.

To je bilo le nekaj misli iz poročila, ki so ga pregledali člani CIRZ, bil pa je poudarek, da je Mladina še vedno bolj ali več list za višješolce, da ga mladi delavci in srednješolci bolj malo berejo. Vsebinska plat sestavkov je velikokrat preveč strokovna, da pa so nekatere teme, ki so navadno označene kot »vroče«, zares aktualne, ker zadevajo in razčlenjujejo naš sedanji gospodarski in politični trenutek in ravno Mladina kot glasilo ZSMS se je velikokrat »upala« realno pogledati v srž problema.

S. J.

Daj!

Učenci osnovnih šol pišejo

OB OBISKU NAŠIH OPERNIH PEVCEV

Čeprav je od koncerta Ladka Korošca, Rajka Koritnika in Sonje Hočevarjeve, ki jih je s klavirjem in harmoniko spremljal Milan Stante, poteklo že nekaj dni, so vtisi vendarle tako globoki, da beseda še vedno naneša na ta dogodek. Nekateri ste ob novici, da se nam bodo predstavili naši najboljši operni pevci, vihali nosove, češ, kdo bo poslušal to cviljenje. Po koncertu ste gotovo odvihali nosove in rekli: »Ja, če pa ob petju še zaigrajo, potem to sploh ni tako slabo.« Da bi izvedeli, kaj mislijo učenci o tej kulturni prireditvi, smo jih povprašali in dobili zanimive odgovore. Imen nismo zapisali, da se kdo ne bi zameril Majklu, Seikiju, Srebrnim krilom ali ostalim idolom I love you kategorije. Tako, zdaj pa odgovori:

Prvošolci: »Bilo je lepo, najbolj nam je ugajalo, ko je žena klofutnila moža. Vsi smo se smejali...«

Drugošolci: »O, pa še kako v redu je bilo. Kako sta se kregala, kot bi se zares. Polonca je tako živo pripovedovala o koncertu svojemu dedku, ki je prej vedno ugasnil radio, da sedaj kar pusti tisto dretje, kot on temu reče.«

Tretješolci: »Ugajalo nam je vse. Najbolj nam je ugajala točka, ko sta plesala in se kregala. Tudi narodne pesmi so bile prijetne, in ko bo spet kak koncert, bomo šli radi poslušat umetnike.«

Četrtošolci: »Bilo nam je všeč. Ko je rekel I love you in se še spačil zraven, je bilo tako smešno. Zapomnili si bomo, da moramo peti čim več narodnih pesmi, saj moramo mi narodne pesmi popeljati naprej do mlajših, da ne bodo pozabljene.«

Petošolci: »Koncert je bil odličen. Vsi so bili zanimivi. Preprij je bil originalen. Rigo-

leta pa bi si radi ogledali kot opero v celoti. Nismo si zapomnili le o ljubezni do narodne pesmi, tudi o pobiranju papirja nam je simpatični Korošec lepo povedal, da si bomo zapomnili.«

Šestošolci: »Teško se je odločiti, kaj nam je najbolj ugajalo, vse je bilo perfektno. Gumb na radiu pa res radi premaknemo, kadar zaslišimo operno glasbo. Mogoče se bomo po koncertu spomnili na Ladka Korošca in malo poslušali tudi to glasbo.«

Sedmošolci: »Najbolj všeč nam je bila Sonja Hočevarjeva, čeprav so bili vsi imenitni. Opero pa bi vseeno raje gledali, kot samo poslušali.«

Osmošolci: »Vse je bilo sijajno, posebej dueta sta bila imenitna. »I love you« nam je pač bližje kot opera, ker smo mladi. Če bi bilo v bližini gledališče, bi bilo lažje. Doslej so osmošolci lahko šli na ogled opere v Ljubljano, upajmo, da bomo tudi mi v letošnjem šolskem letu lahko šli.«

Večkrat je bila omenjena opera. Nekateri ste že izvedeli od razrednikov, kaj sploh je opera, drugim bo povedal naš glasbenik. Ko je nekoč v razredu vprašal učenca, kaj je opera, je ta malo razmišljal, potem pa povedal: »Opera je, ko nekdo porine drugemu nož v hrbet, ta pa začne peti, namesto da bi umrl...«

Tonika Krajnc, 8. b,
osnovna šola Rada Iršiča,
Mislinja

KAKO PREPREČUJEMO POŽARE

Minilo je že več tisoč let, odkar je človek odkril korist ognja in ga začel uporabljati za ogrevanje ter pripravljanje hrane. Pred tem se je človek ognja bal.

Ze dve leti obiskujem gasilske vaje. Tam se veliko naučim. Tako sem se tudi naučila, kaj je ogenj, požar in kako gasimo požare.

Kaj je torej ogenj? Ogenj je vidni spremljevalec gorenja. Pojavi se v obliki plamena ali žara. Če se ogenj hitro širi, govorimo o požaru. Požar je nekontroliran pojav gorenja, pa čeprav v najmanjši obliki. Največ požarov povzročajo ljudje zaradi malomarnosti in nepredvidnosti. Vzroki so: odmetavanje cigaret, ogorkov, nepravilno odlaganje zelo vročih stvari itd. Požar povzročajo tudi živali, če prevrnejo kakšno svetilko ali se jim pri odprtem ognju vname dlaka. Tudi naravni pojavi povzročajo požare. Požari uničujejo človekovo premoženje in ogrožajo življenja ter zdravje ljudi.

Zato poskušajmo preprečiti izbruh požarov. Če jih ne moremo pogasiti, poskrbimo, da se ne širijo hitro.

Če smo v gozdu ali kjerkoli v naravi in nimamo vode za gašenje, na ogenj namečemo zemljo. Če tudi te ni pri roki, pogasimo ogenj z vejami. Da se požar ne more širiti hitro, skopljemo okrog ognja jarek. Na mestih, kot so na primer kino, gledališče, postavimo zaradi varnosti straže.

Pri gašenju požara so dolžni sodelovati vsi za delo sposobni ljudje.

Preprečujmo požare in stopimo v boj proti ognju!

Irena Rožej, 8. c,
osnovna šola Prežihovega Voranca,
Ravne na Koroškem

MOJE ŽELJE V LETU 1985

Bliža se konec leta. Za naslednje leto imam toliko želja, da ko pomislim nanje, se mi zavrti v glavi.

Največja želja je, da bi ZDA denar, ki ga uporabljajo za oborožitev, uporabile za bolj pametne namene. Želim si, da bi se našel še en tak človek, kot je bil Tito, da bi se boril za mir in enake pravice za vse narode. Upam, da se bosta sporazumeli SZ in ZDA ter da bi si Reagan in Černenko podala roke in se zaobljubila, da ne bosta več nameščala jedrskih raket in s tem spravljal v nevarnost drugih držav.

SLOVENSKI PREGOVORI

Hoče letati prej, kakor so mu peruti porasle.

Kar je preveč, še s kruhom ni dobro.

Kar se ne stori, to se ne razglasi.

Kdor devet rokodelstev obenem opravlja, ne zna nobenega.

Kdor ne dviga nog, je na poti ubog.

Kdor prej zapravi, ko dobi, mu rado spodleti.

Moja največja želja pa je, da bi se pametno odločil za poklic. Želim, da bi si izbral pravo šolo, ki bi jo z uspehom izdeloval ter prišel do zaželenega poklica. V letu 1985 bo zame veljal pregovor: »Kakor si boš postlal, tako boš ležal.« Imam še veliko drobnih želja, za katere upam, da se mi bodo izpolnile.

Robi Trup,
COŠ Koroški jeklarji

„KAJ VEŠ O PROMETU“ V ČRNI

Na osnovni šoli Miloša Ledinka v Črni na Koroškem je bilo 8. novembra 1984 občinsko tekmovanje »Kaj veš o prometu« za osnovnošolce za šolsko leto 1984/85. Tekmovalo je 24 učencev z vseh šestih osnovnih šol ravske občine.

Ekipno so zmagali tekmovalci osnovne šole Franja Goloba s Prevalj že tretjič zapovrstjo. Osnovna šola Črna je osvojila 2. mesto, 3. pa osn. šola Mežica. Največ znanja in spretnosti so pokazali: Cvijetin Mihajlovič, 1., Primož Mihev, 2. in Martin Grubelnik, 3., vsi z osnovne šole Franja Goloba s Prevalj.

Najboljši tekmovalec Cvijetin Mihajlovič se bo spomladi 1985. leta udeležil republiškega tekmovanja »Kaj veš o prometu« kot predstavnik ravske občine.

Organizatorici tekmovanja osnovni šoli Miloša Ledinka iz Črne velja pohvala za dobro izvedbo tekmovanja, ki ga je pripravila v dokaj kratkem roku.

Franc Keber

SREČNO
ZDRAVO
USPEŠNO
1985

Cvijetin Mihajlovič

INOVATORJI ŽELEZARNE

Delavski svet železarne je 20. novembra 1984 razglasil za inovatorje železarne naslednje delavce, ki jim je bilo do sedaj priznanih pet in več inovacij:

Dušan Brankovič, upokojenec
Milan Dobovišek, član PO
Franc Gostenčnik, tozd SGV
Vilijem Irman, tozd SGV
Vinko Javornik, tozd Stroji in deli

Andrija Jug, upokojenec
Pavel Krivograd, tozd Stroji in deli

Jože Osenjak, odšel iz DO
Vinko Pušnik, tozd Jeklarna
Alojz Pori, tozd PII

Karel Polanc, upokojenec
Franc Rataj, tozd Jeklovlek
Alojz Štrekelj, upokojenec
Anton Godec, tozd Jeklovlek
Ivan Kos, tozd TRO

Jože Jesenek, tozd Pnevmatični stroji

Vladimir Macur, tozd Jeklarna
Martin Novak, tozd TRO

Jože Pori, upokojenec
Vlado Pori, upokojenec

Ivan Pungartnik, tozd Kovačnica

Adolf Pustoslemšek, tozd Stroji in deli

Jože Rodič, Slovenske železarne

Investicije v Slovenskih železarnah v letu 1984

V prvem polletju 1984 je bilo v sozdu porabljeno za investicije 2.263,9 mio din, po tretjem četrtletju pa je poraba komaj kaj boljša. Z najzahtevnejšo investicijo, gradnjo jeklarne na Jesenicah, so pričeli 8. oktobra. Tu se obeta večja poraba investicijskih sredstev l. 1985. Pričetek poskusnega obratovanja je predviden februarja 1987.

Naprava za vakuumiranje jekla je na Jesenicah pričela s poskusnim obratovanjem l. 1983. Dela dobro in proizvodnja postopno narašča.

V Železarni Jesenice teče še več manjših, a pomembnih investicij. Brusilni stroj za slabe v čistilnici valjarne bluming — steckel naj bi montirali do konca leta. Z enoletno zamudo širijo proizvodnjo varilne žice VAC. V valjarni debele pločevine so dogradili žarilno peč, stiskalnico, sekator in ravnalni stroj. Za nekatera dela pa je zmanjkalo sredstev. Do konca leta predvidevajo povečano proizvodnjo diskov. V žebeljarni je montiranih 10 avtomatov za valjanje žičnikov. Gradnja hidroelektrarne Javornik (moč 1,2 MW) se utegne zavleči do l. 1986.

V Železarni Ravne grede dela in plačila za investicijo v modernizacijo jeklarne h kraju. Naložba že daje vidne učinke, čeprav še niso odpravili vseh pomanjkljivosti. Podobno kot na Jesenicah si tudi v jeklarni Železarne Ravne še vedno prizadevajo za odpravo težav pri uvajanju ponovne metalurgije.

V livarni težkih odlitkov je v gradnji hala, delno montirajo tudi opremo. Predvidevajo, da bo investicija tekla še l. 1985.

Težave imajo z realizacijo rekonstrukcije obstoječe livarne. Dela so se ustavila v fazi pripravljalnih del, ker še ni do kraja rešeno financiranje. Uvozna oprema je dobavljena, investicija pa verjetno ne bo dokončana po planu.

Anton Rus, tozd SGV
Lazo Savič, tozd SGV
Franc Štinjek, tozd Valjarna
Miha Hovnik, tozd Stroji in deli
Ivan Jehart, tozd Orodjarna
Jakob Logar, tozd Valjarna
Blaž Mlakar, tozd Stroji in deli
Emil Pori, tozd Vzmetarna
Slavko Strmčnik, tozd Armature

Janko Gnamuš, tozd RPT
Maks Haber, tozd Orodjarna
Maks Jelen, tozd Vzmetarna
Danijel Merkač, tozd Stroji in deli

Franc Mesner, tozd Pnevmatični stroji

Ivan Mihelič, tozd Vzmetarna
Vladimir Rac, tozd Jeklarna

Jože Šegel, Del. skupnost za gospodarjenje

Štefan Kamnik, tozd Stroji in deli

Dominik Nabernik, tozd SGV
Alenka Rodič, tozd RPT

Alojz Strmčnik, tozd Stroji in deli

Daniilo Vodovnik, tozd SGV
Jože Kramer, tozd Kovinarstvo

Iskreno čestitamo!

(Vir: sklepi in stališča 2. seje del. sveta)

že, da bodo dosegli do konca leta približno načrtovano vrednost porabe.

V Železarni Štore so že maja pričeli z novo investicijo v »razširitev zmogljivosti jeklarne«. Z »Metalno« Maribor so podpisali pogodbo za inženiring realizacije celotne investicije. Gradbena dela so pretežno zaključena in oprema je v delu, vendar kaže, da se pri dobavi opreme v Metalni ne bodo mogli držati pogodbenih rokov. Investicijsko manj zahtevno, tehnološko pa gotovo pomembno je v jeklarni uvajanje naprave za dodajanje prašnatih dodatkov in s tem tudi CaSi. Naprava poskusno obratuje od maja.

Za olajšanje dela v jeklarni so pomembna tudi dogotovljena dela v aneksu jeklarne.

V prvem polletju je bila zaključena investicija v jeklovleku s pričetkom poskusnega obratovanja na »kiserling« liniji in vse kaže, da bodo že letos dosegli v projektu predvideno proizvodnjo.

V Tovarni traktorjev odpravljajo ozka grla. V prvem polletju je bilo montiranih za potrebe proizvodnje in orodjarne več novih obdelovalnih strojev.

Razen navedenih investicij so zgradili še halo za potrebe vzdrževanja, kamor postopno selijo opremo. V okviru amortizacijskih zamenjav so pa nabavili še nekaj novih strojev za potrebe vzdrževanja.

V prvih šestih mesecih so porabili v Železarni Štore za investicijska dela 541 mio din, v čemer je za nove investicije okoli 481 mio din, drugo pa v okviru amortizacijskih zamenjav. V devetih mesecih so porabili nekaj nad 50% od letno predvidene porabe, ki naj bi znašala 1200 mio din. Gotovo je, da bo proti koncu leta prispelo v plačilo več situacij, izvajalci del se bodo morali pa dobro potruditi, da bi porabili vsa, za letos predvidena sredstva.

Pri predelovalnih žicah je letos, kar zadeva investicije, bolj sušno leto. Uvozne restrikcije preprečujejo nabavo prepotrebnih strojev, ki naj bi zamenjali stare, že izrabljene. Tako so v »Plamenu« — Kropa, od celotno predvidenega uvoza v vrednosti 1 mio DM kupili samo en avtomat na jesenskem zagrebškem velesejmu in tega sedaj montirajo.

V Tovilu zaključujejo že pred nekaj leti pričeto investicijo v »razširitev in modernizacijo proizvodnje«, a ni popolna, ker ni bilo mogoče zagotoviti vse opreme iz uvoza.

Nekaj več investicijske aktivnosti je v »Verigi« — Lesce. Letos potekajo pri njih investicije dosti skladno z načrtovano dinamiko. Galvana in naprava za čiščenje odplak poskusno obratujeta.

Modernizacija proizvodnje opreme v TOZD TIO poteka po načrtu. Pretežni del opreme in orodja je že dostavljen, razen dveh ključnih strojev, ki bosta pa dobavljena pred iztekom leta. S tem bo investicija dogotovljena.

V stari kovačnici obnavljajo halo, ki bo merila 800 m². Ta prostor je namenjen za montažo bremenskih verig. Nabavili so tudi nekaj najmodernejših avtomatov za proizvodnjo verig, od katerih nekateri že obratujejo, nekaj jih je še v montaži. V novi kovačnici končujejo montažo indukcijske peči, katero so razvili sami v sodelovanju z inštitutom Jožef Stefan.

Še letos nameravajo nabaviti 6 avtomatov za proizvodnjo rudarskih verig.

Za področje predelave v glavnem velja, da ni pričeta nobena večja nova investicija in da pretežno dokončujejo investicije iz prejšnjih let. Podatki za prvo polletje to tudi potrjujejo, saj je bila nekaj večja poraba investicijskih sredstev le v Verigi — Lesce — 69,5 mio din. V »Plamenu« so porabili 18,8 mio, v Žici 18,0 mio in v Tovilu 2,5 mio din.

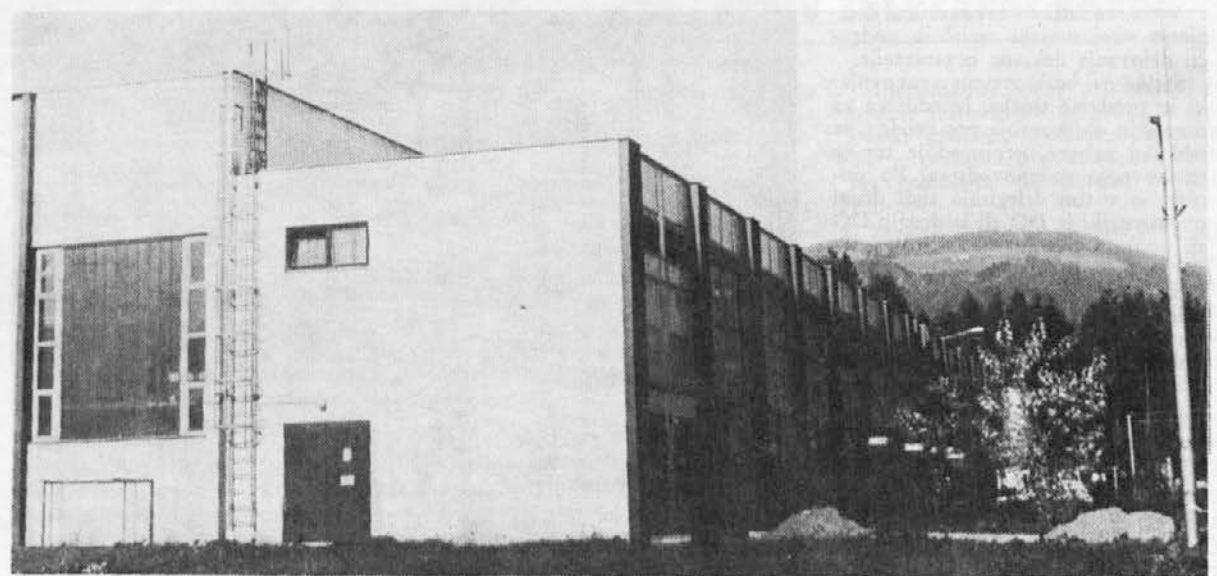
V Metalurškem inštitutu so v prvem polletju porabili nekaj več kot 17 mio din, največ za plačilo računalnika, ker drugo so le manjše investicije.

Po oceni dosedanje realizacije načrtovanih investicij za letošnje leto lahko samo ugotovimo, da je ponovno zamujenih nekaj mesecev in da je poraba sredstev pod predvidevanji. Če upoštevamo inflacijo, je realizacija še slabša, saj pri pripravi gospodarskega načrta za letošnje leto nikjer v DO niso upoštevali tolike podražitve, kot nastopajo med letom.

Na drugi strani pa z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je vrsta investicij, zaključena v letu 1983 ali šele letos, pričela dajati pozitivne učinke, nekatere naložbe že v projektih predvidene rezultate, nekatere celo več, čeprav še v dobi poskusnega obratovanja.

Pričete so pa tudi pomembne investicije v jeklarnah, kar bo dalo Slovenskim železarnam pogoje za količinsko usklajenost zmogljivosti in tehnološke pogoje za proizvodnjo visoko kakovostnih vrst jekel, kar je tudi končni cilj teh naložb.

Milan Marolt

Tozd Armature Muta

Analiza vrednosti – možnost za zmanjšanje stroškov

(Nadaljevanje in konec)

Kako izvajamo vrednostno analizo

Pred vsako raziskavo po metodi analize vrednosti je potrebno sestaviti precizen program raziskovalne akcije. Raziskava nepotrebnih stroškov po metodi analize vrednosti se izvaja na obstoječih proizvodih ali pa na proizvodih v razvoju, ki še niso dani v proizvodnjo. Raziskavo nepotrebnih stroškov lahko delimo na dva dela, in sicer:

- pripravljalna dela
- izvedba raziskave po delovnem programu.

V pripravljalna dela analize vrednosti štejejo naslednja dela:

- izbira proizvoda, na katerem se bo izvedla raziskava nepotrebnih stroškov
- izbira članov delovne skupine analitikov vrednosti
- določanje okvirnih rokov za dokončanje posameznih nalog.

Ker ni možno raziskati nepotrebnih stroškov istočasno pri vseh proizvodih, ki se izdelujejo v delovni organizaciji, uporabljamo za odločanje o analizi vrednosti naslednje kriterije:

- previsoka prodajna cena proizvoda, ki deluje zaviralno na osvajanju tržišča
- previsoki stroški proizvodnje, zaradi katerih nekateri proizvodi postajajo nerentabilni
- prodor konkurence in iztiskanje nekaterih naših proizvodov s tržišča
- potreba stalnega zmanjševanja prodajne cene
- slaba realizacija pri proizvodih, za katere smo mnenja, da bi po svojih funkcijah in po ceni morali biti boljše sprejeti od kupecev.

Če izbire izdelkov ni možno izvršiti niti po enem od navedenih kriterijev, tedaj se bo izbira opravila po kriteriju količine realizacije. V ta namen bomo uporabili ABC analizo, ki nam bo razvrstila vse naše izdelke po višini ustvarjene realizacije v posameznih proizvodih.

Praksa analize vrednosti je pokazala, da se lahko račun, da se bodo z analizo vrednosti zmanjšali stroški v poprečju za 10%, seveda če ugotovitve analize vrednosti ne bodo ostale v predalih, temveč se bodo realizirale v praksi.

V tim analitikov vrednosti se delegirajo strokovnjaki različnih področij delovanja delovne organizacije.

Stalno naj bodo v timu strokovnjaki iz prodajne službe, iz oddelka za razvoj in oblikovanje proizvodov, iz oddelka nabave, proizvodnje ter iz strokovnega računovodstva. Po potrebi se v tim delegirajo tudi drugi strokovnjaki iz DO ali iz drugih DO ali ustanov. Sestav tima strokovnjakov se bo menjaval od izdelka do izdelka. Tim analitikov vrednosti naj redno dela v grupi na sestankih, kjer se na osnovi diskusije pridobivajo pobude za razvijanje idej. K nobeni raziskavi po metodi analize vrednosti pa se seveda ne sme pristopiti, če se za vsako nalogo ne določijo okvirni in približni roki za dokončanje raziskave.

Izvedba analize vrednosti po delovnem programu pa poteka po naslednjih fazah:

- ugotavljanje dejanskega stanja
- ugotavljanje zelenega stanja

- ugotavljanje alternativnih rešitev
- raziskovanje alternativ
- izbira optimalne alternative
- spremljanje realizacije sprejete alternative.

Potem ko je izvršena izbira izdelkov, na katerih bomo opravili raziskavo nepotrebnih stroškov, se pristopi k izvedbi naloge. Prva naloga delovne grupe je zbiranje informacij o dejanskem stanju izdelka. Zbirajo se naslednji podatki:

- vzorci izdelka, opisi, risbe in ostali podatki, potrebni za čim preciznejše identificiranje izdelka in njegovih karakteristik
- pregled funkcij izdelka in zahtev po kvaliteti
- izdelki konkurence in analize o konkurenci
- plani proizvodnje z vlaganji proizvodnih faktorjev
- podatki o količinah izdelka (dnevno, mesečno, letno ali skupno)
- predvidena življenjska doba izdelka
- skupni stroški in stroški posameznih delov
- razčlenitev stroškov po grupah funkcij in po elementih stroškov
- limit stroškov, ki se postavijo kot cilj, katerega je treba z analizo vrednosti realizirati.

Ugotavljanje dejanskega stanja se večkrat istoveti s kritiko dejanskega stanja. Po osnovnih principih analize vrednosti v raziskavah ne sme obstajati kritika dejanskega stanja. Vsako kritiko je treba vnaprej prepovedati. Naloga analitikov vrednosti je najti boljše rešitve brez kritike obstoječega stanja.

Naslednja faza je ugotavljanje zelenega stanja. Ugotavljanje se izvaja abstraktno v skupinskih diskusijah, s konsultacijo s strokovnjaki v DO in izven, raznimi raziskavami in poskusi v laboratorijih, izvajanjem, primerjanjem s konkurenčnimi izdelki itd.

V tretji fazi delovnega plana se izvaja iskanje in grobo predhodno ocenjevanje alternativnih rešitev. Tudi ta faza se izvaja pretežno v skupinskem delu in s pomočjo brainstorming metode.

Pri brainstorming metodi se lahko pod vodstvom vodje udeležijo sestanka za zbiranje idej od 5 do 12 ljudi. Na sestanku, ki traja od 15 do 60 minut, se zbirajo ideje, s katerimi asociiramo racionalne rešitve zastavljenih problemov. Koordinator vrednostne analize ali vodja projekta vrednostne analize obrazloži na kratko problem, pojasni informacije o funkcijah, sestavnih delih, materialih, proizvodnih stroških ipd. ter pozove udeležence na kreativno razmišljanje ter predlaganje idej o novih rešitvah. Pri tem vodja spodbuja, da člani tima povedo najbolj drzne ideje. Na takšnem sestanku ne ocenjujemo idej, zato se je treba izogibati vsakemu ocenjevanju, kritiziranju ali posmehovanju na najbolj ekstravagantne predloge. Vse ideje za beležimo, kasneje pa opravimo oceno in selekcijo posameznih predlogov — idej. Kot alternativo brainstorming tehniki lahko uporabimo tudi brainwriting tehniko. Šest sodelavcev napiše po tri ideje na list papirja, nato list kroži med vsemi udeleženci tako, da vsak dopiše še po eno idejo na tri začetne.

Po grobi izbiri alternativ je treba preostale predloge rešitev podrobneje obdelati zaradi izbire končnih alternativ. Raziskava alternativ se izvaja z aspekta tehničnih pogojev in z aspekta ekonomske uporabnosti.

Naslednja faza je izbira optimalne alternative. Le-ta je tista, ki pri zadovoljivem izvajanju funkcij po predlaganem načinu proizvodnje izdelka ali storitve povzroča najnižje stroške. Optimalna ali optimalne alternative se predlagajo v sprejem ustreznemu samoupravnemu organu. S predlogom je treba dostaviti tudi pisno poročilo

z obrazložitvijo predložene ali predložene alternativ. To je potrebno zaradi tega, ker vsak predlog za racionalizacijo povzroča spremembo, obenem pa vsaka sprememba povzroča odpore.

V zadnji fazi pa je treba spremljati realizacijo sprejete odločitve. Uvajanje oziroma realizacijo rezultatov vrednostne analize običajno zaupamo pristojnemu operativnemu vodstvu proizvodnje, tako da mu zagotovimo vso potrebno pomoč pri uveljavljanju problemih, ki se utegnejo pojaviti. Koordinator vrednostne analize, vodja projekta ali najbolj strokoven član tima, ki je sodeloval pri danem projektu, lahko in praviloma mora sodelovati kot svetovalec pri uvajanju, saj je najbolj poučen o celotni problematiki.

Zaključek

Kot smo lahko videli, je vrednostna analiza ena izmed produktivističnih metod, ki bi lahko pripomogle pri iskanju poti za povečanje poslovnih rezultatov. Glede na to, da imamo že dobro organizirano projektno organizacijo in da imamo, sicer ne tako dolgo, organiziran oddelek za analizo vrednosti, bi z medsebojnim sodelovanjem ter z ojačanjem slednjega lahko pričakovali hiter razmah ter tudi večji učinek te metode v Železarni Ravne.

Aleksander Jug

Literatura

Nemec Viljem: Vrednostna analiza, Zavod SRS za produktivnost dela, Ljubljana, januar 1984

R. Braut, F. Kračević: Funkcionalna analiza vrijednosti, Informator, Zagreb, 1971

ing metode. Pri brainstorming metodi se lahko pod vodstvom vodje udeležijo sestanka za zbiranje idej od 5 do 12 ljudi. Na sestanku, ki traja od 15 do 60 minut, se zbirajo ideje, s katerimi asociiramo racionalne rešitve zastavljenih problemov. Koordinator vrednostne analize ali vodja projekta vrednostne analize obrazloži na kratko problem, pojasni informacije o funkcijah, sestavnih delih, materialih, proizvodnih stroških ipd. ter pozove udeležence na kreativno razmišljanje ter predlaganje idej o novih rešitvah. Pri tem vodja spodbuja, da člani tima povedo najbolj drzne ideje. Na takšnem sestanku ne ocenjujemo idej, zato se je treba izogibati vsakemu ocenjevanju, kritiziranju ali posmehovanju na najbolj ekstravagantne predloge. Vse ideje za beležimo, kasneje pa opravimo oceno in selekcijo posameznih predlogov — idej. Kot alternativo brainstorming tehniki lahko uporabimo tudi brainwriting tehniko. Šest sodelavcev napiše po tri ideje na list papirja, nato list kroži med vsemi udeleženci tako, da vsak dopiše še po eno idejo na tri začetne.

Po grobi izbiri alternativ je treba preostale predloge rešitev podrobneje obdelati zaradi izbire končnih alternativ. Raziskava alternativ se izvaja z aspekta tehničnih pogojev in z aspekta ekonomske uporabnosti.

Naslednja faza je izbira optimalne alternative. Le-ta je tista, ki pri zadovoljivem izvajanju funkcij po predlaganem načinu proizvodnje izdelka ali storitve povzroča najnižje stroške. Optimalna ali optimalne alternative se predlagajo v sprejem ustreznemu samoupravnemu organu. S predlogom je treba dostaviti tudi pisno poročilo

IZ SLOVENSКИH ŽELEZARN:

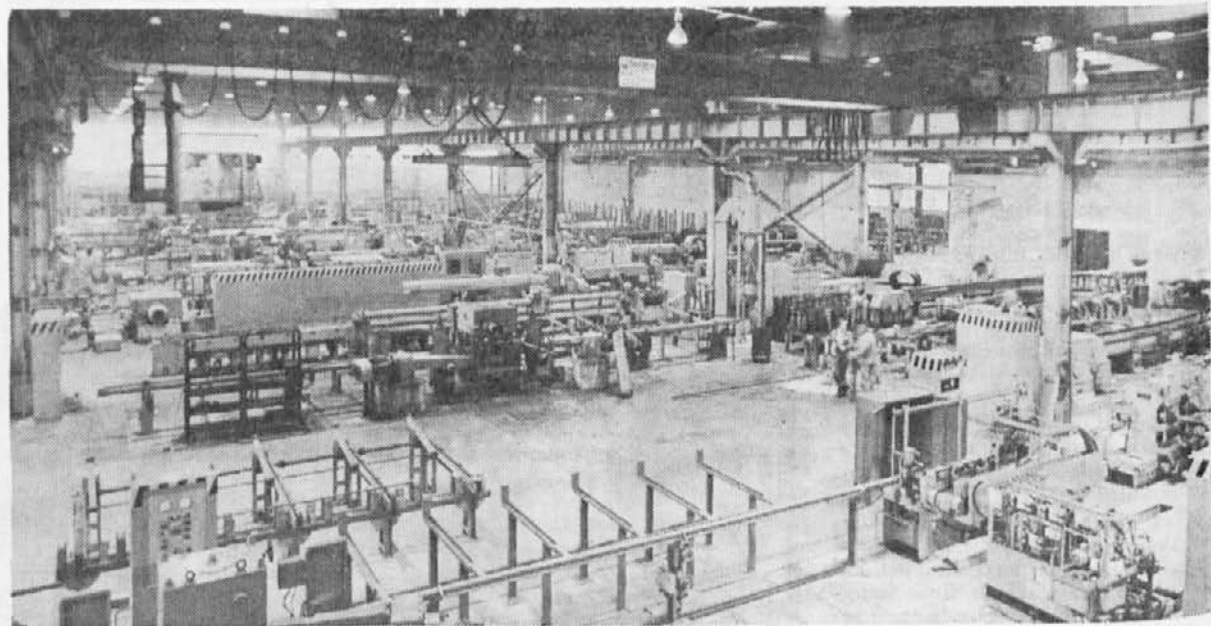
Železarna Štore

O ZGREŠENIH PREDSTAVAH

Si misliš, da je Železarna Štore kot vsaka železarna: vratar, za njim pa tovarna.

Tukaj pa ne. Vrtar ti, ko poveš, kam bi rad, pokaže na hrib. »Tam zgoraj je kadrovski.« In greš, pa gledaš čudno, ko srečaš šolarico s torbo. Že misliš, da to ne more biti prava pot, sploh, ko visi pred blokom, v

katerega greš, perilo, in je takoj na drugi strani stadion. Še enkrat vprašaš dva mlada, kam, pa je blok v štorskem naselju Lipa pravi. Vrtarju poveš, da si prišel na posvet urednikov in novinarjev tovarniških glasil sozda Slovenske železarne, pridejo pote in si srečno tam, na kadrovske. Uprava je na drugem koncu nekega kota, v katerem si prvič. Tja te odpeljejo s privatnim avtomobilom, ker

Jeklovlek v štorski železarni

ŽELEZARNA RAVNE

KAZALCI REZULTATOV DELA ZA ČAS OD 1. 1. DO 30. 9. 1984

Zap. št.	K A Z A L E C	Enota	Doseženo 1983	Plan 1984	Doseženo 1984	I n d e k s	
						4 : 2	4 : 3
1.	Dohodek na delavca	din	559.577,45	824.309,25	744.593,13	133,1	90,3
2.	Dohodek v primerjavi s PUPS	%	15,13	15,67	23,50	155,3	149,9
3.	Čisti dohodek na delavca	din	349.226,35	551.763,75	465.518,72	133,3	84,4
4.	Akumulacija v primerjavi z dohodkom	%	18,66	23,39	19,07	102,2	81,5
5.	Akumulacija v primerjavi s čistim dohod.	%	29,90	34,94	30,50	102,2	87,3
6.	Akumulacija v primerjavi s PUPS	%	2,82	4,89	4,48	158,9	91,6
7.	Osební dohodek in sredstva za SP na del.	din	28.445,85	39.957,75	37.534,89	132,0	93,9
8.	Čisti osební dohodek na delavca	din	18.101,71	25.397,33	25.803,25	142,5	101,6
9.	Izločanja iz osebnega dohodka na delavca	din	7.170,32	8.832,83	8.948,55	124,8	101,3
10.	Izločanje iz dohodka na delavca	din	157.523,13	193.356,75	222.013,36	140,9	114,8
11.	Akumulacija z am. v prim. s PUPS	%	6,34	9,21	9,91	156,3	107,6
12.	Poprečno uporabljena sredstva na delavca	din	3.699.460,37	5.259.180,00	3.169.300,33	85,7	60,3
13.	Celotni prihodek proti porabljenim sred.	razmerje	1,26	1,24	1,21	96,0	97,6
14.	Celotni prihodek proti pop.upor. obr. sred.	razmerje	1,42	1,07	2,20	154,9	205,6
15.	Izguba na delavca	din	224,40	0,00	14.299,75	372,4	
16.	Sredstva za reprodukcijo v primer. s PUPS	%	6,34	0,00	9,91	156,3	
17.	Odplačila za inv. kred. v prim.s sred.za rep.	%	47,90	0,00	44,09	92,0	

* PUPS - poprečno uporabljena poslovna sredstva

Kazalci po 140. členu Zakona o združenem delu in odloka zveznega izvršnega sveta (Ur. list SFRJ št. 8/78)

je daleč. In na upravi v sejni sobi na panojih končno najdeš samega sebe, kje si, in vidiš vso železarno. Vidiš Štore 1 in na novi trasi Štore 2, predsednik poslovnega odbora ob zgovorini in sedanosti Železarne Štore vse pojasni.

Potem greš na ogled železarne. Kar strah te je prahu in navlečenih poti po obratih, pa po neumnem. V jeklarni, valjarni, jeklovleku in tovarni traktorjev je prostorno in svetlo, da lahko dihaš in hodiš. To so Štore 2, nove, sodobne, neutesnjene v halah in zunaj, da je po bistrem načrtovanju še za okrog 100 let prostora. Posebej zanimiva se ti zdi tovarna traktorjev, ko težko najdeš zvezo med železom in pločevino.

Nato je posvet. Že gledaš na uro in imaš malo upanja, da bi se še dalo kaj pametnega domeniti v dobro medozdovskega obveščanja, kot že tolikokrat. Pa se da: sklep je, da bomo odslej drug drugemu vsak mesec pošiljali vsak iz svoje tovarne prve novice.

O PRETEKLIH LETIH IN ZAPOSLENIH

Štorska železarna je stara okrog 130 let. Razvijati se je začela ob rudniku rjavega premoga. Do II. svetovne vojne je bilo v njej zaposlenih okrog 400 ljudi, napredka pa ni bilo pravega. Začel se je šele po osvoboditvi. Leta 1954 so zgradili elektroplavž in leta 1950 se je začela prva proizvodnja litoželeznih valjev v Jugoslaviji. Ko je bil leta 1961 razpisan natečaj za razvoj črne metalurgije, je prišlo v Štore do zelo pomembne odločitve za gradnjo Štor 2. Leta 1968 so zgradili livarno strojne litine, 1972. valjarno II za srednje profile, 1973. jeklarno, 1977. tovarno traktorjev, nazadnje pa še sodoben jeklovlek. Vzporedno so seveda gradili energetske in druge objekte.

Posebna zanimivost je stara štorska valjarna za male profile, najstarejša v Evropi, ki pa izvaža 60% svoje pro-

izvodnje. Njena kapaciteta je 30.000 ton izdelkov.

Prednost v zdajšnjem razvoju nameravajo dati proizvodnji jekla, saj ga več kot 30.000 ton uvažajo (gredic kot polizdelkov).

Danes je v Štorah 3700 delavcev, 15 tozdov in šest delovnih skupnosti. Okrog 2500 delavcev se na delo vozi, največ z vzhodnih področij Šmarja, Šentjurja, Obsotelja in Zagorja. Približno 48% delavcev dela na trizmenko delo.

O LETOŠNIH DEVETMESEČNIH REZULTATIH

Kljub slabim pogojem gospodarjenja so v Železarni Štore uspeli povečati fizično proizvodnjo za 8,2%. Celotni prihodek se je v primerjavi z obdobjem januar-september 1983 povečal za 80%, glede na plan za 4%, največ prodaja proizvodov in storitev med TOZD (za 88%), najmanj izvoz (za 48%). Konvertibilni izvoz je znašal 1,03 milijona \$ ali 68,8% plana. Skupni izvoz je bil 1,11 milijona \$, uvoz pa 1,26 (brez TOZD Tovarna traktorjev). Amortizacija osnovnih sredstev je bila v devetih mesecih obračunana v primerjavi z načrtovano le 92-odstotno, kar pomeni, da planirane do konca leta ne bo mogoče doseči. Porabljena sredstva so bila za 7% večja kot planirana ali za 89% večja kot v lanskim devetih mesecih. Dohodek oz. skupni dohodek se je povečal samo za 40%, za planiranim celo zaostaja za 9%. Čisti dohodek se je povečal za skromnih 26%, za načrtovanim zaostaja celo četrtino. Razporejen je bil tako: 86% za OD, 4% za rezervni sklad, drugo za sklad skupne porabe in poslovni sklad. Dva tozda sta devetmesečno poslovanje sklenila z izgubo: TOZD Livarna strojne litine (55.000 din) in TOZD Tovarna traktorjev (190.000 din). Zaloge iz proizvodnje so se v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta povečale za 85%, najbolj — za 227% — zaloge gotovih izdelkov v skladiščih in na poti. Povečale so se

tudi zaloge surovin, materiala in drobnega inventarja (za 73%). Skupne obveznosti do dobaviteljev so se povečale za 106%, poprečno terjatve do kupcev za 92%, medtem ko se je eksterne realizacija povečala le za 78%.

Tako v Železarni Štore ugotavljajo, da se je njihov gospodarski položaj v devetih mesecih letos poslabšal. V prihodnje si bodo zato prizadevali za čim večjo in kvalitetno fizično proizvodnjo, za povečanje eksterne realizacije, za zmanjšanje reklamacij in drugih stroškov itd.

O IZVOZNIH NAČRTIH

Tudi v Železarni Štore so v zadnjih letih dajali velik pomen konvertibilnemu izvozu. Leta 1983 so prvič preseglí skupni konvertibilni izvoz nad konvertibilnim uvozom. Izvoz je znašal 20,6 milijonov \$, letos ocenju-

jejo, da bo nekaj več kot 19 milijonov \$, kar bo manj kot po načrtu. Večji izpad je pri TOZD Tovarna traktorjev, ker ima tuji partner FIAT težave pri prodaji traktorjev v Zahodni Evropi.

Za leto 1985 predvidevajo, da bo znašal konvertibilni izvoz metalurških izdelkov 14,5 milijona \$, izvoz traktorjev pa 3,5 milijona \$, skupaj 18. Nižji kot letos bo predvsem zaradi manjšega izvoza traktorjev, delno pa tudi zaradi povečanja domačih komponent.

Skrb zbujajo misli za prepoved izvoza surovin in polizdelkov, saj v Železarni Štore veliko izvažajo tržnih viškov vzmetnega jekla, največ v Zahodno Evropo. Želijo, da bi imeli več skupnih poslov s poslovnimi partnerji, če ne, bodo morali še naprej satni izvažati.

Helena Merkač

GASILSKA VAJA V ŽELEZARNI RAVNE

V letošnjem mesecu požarne varnosti je operativni štab Industrijskega gasilskega društva železarne preučil ogrožene obrate v železarni in sklenil, da izvedemo vajo gašenja lakirnice, ki je v nekdanjih (lesenih) prostorih kemičnega laboratorija.

Ta objekt je požarno nevaren iz vrste razlogov; za vžig pa bi zadostoval že odvržen cigaretni ogorek. V bližini lakirnice so tudi druge zgradbe z lesenimi ostrejši (stavba, v kateri je postaja prve pomoči, sindikat in vodstvo tozda Družbeni standard). Za gašenje imajo tam le ročne gasilne aparate. Najbližji hidrant je oddaljen okoli 80 metrov, naslednji pa okoli 105 metrov.

V vaji sta razen domačega društva sodelovali še GD Ravne in GD Prevalje.

Inscenirani požar v lakirnici je opazil mimoidoči delavec in obvestil gasilsko službo železarne. Ta je podatke preverila in s sireno poklicala na pomoč še GD Ravne.

Gasilci železarne so izklopili električno omrežje in se lotili gašenja s kombinacijo hitre napadalne skupine in s kemično peno. Člani GD Ravne so prevzeli napajanje iz hidranta ter zaščitili staro čistilnico.

Ko je bila veriga sklenjena, so razvili tudi gasilci železarne dve napadalni skupini in gasili lakirnico. Ker pa je veter širil požar od severa proti jugu, je poveljujoči prek UKV poklical na pomoč še GD Prevalje, ki je prišlo na požarišče čez osem minut.

Gašenje s peno

Cez eno uro so združeni gasilci uspeli požar lokalizirati in ga tudi pogasiti.

Vaja je bila zanimiva, saj je pokazala, kako hitro deluje požar na takšnih objektih, pokazala pa je tudi pripravljenost in opremljenost enot (izkazala so se kombinirana vozila vseh treh društev). V vaji je sodelovalo 25 gasilcev, odvzem vode pa je bil zaradi iznajdljivosti desetarjev kljub oddaljenosti hidrantov dober.

Poveljujoči na požarišču je bil poveljnik IGD železarnice Jože Lah, navzoči pa so bili še: pred-

sednik IGD Franc Marolt, regijski poveljnik Vlado Vališer, podpoveljnik ObGZ Franc Krauzer in vodja splošnih služb Bojan Kranjc.

Čeprav analiza vaje še ni narajena (sredi novembra), pa je prva ocena ta, da je objektov, nevarnih za požar, v železarni še nekaj. Takšne vaje v delovni organizaciji pa so potrebne, saj pokažejo dobre in slabe strani pripravljenosti in usposobljenosti pa tudi težkoče gašenja v danih primerih.

Ivan Hočevar

Z D R A V J E

SMO STOPILI KORAK NAZAJ?

Ena izmed nalog šolske zdravstvene službe je bedenje nad osebno higieno šolarjev.

Rezultati letošnjih sistematskih pregledov so porazni in zastrašujoči. Osebna higiena naših otrok je vidno padla. Otroci so neumiti, nepreoblečeni, skratka, nezadostno negovani. To je opazno zlasti pri spodnjem perilu, ki ni zamenjano niti na dan pregleda.

Je torej osebna higiena ob običajnih šolskih dneh in v počitnicah še slabša?

Za dobro osebno higieno ne rabimo veliko! Vodo Korošci imamo, milo in pralni prašek kljub

druginji verjetno še zmoremo kupiti, pa šivanko in sukanec in malo dobre volje, pa bodo naši otroci spet čisti in zašiti, ušivost, garjavost ter druga kožna in glivična obolenja spet v »padcu«...

Dragi starši!

Opravičila za umazanijo na našem področju ni!

Otrok ima pravico ostati zdrav, njegova in vaša dolžnost pa je, da za to sami skrbite!

Koroška mora dvigniti osebno in splošno higieno vsaj na nivo izpred nekaj let!

Referat za zdr. vzgojo

ALKOHOL — OSEBNO IN DRUŽBENO ZLO

KAJ MENIJO NAŠI OSNOVNO-SOLCI IN SREDNJEŠOLCI O ALKOHOLIZMU

Koliko solz izgubljenim ljudem privre na oči dan na dan? Koliko lepih načrtov in sanj ugasne v ljudeh od strahu? Koliko zlo povzročijo ljudje s poplavo praznih besed? Koliko groze bo še in gorja, dokler ne zbudi se ta svet?

(Dylon — H. Bradtke)

Zivel je... Njegovo življenje ni bilo vredno tega naziva. Izoliran

od družbe, zapuščen, tako zelo sam. Saj ni hotel. Celó upiralo se mu je. Ni našel prijateljev... A vendar ga je našel — ALKOHOL! Danes je to, kar je — bedna razvalina življenja.

Ali res ne najdemo drugačne poti? Je človeku v težavah res edina pot alkohol, ki skoraj gotovo pripelje v razčlovečenje? In mi, kaj naredimo?

Dokler bo naša družba gledala le na posledice tega zlega dejanja, ne pa najprej odpravljala tu-

di vzroke zanj, rezultatov ni mogoče pričakovati...

Peter Kadiš

Ko vidim pijanega človeka, mi je zelo težko. Najraje bi skočila k njemu in zavpila: »Pusti to! Išči srečo drugod! Živi! Ljubi! Veseli se! Sreča je drugje! V alkoholu je ni!«

Napiješ se, da bi pozabil? Ko si pijan, vidiš dvojno! Ne uničimo tisto najlepše, kar imamo — življenje!

Nina Dežman

Vedno več tega zla je tudi med mladimi. Skušnjave postajajo vse mikavnejše in bati se je, da bo tudi med nami nekaterim postalo pitje alkohola vrednota...

Odraščati ni lahko. Mladi potrebujemo pomoč starejših, ne le staršev in učiteljev, temveč družbe nasploh in ne le v besedah, ampak tudi v zgledih, dejanjih... Pomagajte nam!

Aleksandra Borštnar

In kaj naredi družba?

Morda je pomagala sosedu, morda je celo »ozdravila« kroničnega alkoholika, ni pa mogla pozdraviti strahu, ki se je vcepil v njegove otroke. Ta strah bo odraščal z njimi in morda bodo nekoč tudi sami posegli prekomerno po pijači...

(Pripis dopisnika: 40 odstotkov otrok alkoholikov postanejo z leti tudi sami alkoholiki!)

Darja Golob

»Na zdravje«, so kričali vse vprek in vlivali vase vse, kar je imelo okus po žganem...

Verjetno je bil tisti, ki je prvi uporabil te besede za začetek pitja, velik humorist ali pa si je očitno bril norca iz ljudi, s katerimi je nazdravljaval...

Romana Košutnik

Obsojam družbo, ki ji ni mar, da z ogromnimi količinami alkohola izgublja dobre delavce, odtujuje prijateljske stike in s pomočjo svobodne prodaje alkohola omogoča samouničevanje. Nihče ničesar ne stori, alkohol pa žanje naprej, izbira nove žrtve... Izdelovalci tega strupa si ob tem veselo manejo roke in polnijo denarnice, prodajalci zadovoljno praznijo zaloge in pomilovalno zro na pijanca, ki ga morajo trpeti v svojih lokalih. A potrpijo — vse zaradi donosnega cvetočega posla... Alkoholiki pa še naprej slepo rinejo z glavo skozi zid, se nalivajo in prepajajo, živi gnijejo...

Je socialna res pristojna za vzdrževanje alkoholikov. Ali tovarne ne izgubljajo, ko bolj ali manj zahtevna delovna mesta zapuajo alkoholikom?

Milan Uršej

Alkohol! Koliko družin je že razbil in napravil otroke sirote, brez očeta ali brez matere? Koliko grozovitih dejanj skriva ta beseda v sebi, koliko trpljenja in nesreč, ne le za družino, temveč za vso družbo!

J. Sumah

Alkohol! V kemijskem jeziku so to derivati ogljikovodikov, ki imajo hidroksilno skupino (OH).

Splošna formula R—OH. Le kaj se skriva v tej, na videz preprosti formuli? Ali se v njem resnično topita tudi človekovo telo in duša, ko pa kemija omenja le nekatere organske substance in plastične mase?

Andreja Rac

Velikokrat sem že videla pijanega človeka. Zalostno ga je gledati. Hodi negotovo, maha z rokami in govori neumnosti. V pijanosti se človek obnaša tako, kot se v treznem stanju ne bi nikoli...

Marija Petrej

Bolje bi bilo, ko bi grozdje pojedli otroci in škorci. Prikrasjani bi bili za veliko škodo, ki jo alkohol prinaša med ljudi...

Helena Bezjak

Srečna sem, da se v naši družini še nihče ni predal alkoholu. Ne zavidam sošolcem, ki se pohvalijo: »Oh, kako se je moj oče včeraj napil!«

Irena Majdič

Premišljuje o mojih vrstnikih, katerih starši se predajajo alkoholu. Mar se ne zavedajo, kako s tem trpijo njihovi otroci? Prepri in udarci se jim za vse življenje vtisnejo v spomin. Le kaj lahko storim, da bi bilo manj alkoholikov?

Tanja Vinkl

Kadar vidim opotekajočega se pijanca na cesti, pomislim — koliko družin je zaradi pijače revnih, brez hrane, obleke, obutve...?

Andreja Kac

Alkohol, ta smrdljiva tekočina, povzročitelj številnih nesreč pri delu in v prometu, ki terjajo ogromne žrtve...

Vesna Pevec

Alkohol uničuje človeka, družino in družbo. Srečna sem, da je mojemu očetu poletni, v najhujši vročini, dovolj le ena steklenica piva.

Kristina Grabner

Pomagajmo vsem, ki so zašli na kriva pota, saj bomo s tem pomagali sebi, družini in družbi nasploh...

Stanka Kotnik

Borimo se proti alkoholu, kajti alkohol je človekov sovražnik, sovražnik njegovega zdravja. Omamlja ga in zahrbtno uničuje. Če človeka zasvoji, se težko reši iz njegovega objema. Tak človek telesno in duševno propade...

Franja Kokučnik

In za zaključek še židovski pregovor:

Če človek pije malo, je dober kot ovca, če popije malo več, postane hraber kot lev, če prekorači mero, je okruten kot tiger; če pa mu pijača postane strast, je podoben svinji, ki se valja po blatu, nazadnje pa napravi iz sebe še opico.

Zabeležila N. K.

Po Mežiški dolini

Zimski plan pluzenja in vzdrževanja občinskih cest

Sektor komunalne dejavnosti pri Komunalnem podjetju Prevalje je za zimsko obdobje 1984/85 pripravil plan pluzenja in vzdrževanja občinskih cest. Po njem je vse te ceste razdelil v tri prednostne skupine. V prvi so dostopi do zdravstvenih in reševalnih postaj ter do trgovin in drugih javnih zgradb. V drugi so ceste, ki povezujejo zaselke oz. posamezna mestna jedra, v tretji pa odvoz snega

Za starejše občane na Ravnah bo poskrbelo Društvo upokojenec Ravne. Svoje člane, stare nad 80 let, bo nagradilo s 1000 din in jih pogostilo v Hotelu Merx na Čečovju. Pogostitev bo tudi za vse druge ljudi ravenških krajevnih skupnosti, stare nad 75 let. Darilo za njih pa bo v vrednosti 600 din.

Šentanelu zlata plaketa

Čeprav se Šentanel letos še ni nameraval prijaviti v tekmo za najbolje urejen turistični

v njej, bodo Šentanelci izbirali s pomočjo posebne komisije pri Turistični zvezi Slovenije.

Ravne bogatejše za ribarnico

Za ljubitelje rib ima KS Ravne — Trg posebno dobro novico: odslej lahko v hiši poleg delikatese v trgu kupujete sveže ribe.

Tudi za urejeno prodajo plina si v tej KS prizadevajo. Kmalu naj bi pripravili dokumentacijo za izgradnjo razdeljevalnice plina pri kino dvorani na Ravnah. Del sredstev zanjo bo zagotovil Merx, del pa jih je še treba zbrati.

V vaški skupnosti Dobrije, ki spada pod KS Ravne — Trg, so lani začeli graditi telefonsko omrežje. Še decembra letos naj bi bilo gotovo. Telefone bo dobilo okrog 55 naročnikov, vsaj tako je zagotovilo podjetje PTT iz Maribora, ki je tudi izvajalec del.

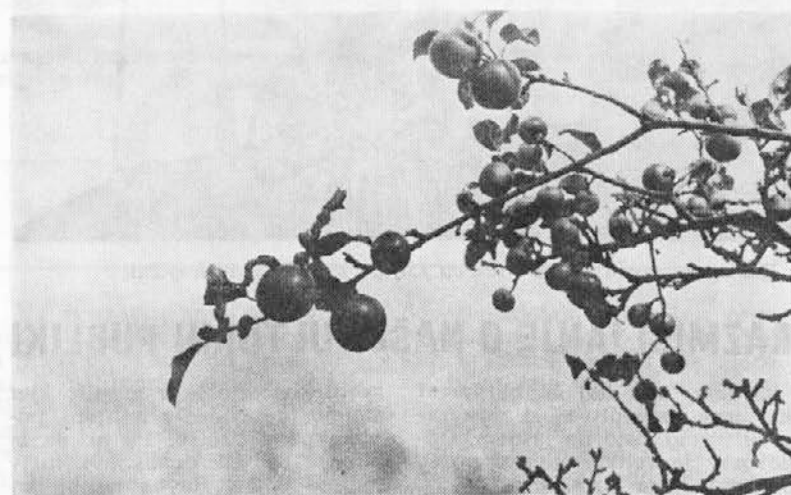
Osnutek srednjeročnega plana na Čečovju že v obravnavi

KS Čečovje je ena med prvimi, ki ji je že uspelo pripraviti osnutek srednjeročnega plana KS. Obravnavajo ga že hišni sveti oz. zbori stanovalcev.

Kot v večini drugih krajevnih skupnosti se tudi v tej jezijo, ker mnogo komunalnih del, načrtovanih za letos, še ni izvedenih. Tako je npr. Gradis že junija obljubil, da bo popravil stopnice od stolpnice št. 1 do peš poti s Čečovja, a jih še ni kljub večkratnemu posredovanju.

So pa na Čečovju letos uspeli popraviti nekatere klopi in postaviti stojala za obešanje perila. Gradijo tudi atomsko zaklonišče.

(Viri: informacije predstavnikov KS, predsednika TD Šentanel ter dopisi)

Jesenska bogatija

s trgov, parkirišč in drugih mest. Vseh je okrog 127 odcepcov, cest, ulic in poti v dolžini približno 100 kilometrov.

Vrstni red čiščenja bo naslednji: najprej bodo splužili ceste prve skupine in nato ceste druge. Pločnike v vseh krajevnih skupnostih bodo sčistili, ko bodo splužene ceste obeh skupin oz. dokler poledica ne bo posuta tako, da bo promet potekal brez večjih zastojev. Odvoz snega s parkirišč in avtobusnih postajališč ter trgovin in ozkih ulic je na četrtem mestu. Nazadnje bodo očiščevali še registrirane peš poti in steze.

Sektor za komunalne dejavnosti ima na voljo 200 m³ gramoza za posipanje in 10 ton soli, z zunanjimi sodelavci pa je sklenil več pogodb za pluzenje. Ustanovil je posebno intervencijsko skupino za možne okvare delovnih strojev med pluzenjem in za odstranjevanje zaprek na cestah ter zagotovil stalno dežurno službo, ki bo sprejemala informacije o snežnih razmerah (tel. 851-220).

Plan bodo začeli uresničevati, ko bo zapadlo najmanj šest centimetrov snega.

Obdaritev otrok in starejših za novo leto

Občinska zveza prijateljev mladine tudi letos skrbi za veselo praznovanje novega leta naših najmlajših. Po vseh krajevnih skupnostih bodo pripravili zanje kulturno-zabavne programe, vsakemu predšolskemu otroku pa bo dedek Mráz izročil paket v vrednosti 270 din.

kraj — so menili, da še ni vse urejeno za močno konkurenco — je prišel zraven. Na Turistični zvezi Slovenije so namreč izločili samo tiste svoje člane, ki so pismeno sporočili, da ne bodo tekmovali. Ker se Šentanel ni ne prijavil ne odjavil, je sodeloval in zmagal. Dobil je priznanje Turistične zveze Slovenije in zlato plaketo 22. gostinskega turističnega zbora Slovenije kot najlepše urejen turistični kraj. Podelitev je bila 9. 11. letos v Rogaški Slatini.

Gotovo toliko poznamo Šentanel, da ga ni treba posebej predstaviti. Mogoče le bistveno iz utemeljitve za priznanje: nova arhitektura (tudi nove stavbe, kot sta mrliška vežica in avtobusna postaja) se skuša ujemat s staro, vas je urejena in čista itd.

Priznanje je sicer prejelo Turistično društvo Šentanel, velja pa vsem ljudem Šentanela, saj si vsi zelo prizadevajo za lep videz svojega kraja. Je spobuda za njihovo nadaljnje delo.

Že za drugo leto ima društvo širok program dela. Igrišče nameravajo spremeniti v večnamenski prostor (za velike prireditve in rekreacijo) ter urediti stare kolovozne in druge poti v peš poti s Šentanela na Suhi vrh, Strojno, Belšak, Dolgo brdo in Jamnico. Zanje bodo izdelali posebne karte in angžirali kmete ob poteh za kmečki turizem, če ga seveda še nimajo.

Načrtujejo, da bodo v prihodnjem letu dokončali avtobusno postajališče. V njem bo imelo svojo trgovnico s spominki tudi turistično društvo. Kaj prodajati

KULTURA

BRALCI ŽE, A NE NA UKAZ

Dobrih 20 let je že minilo, odkar sta prof. Stanko Kotnik in pisatelj Leopold Suhodolčan uvedla bralno značko na prevaljski osnovni šoli, od koder se je razširila po vsej Sloveniji in čez njene meje, sprejeli pa so jo tudi na srednjih šolah. Za bral-

no značko že vrsto let beremo tudi v železarni Ravne.

Za bralno značko se nekateri navdušujejo, drugi jo zavračajo. Oboji imajo svoj prav. Gotovo je, da kdor bi bral samo tedaj, kadar bi tekmoval za bralno značko, ni pravi bralec. Izkuš-

Andrej Grošelj, Ob oknu, linorez

nje kažejo, da takih bralcev ni. Značka ni tako močna spodbuda, da bi pritegnila nekoga, ki drugače sploh ne bere. To je njena bistvena pomanjklivost, saj želimo med delavci razširiti in poglobiti bralno kulturo, tega pa z občasnimi tekmovanji ne moremo doseči.

Bralna značka je primerna oblika za otroke v osnovni šoli, da sežejo po dobri mladinski književnosti, saj je vprašanje, kaj bi brali, če te akcije ne bi bilo. V srednjih šolah tekmuje za bralno značko sorazmerno malo učencev. Teško je reči, kaj je temu vzrok. Še manj se je branje za značko razširilo med odraslimi. Morda zato, ker ni povsod ljudi, ki bi akcijo vodili, glasni pa so zdaj tudi njeni nasprotniki. Pravijo, da je nasilje, če ljudi z izoblikovano bralno kulturo usmerjamo k branju določene vrste literature, avtorjev ali celo del.

Menim, da bi o nasilju težko govorili. Bilo bi, ko bi jih silili k čemu slabemu. Če pa kdo po dolgem času prebere nekaj priznanih del slovenskih avtorjev in med njimi pesniško zbirko, svojo bralno kulturo samo obogati. To potrjuje tudi izjava enega od tekmovalcev iz tozda Armature: »Šele zdaj, ko sem prebral nekaj knjig s tega seznama, me je slovenska literatura začela zanimati. Prej sem bral le tuja dela.«

Pomanjklivost, ki jo upravičeno očitamo bralni znački, je ta, da v krog bralcev ne privabi ljudi, ki nič ne berejo, kar pa bi s to akcijo radi dosegli. Torej bralna značka vpliva le na tiste, ki že berejo in se jim ne zdi pretežno in odveč občasnouprerušeriti se k branju drugačne literature.

Na »preverjanjih« za bralno značko vedno znova ugotavljamo, da so občasni pogovori o prebranih knjigah premalo. Snov je preširoka, saj tekmovalci berejo zelo različne knjige, čas pa je prekratek, da bi se lahko v prebrana dela tudi poglobljali, jih primerjali z drugimi, iskali v njih vzgibe avtor-

Bralke in bralci iz Železarne Ravne na srečanju ob mesecu knjige v Sušnikovi knjižnici

jeve ustvarjalnosti, razmišljali o jeziku in stilu. Bralci so že pred časom predlagali, da bi v železarni ustanovili nekakšen klub prijateljev knjige, ki bi se pogosteje sestajal, teme pa bi bile ožje (ena do dve knjigi, ki ju je mogoče primerjati itn).

Zaradi takega kluba seveda tekmovanja za Suhodolčanovo bralno značko ne bi opustili. Saj so tudi med odraslimi bralci še taki, ki jim je spodbuda za branje potrebna ali vsaj dobrodošla. In nazadnje gre tudi za to, da ob srečanjih, kakršno je bilo letošnje 8. novembra v Sušnikovi knjižnici (kjer je značko prebralo blizu 30 bralcev železarjev), obudimo spomin na priznane ustvarjalce slovenskega leposlovja, ki so živeli in delali med nami.

Mojca Potočnik

RAZMIŠLJANJE O NAŠI KULTURNI PUBLIKI

O tem, kdo naj bi obiskoval kulturne prireditve, si pravzaprav nismo čisto na jasnem. Odgovorov je veliko, odvisni pa so od tega, koga vprašamo.

Nekateri pogrešajo v dvoranah predvsem družbenopolitične delavce. Mnogi so prepričani, da bi morali biti predsedniki, sekretarji, člani najrazličnejših organizacij nekakšni dežurni obiskovalci kulturnih prireditev. Mnogi kar naravnost povedo: če predsednik ne pride... Če vprašamo odrasle, dobiš odgovor, da je mladina v prvi vrsti potrebna kulturne vzgoje.

Če vprašamo mlade ljudi, odgovorijo, da jih kulturne prireditve ne zanimajo, da program ni primeren zanje, da nimajo denarja ipd. Če vprašamo ljubiteljske kulturne ustvarjalce, ti povedo, da bi morali v prvi vrsti biti obiskovalci tisti, ki se poklicno ukvarjajo s kulturno vzgojo ljudi; učitelji torej. Če vprašamo te, dobiš odgovor, da bi morali pridobiti predvsem tiste, ki jim najbolj manjka kulturne vzgoje. In tako dalje in tako naprej.

Pa pogledjmo, kako je bilo ob gostovanju TRIA LORENZ, (ki ga navajamo le kot primer). Koncert je bil v okviru vrste prireditev pod naslovom Revolucija in glasba. Mnogi so mislili, da je namenjen borcem. Z učenci je bilo tokrat vse v redu, saj so učenci obeh osnovnih šol na Ravnah uživali v imenitem glasbenem dogodku svetovno znanih umetnikov.

Zvečer je bilo drugače. Že res, da je bil koncert na Prevaljah, da je to za vse, ki niso s Prevalj, druga krajevna skupnost, vendar so Prevalje še v občini. Akustika in dvorani pa je po zagotovilih umetnikov dobra, celo zelo dobra, vsekakor pa boljše kot v Titovem domu na Ravnah.

Koncerta TRIA LORENZ ni mogoče organizirati v vsaki krajevni skupnosti, ko pa imajo po

svetu koncerte le v mestih, kjer štejejo prebivalce z milijoni, publiko pa v tisočih. Pa ni, da bi bili LORENZI domišljavi in v majhni občini Ravne ne bi nastopili, nasprotno, prav želijo si nastopov. Jim je pa všeč, če jih pride tudi kdo poslušat, o številu pa ne govori.

Ob tem, ko ni bilo zgoraj navedenih »struktur« poslušalcev, se organizatorjem porajajo določena vprašanja, predvsem pa vprašanje, kaj je narobe: program, skupina, kraj, čas, cena, vreme, obveščanje? To so osnovni podatki za organizatorja, za usmeritev našega kulturnega razvoja, da ne bomo ostajali pri pavšalnih ocenah: »ni prireditev«, »prav bi bilo, da bi bil glasbeni abonma«, »preveč je gostovanj«, »gostovanja so predraga«, ipd.

Vemo, da v občini dela toliko in toliko glasbenih skupin. Postavlja se vprašanje, kako je ta množica ljudi (tokrat samo glasbena) splošno kulturno naravnana. Boleča so opažanja:

— le redko se člani kakšne skupine udeležijo koncerta druge skupine,

— najmanj publike na gostovanjskih prireditvah je iz vrst ljubiteljskih skupin.

Večkrat je slišati tudi mnenje: »Mi imamo svojo publiko, vi si jo pa pridobite.« In res imamo navijaško publiko, kot da smo kakšno nogometno društvo. Že res, da ima vsakdo svojega izbranca, toda zaradi tega ne zavrača vseh drugih. Ali so navijaško nastrojeni poslušalci res kulturna publika?

Kdo torej naj bi obiskoval kulturne prireditve?

Odgovor je verjetno preprost.

Tisti, ki ga določena kulturna prireditev zanima, tisti, ki bo z veseljem prišel, tisti, ki bo užival v programu.

IZ KULTURNE KRONIKE

8. novembra so v Koroški osrednji knjižnici dr. Franc Sušnik pripravili srečanje bralcev in ljubiteljev knjige. V likovnem salonu so odprli razstavo o petinidesetih letih dela in razvoja knjižnice, v Kuharjevi bralnici pa so podelili priznanja zvestim bralcem in zlate Suhodolčanove bralne značke bralcem iz Železarne Ravne. Koroška osrednja knjižnica dr. Franc Sušnik je ob tej priložnosti prejela državno odlikovanje — red zasluga za narod s srebrno zvezdo — za prispevek kulturi in širjenju in razvoju knjižnične dejavnosti na Koroškem. Po uradnem delu proslave so gostoljubni knjižnični delavci povabili udeležence še na prijateljsko srečanje ob prigrizku in napitku.

9. novembra je bil v Družbenem domu na Prevaljah slavnostni koncert prevaljskega pihalnega orkestra ob njegovi 75-letnici.

10. novembra so se na matineji v ravnem Titovem domu predstavili lutkarji iz Maribora s Kljukčevimi počitnicami. Dan poprej so jih imeli priložnost videti tudi otroci v Črni, Mežici in na Prevaljah.

15. novembra je založba Obzorja iz Maribora v Koroški osrednji knjižnici predstavila knjigo dr. Franca Sušnika Poglavlja iz svetovne književnosti, ki jo je pripravil za tisk profesor Tone Sušnik.

16. novembra je v občini Ravne gostoval Trio Lorenz. Opoldne je bil ko-

mentiran koncert za ravenske osnovnošolce, zvečer pa so glasbeniki nastopili v Družbenem domu na Prevaljah. Stevilnim (?) ljubiteljem dobre glasbe na Koroškem mora biti žal, ker so zamudili nastop svetovno znanega sestava.

17. novembra je bilo v športni dvorani pri osnovni šoli Prežihov Voranc 8. srečanje pevskih zborov Slovenskih železarov. Nastopilo je deset zborov z blizu 300 pevci, ki so zaposleni večinoma v delovnih organizacijah, združenih v sozdu.

23. novembra je ravenske ljubitelje klavirske glasbe navdušil mladi pianist — domačin Marko Letonja, ki je imel koncert v Titovem domu.

24. novembra dopoldne so lutkarice iz Mežice prikazale otrokom v Titovem domu na Ravnah igrice Hiša tete Barbare.

25. novembra je KUD Bratstvo v Titovem domu ponovilo predstavo Clovek z Marsa. Oglejala si jo je gledališka karavana Cankarjevega doma iz Ljubljane.

26. novembra so v Likovnem salonu na Ravnah odprli razstavo del slikarske kolonije Ravne 84.

28. novembra je bila v Družbenem domu na Prevaljah osrednja občinska proslava ob dnevu republike, krajevne proslave pa so se v teh dneh zvrstile skoraj po vseh krajevnih skupnostih v občini.

Res pa je, da pričakujemo, da bi določene kroge ljudi morala zanimati, recimo, **glasbena prireditve**.

In sicer koga?

— Vse, ki se poklicno ukvarjajo z glasbeno vzgojo (učitelji glasbe),

— vse, ki obiskujejo višje letnike (5., 6.) glasbene šole,

— vse, ki se ljubiteljsko (honorarno) ukvarjajo z glasbeno vzgojo (zborovodje, dirigenti).

Dalje — vsaj 10 odstotkov tiste množice (ali res?), ki ljubiteljsko igra in poje.

Pa še koga, ki smo ga nehote izpustili.

Tako nekako si predstavljamo sestav občinstva na glasbeni prireditvi. (Ta je seveda tu samo vzorec. Enako velja za vsa druga področja!)

Tudi stroga opredelitev, mi smo izvajalci kulturnih programov, ne more prinesiti nič dobrega.

Predvsem ljubiteljem je lahko stik z drugimi ustvarjalci, tudi poklicnimi, zelo dobrodošel.

Razpredali bi lahko še naprej, pa ne bomo, saj se vprašanje, komu so namenjene kulturne prireditve, vleče kot jara kača že vrsto let.

In koliko je bilo pravzaprav obiskovalcev na koncertu TRIA LORENZ? (Podobno je bilo na vseh drugih koncertih doslej.) Po številu morda malo (50), bolj razveseljivo je to, da so prišli samo tisti, ki jih glasba zanima. Tudi od drugod (Ravne, Črna, Mežica) so prišli. Žal ni bilo tistih, ki bi po pričakovanju »morali« priti.

Ce bi prišli vsi tisti, za katere mislimo, da jim je glasba pri srcu, bi lahko bilo kakšnih 150 obiskovalcev. To je pa za občino Ravne zelo veliko.

Vidimo se torej na prihodnji kulturni prireditvi.

Alojz Pikalo

»dobro domače vino« zastarel pojem. Takšni časi pač so, sicer pa tudi z našim koroškim kmečkim turizmom ni veliko bolje — izjeme so izvzete.

Naslednji dan smo prek mosta na Krk, ki je vendarle fenomen za sebe, odšli na gornji del otoka. Zaradi časovne stiske in zaradi štednje s kilometri nismo naredili prvotno nameravane krožne poti. Tako smo si v dveh enournih skokih ogledali teren pri Malinski, obiskali pa tudi kraj, ki je v tem umirjenem času zelo simpatičen. Kar zadeva gobe, lahko rečemo, da tako velikih in čvrstih lisičk, podobnih livkam večje vrste, še nikoli nismo videli. Marsikateremu je bilo žal, da ni bilo več časa za nabiranje in možnosti raziskovanja širšega področja. Morda se bo kdo od naših gobarskih strokovnjakov pozneje oglašil in za tiste, ki jih to podrobneje zanima, strokovno popisal, kaj tam sedaj v tem času raste. Gobe vsekakor so, čeprav so nekateri a priori zatrjevali, da jih ni. Celotno precej jih je in ljudje jih tudi nabirajo, kar zanika trditve, da smo samo Slovenci gobarji. Ocenili smo, da bi jih v tem času bilo neprimerno več, če bi padlo vsaj malo več dežja, ki je za jesenski čas običajen.

Osnovno pravilo vsakega izleta je: »Ne vračaj se po isti poti«, in tudi mi se nismo. Zaobšli smo Reko in se prek Ilirske Bistrice nameravali napotiti prek Mašuna v Loški potok, torej prek Notranjske. Ker smo nedaleč od Ilirske Bistrice zašli, smo se znašli v Pivki in se prek Postojne po glavni cesti vrnili. Večina je bila zadovoljna. Morda bi lahko bilo boljše, morda pa tudi slabše. Velja omeniti, da smo imeli izredno srečo z vremenom. Kdor še ni doživel morja jeseni, mu ga priporočamo. In še sporočilo članom društva in drugim skeptikom: dokazali smo, da se da enostavno, z dobro voljo in tudi poceni kaj prijetnega in koristnega doživeti.

— deja

FRANC BURJAK

Pri Burjakovi bajti pod Peco si se rodil pred 52 leti kot drugi otrok izmed petih. Oče kovač kljub trdemu delu v Rudniku Mežica ni mogel preživljati številne družine. Zato si se že kot 15-leten fant odločil, da se zaposli.

Prišel si na Ravne, da bi se izučil za modelnega mizarja. Ker še ni bilo oddelka za ta poklic, te je železarna poslala v Sisak. Nisi se izučil po svoji želji, vendar si se leta 1951 vrnil kot kvalificirani livar. Ko si prestopil prag koroških fužin, je pričela Železarna Ravne svoj največji vzpon. Zaposlil si se kot kvalificiran livar, vendar še brez večjih izkušenj. S pridnostjo in marljivim delom si pridobival strokovnost in tako postal po 30-letih naporega dela eden izmed boljših livarjev.

Tvoja vrhunska usposobljenost se je kazala pri izvajanju najrazličnejših zahtevnih del, katerim si bil vedno kos. Pri svojem delu si bil natančen in pošten z edinim ciljem, da bi sam in vsa družba živela in ustvarjala boljši in srečnejši jutri.

Nisi poznal besede »ne«. Pripravljen si bil sprejeti najtežje naloge in s tem jeklenil samega sebe in ožje sodelavce.

Doživel si rast koroških fužin in vložil svoj trud, da bi bile ponos našega kraja in socialistične domovine.

Tvoja smrt je prišla mnogo prehitro. Sklonjenih glav stojimo pred tvojim grobom, hvaležni za vse, kar si storil.

Vsem žalujočim, posebno pa obema bratoma in sestri izrekam v imenu sodelavcev iskreno sožalje.

Spomin

LISIČKE NISO SAMO NA ZELENBREGU

Na povratku smo se zafrkavali: »V Guštanju bo sigurno kdo s prstom pokazal: to je pa tisti, ki je na morju gobe nabiral!« Marsikom se je res zdelo neumno, ko je po dnevu mrtvih prečital vabilo, da vabimo vse ljubitelje gob, predvsem pa članke gobarskega društva »Samorastniki« na gobarsko ekskurzijo na Krk. Prevelikega odmeva sicer ni bilo, kljub temu pa nas je 10. novembra zgodaj zjutraj krenilo na pot 30. Zaradi osnovnega namena poti je bila izbrana taka, da se nismo vozili po velikih cestah, temveč po manj obljudenih; ob načrtovanih in tudi izvedenih kratkih gobarskih skokih za krajši čas v gozd ob poti. Opazovali smo lahko pokrajino in ocenjevali, kje bi, glede na značilnosti zemljišča in rastlinja, lahko rastle gobe in katere. Več idej je padlo, kam bi se lahko drugič organizirano ali posamično podali.

Šli smo torej od Ljubljane prek Ribnice, Kočevja in Broda na Kolpi prek Gorskega Kotarja v Crikvenico. Ker štedimo, smo izbrali najkrajšo in najbolj direktno pot. Če že koga zanima med tistimi, ki se v času poletne vročine vozijo v primorje ali na gornji Jadran, lahko povemo, da smo pri Delnicah v Gorskem Kotarju, bolje rečeno pri Fužinah, zavili na direktno cesto proti Crikvenici in ne proti Bakru oz. Reki. Integralov kilometer stane 77 din in se zato bližnjica pozna; pa še vidiš nov, čeprav majhen košček Jugoslavije, ki ga sicer verjetno ne bi.

Gobe smo se prvič odpravili nabirat že v Gorskem Kotarju na celinski strani, kaj prida pa tu ni bilo. Prejšnji mrz in hladno vreme sta naredila svoje. Naslednji skok je bil nad Kraljevico, kjer se že kažejo značilnosti mediteranskega podnebja in okolja, vendar smo, vsaj kar zadeva gobe, prišli v Crikvenico razočarani. Ne bi hvalili prijetnega odnosa osebja v hotelu Therapia, kjer smo prenočili; če pa že koga zanima, je

dovolj podatek, da je bila cena enodnevnega penziona 930 din, kar je danes redkost, ne glede na to, da smo tam bili ob koncu posezone.

Prvega dne smo se popoldne podali v notranjost, v nekaj kilometrov od Selc oddaljeni Bribir, v stransko dolinico s pobočji pod gornjim koncem Velebita, nekdo zelo obljudeno, ob koncu vojne pa precej požgano naselje, kar se vidi še zdaj. Tudi tu nismo imeli pri nabiranju pravega uspeha, čeprav je bilo bolj spodbudno kot dopoldne v meglenem Gorskem Kotarju. No, sicer pa moramo priznati, da je bil namen tistega popoldneva tudi skok do neke domače konobe na pršt in dobro domače vino. Ugotovili pa smo, da je tudi tu, kot marsikje na Jadranu,

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV

POBIRANJE KOSTANJA

Pobrateno društvo upokojencev iz Ruš je 23. 10. 1984 povabilo člane našega društva na pobiranje kostanja na Pohorju. Dva avtobusa s približno 100 upokojenci sta tega dne odpeljala z Raven, eden pa z upokojenci iz Mežice.

Upokojenci so se najprej okrepčali v domu DU Ruše, nato pa so se odpeljali do kmeta Franca Srnce na »Zvampovino« v Lobnici na Pohorju, kjer so pustili oba avtobusa. Tu so upokojenci iz Ruš pred štirimi leti odkrili spominsko ploščo ter jo tudi vzeli v svoje varstvo. Sem vsako leto na dan upokojencev Jugoslavije 26. julija priredijo izlet za svoje člane. Kmetija je bila leta 1945 požgana, hčerka na domačem dvorišču ustreljena, druga pa ranjena. Mater so odpeljali v koncentracijsko taborišče, od koder se ni več vrnila.

Tu so se naši upokojenci razdelili na več skupin ter pod vodstvom Rušanov odšli v bližnji gozd. Pobiranje kostanja je trajalo približno tri ure. Kar precej si ga je vsak nabral.

Ponovno so se zbrali pri kmetu, kjer so upokojenci iz Ruš za svoje goste pekli kostanj. Tudi za pijačo ni bilo stiske. Nekaj utrujeni, pa vendar dobre volje so se odpeljali v dolino, kjer jih je čakalo v gostilni Ruše-vas dobro kosilo.

To je bilo že tretjič, da so se naši upokojenci organizirano odpravili na takšno akcijo. Zahvala gre vodstvu in članom DU Ruše, ki so jo omogočili in sodelovali. Zahvala pa gre tudi domačemu vodstvu in društvu, ki je omogočilo tako velikemu številu upokojencev z Raven, da so se lahko za minimalni znesek udeležili tega kostanjevega piknika.

Zadovoljni so se vsi v večernih urah vrnili domov.

Ervin Wlodyga

konkurence. Res pa je, da je za tak način potrebnih več sredstev. Tako je, in prisile tu ni mogoče uporabiti. Če bi jo, bi uničili odbojko na Koroškem, tega pa si ne smemo privoščiti.»

»Se obeta Koroški dobra odbojka tudi v prihodnje?«

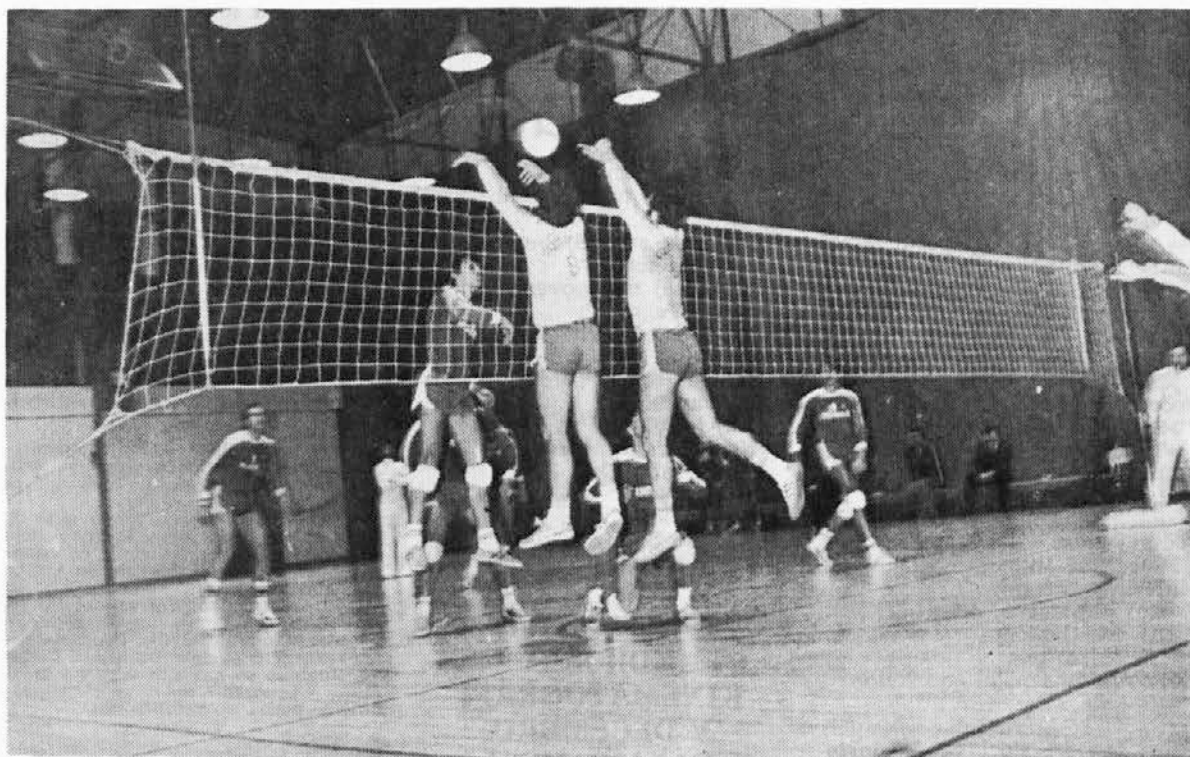
»Koncept odbojke v občini Ravne leži že vsaj 15 let, odkar sem predsednik komisije za odbojko pri ZTKO, na tem, da se poleg množičnosti razvija tudi kvaliteta odbojke. To nam uspeva z obstoječim trenerskim kadrom in dolgoletno tradicijo na tem področju. Za osnovne šole smo pridobili številne strokovne kadre, tako da se razvijajo kvalitetni odbojkarji že med desetim in štirinajstim letom. To se potem odraža tudi na posameznih ekipah in v odbojki nasploh.«

»Če se še enkrat vrneva k članom Fužinarja in njihovim načrtom: kateri so njihovi glavni aduti za 1. zvezno ligo?«

»Največja aduta pri Fužinarju sta napad na mreži in servis. To je že dobro, treba pa je še pri nekaterih izboljšati igro v polju in pri vseh povečati kondicijsko pripravljenost. Naši aduti so tudi vsi igralci in trenerski kader. Izbor za prvo ekipo je velik in o njem odloča le superkvaliteta. Čeprav se ne bojimo zanj, smo vseeno z veliko težavo dali mladega perspektivnega igralca Urnauta Mladosti Zagreb — zaradi napredovanja v odbojki in zaradi študijskih ugodnosti. Računamo tudi na Rožanca, ki je bil dolgo časa naš član, da bi se ob naši uvrstitvi v 1. zvezno ligo vrnil od mariborskega Stavbarja k Fužinarju. Tekme 1. zvezne lige bo lahko dobivala le močna ekipa dobrih posameznikov, ki jih tu ne bi imensko izpostavljali, saj jih je vrsta.«

»Pričakujete, da bo 1. zvezna liga tudi množice navijačev vrnila v dvorane?«

»Res. S kvaliteto odbojke in njenimi večjimi uspehi se tudi ljudje, ki sledijo temu športu, vračajo v dvorane. Gledalci nam-

Blok

reč hočejo dobro odbojko, predvsem hočejo, da njihovi zmagojevo in glede na nasprotnika prikazujejo optimalno igro.«

»Kljub vsemu na koncu še enkrat: res niso Fužinarjevi načrti le računi brez krčmarja?«

»Upamo, da ne. Delno odločilna za vstop je bila tekma 24. novembra s Studentom iz Mostarja. Ker smo jo dobili, imamo zdaj dve točki prednosti, ki nam bosta zelo prav prišli, če bi bilo na povratnem srečanju v Mostarju kaj narobe. Močna konkurenta sta tudi Novi Zagreb in Mladost, ki pa upamo, da ju bomo premagali.«

»Tov. Godec, hvala za razgovor in želja, da se načrti uresničijo.«

H. Merkač

te; Lenassi Blanka, dipl. inž. kemije — iz TOZD Kontrola kakovosti.

KSZ — Maček Vikica, frizerka — iz TOZD Energija, Šipek Nada, predmetna učiteljica — iz TOZD Valjana.

DO TSD — Čuješ Miran, obdelovalec in upravljalca strojev — prva zaposlitev; Schuller Miroslav, ključavničar, Todorović Dragan, strojni delovodja — iz druge DO.

BRATSTVO — Radojević Tomislav, Miladinović Zoran, NK delavca — iz JLA.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Stefanović Miladin, zidar livnih plošč — izključen; Hojnik Milan, Kunc Peter, oba pripravljalca za litje — samovoljno zapustila delo; Budna Vilijem, žerjavovodja — premeščen v Orodjarno.

JEKLOLIVARNA — Kranjc Roman, čistilec obrata, Konečnik Jože, varilec zaht. ulitkov, Pšeničnik Mihael, čistilec obrata — vsi invalidsko upokojeni; Legnar Jurček, talilec — premeščen v Jeklarno.

VALJARNA — Šipek Nada, čistilka — premeščen v KSZ.

KOVAČNICA — Šimunović Zvonko, čistilec polizdelkov — sporazumno; Škrubej Pavel, kladivovodja — premeščen v Kontrolo kakovosti.

STROJI IN DELI — Počivalnik Roman, ključavničar za ED — izključen.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Plestenjak Marija, pomočnica skladiščnika — invalidsko upokojena.

PNEVMATIČNI STROJI — Knez Marijan, vrtalec — sporazumno.

ENERGIJA — Maček Vikica, čistilka — premeščen v del. sk. KSZ.

ETS — Mavrič Alojz, obratovni električar — umrl.

SGV — Štrekelj Jože, vodja strojne obdelave — invalidsko upokojen; Podgoršek Tomislav, ključavničar — poklicna rehabilitacija; Cvetko Engelbert, ključavničar specialist — premeščen v ETS.

TRO — Butolen Angela, prevzemalka — starostno upokojena, Kovač Doroteja, skladiščnica — invalidsko upokojena.

ARMATURE — Pečovnik Petra, razmnoževalka del. dokumentacije — potek delovnega razmerja za določen čas.

PII — Pori Alojz, inž., nadzornik za rekonstrukcije — premeščen v Vzmetarno.

KOMERCIALA — Jurač Karel, sam. referent za kooperacijo, Pogorevnik Ivan, prevzemnik — invalidsko upokojena; Todorović Renata, korespondentka — sporazumno; Razpotnik Drago, pomožni delavec — samovoljno.

KONTROLA KAKOVOSTI — Lenassi Blanka, dipl. inž., pripravnica — premeščen v Gospodarjenje.

KSZ — Godec Alenka, prof., pripravnica, Gabor Irma, kurirka — sporazumno.

BRATSTVO — Vasić Gordana — dana odpoved.

Kadrovska služba

Kadrovska gibanja v oktobru

Bistvenih sprememb pri številu zaposlenih v oktobru ni bilo. Zaposlenih je bilo 6035 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Ketiš Dušan, NK delavec, Pranjič Ilija, KV mizar, Petrič Zvonko, gimnazijski maturant — prva zaposlitev; Ruprecht Ivan, obratovni električar, Begović Husein, Grobelnik Albin, NK delavca — vsi iz druge DO; Legnar Jurček, talilec el. peči — premeščen iz Jeklolarne.

JEKLOLIVARNA — Meta Ramadan, NK delavec — iz druge DO.

VALJARNA — Mravljak Ivan, elektrotehnik, Šinogoj Jernej, NK delavec — prva zaposlitev; Pečovnik Gorazd, zidar, Medić Milovan, žerjavovodja, Stojanović Momčilo, kmetijski tehnik — iz druge DO.

ORODJARNA — Budna Vilijem, žerjavovodja — premeščen iz Jeklarne.

STROJI IN DELI — Salčnik Vinco, natak — iz druge DO.

PNEVMATIČNI STROJI — Aldžić Izet, pripravnik kovino strugar — prva zaposlitev; Burja Zvonko, strugar — ponovna zaposlitev v ŽR.

VZMETARNA — Pori Alojz, inž. strojništva — iz TOZD PII.

ENERGIJA — Jurač Verner, NK delavec — prva zaposlitev; Hudrap Marijan, RTV mehanik — iz druge DO.

ETS — Cvetko Engelbert, ključavničar — iz TOZD SGV.

SGV — Šumnik Peter, Topalović Stipo, ključavničarja — iz druge DO.

ARMATURE — Gracej Anton, strugar, Nabernik Janez, strojni tehnik — prva zaposlitev; Topler Zdenko, strojni tehnik — iz druge DO.

KONTROLA KAKOVOSTI — Škrubej Pavel, priučen kovač — premeščen iz Kovačnice.

DRUŽBENI STANDARD — Manojlović Nedeljka, predelovalka sadja in zelenjave, Skornšek Silva, NK delavka — prva zaposlitev; Ledinek Marija, pletilja — iz druge DO.

GOSPODARJENJE — Pečnik Andreja, dipl. sociolog — prva zaposli-

»Ali ste vi učili mojega sina igrati violino po 150 din na uro?«
»Da, zakaj?«
»Koliko zahtevate, da ga spet odvadite?«

HUMORESKA:

Johannes Roessler

KRALJEVSKA IGRA

Helena je poslednjč poskusila:
 »Vsak večer?«
 »Vsak drugi večer, draga!«
 »Ali moraš tako pogosto igrati šah?«
 »To je kraljevska igra.«
 »Ko sva šele tri tedne zaročena, ljubi?«
 Položil je roko okoli nje:
 »Moraš mi dovoliti nekaj razvedrila, Helena!«
 »Saj imaš vendar mene!«
 »Toda ves čas se ne moreva poljubovati.«
 »Lahko se pogovarjava.«
 »Potem si kmalu ne bova imela več kaj reči.«
 Helena se ni več mogla boriti z njegovo strastjo:

»Kaj naj storim, dragi?«
 »Ali me ljubiš?«
 »Obožujem te!«
 »Potem mi izpolni eno željo.«
 »Vsako!«
 »Nauči se igrati šah.«

Kaj vse ne stori mlado dekle iz ljubezni? Helena se je vpisala v šahovski klub. Določili so ji prijetnega partnerja.

»Janez,« je dejala ona.
 »Helena.«
 »Ali želite pričeti?«
 Helena je pričela.
 »Zadovoljni?«
 »Zelo.«
 »Pazite!«
 »Preneumno!«
 »Šah!« je vzkliknila Helena.
 »Mat?«
 »Zdi se mi.«
 Partner si je pulil kodre.
 »Nikoli se ne bom naučil te neumne igre!«
 »Ne igrate radi?«
 »Sovražim šah.«
 »Zakaj potem igrate?«
 Partner je v zadregi priznal:
 »Zaročen sem.«
 »No — in?«
 »Moja zaročenka strastno igra šah.«
 »Torej njej na ljubo?«
 »Da.«
 Helena se je smehljala:
 »Prav tako kot pri meni.«
 »Ste tudi vi zaročeni?«
 »Da, s šahistom.«
 »Če bi bil jaz na njegovem mestu...«
 »No — kaj?«
 »Jaz bi mislil na kaj drugega!«
 Zardel je. In Helena nič manj. Toda vendar je naglo rekla:
 »Če bi jaz bila vaša zaročenka, bi tudi jaz mislila na kaj drugega.«

»Mama, kaj je to prešuštvo?«
 »Pojdi vprašat očeta. On ima več časa za to.«

Tega ne bi smela reči!
 Toda kaj naj storimo proti usodi?

Ko sta se po poljubu ločila, je vprašala Helena:
 »Kako naj zdaj povem svojemu zaročencu?«
 »Da je med vama konec?«
 »Da.«
 Iz žepa je vzel listek:
 »To mu daj.«
 »Kaj je to?«
 »Naslov moje neveste.«
 »Čemu mu bo?«
 Objel jo je.
 »Igrala bosta šah, ko se bova midva poročila.«

(Prevedel: J. J.)

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V DECEMBRU IN JANUARJU

Koroški kinematografi Crna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne in Dravograd bodo v decembru in januarju predvidoma predvajali naslednje filme:

CAS PRVE LJUBEZNI — fr. komedija, 7.—17. 12.
 POHITI, ZABAVA SE PRICENJA — nem. zabavno glasila, 7.—17. 12.
 MEČ RUMENEGA TIGRA — hong-konški avant., 14.—24. 12.
 NEPREVIDNI MORILEC — am. kriminalka, 14.—24. 12.
 KOŽA — it. vojni — FEST '82, 14.—24. 12.
 UCITELJICA — it. komedija, 14.—24. 12.
 ZLATI SALAMANDER — am. akcijski, 14.—24. 12.
 NA ZAHODU NIČ NOVEGA — am. vojni, 14.—24. 12.
 ZVEZDNE STEZE — am. zn. fant., 20.12.—2. 1. 85.
 NAJKRAJŠA POT NA KITAJSKO — am. avant., 22. 12.—3. 1. 85.
 NATALI — gr. drama, 21. 12.—3. 1. 85.
 NEWYORSKI RAZPARAC — it. kriminalka, 21. 12.—3. 1. 85.
 SUPER FANT — am. komedija, 4.—14. 1. 85.
 OTOK SMRTI — am. grozljivka, 4.—14. 1. 85.
 ČAROVNICE — am. grozljivka, 4.—15. 1. 85.
 V ZRELU ŽIVLJENJA — domača drama — PULJ '84, 4.—15. 1. 85.
 Najmlajši si bodo ob koncu leta lahko ogledali v koroških kinematografih na posebnih in rednih predstavah filme:
 ŽIVALI, FILMSKE ZVEZDE — am. dokumentarni
 MODRA PTICA — am. sov. bajka
 SRECNO, KEKEC — domači otroški
 Vsem občanom, ljubiteljem filmske umetnosti, želimo srečno in uspešno leto 1985.

Koroški kinematografi Prevalje

FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILA

FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILA

40-LETNICA OSVOBODITVE BEOGRADA

Ob 40-letnici osvoboditve Beograda je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno znamko v vrednosti za 6 din.

Jeseni 1944 se je obramba Balkana premaknila na beograjski strateški voz. Skupni napad narodno osvobodilne vojske Jugoslavije in rdeče armade se je začel 14. oktobra 1944. Po težkih bojih je bilo mesto osvobodjeno 20. oktobra 1944.

Na znamki je prikazan grb Beograda s stilizirano grafično rešitvijo obletnice osvoboditve. Znamko je likovno obdelal Dušan Lučič. Natisnjena je bila v zavodu za izdelavo denarja ZIN v Beogradu v večbarvnem ofsetu v polah po 25. V prodajo je prišla 20. oktobra 1984.

100-LETNICA ROJSTVA MILOJA MILOJEVIČA

Ob 100-letnici rojstva Miloja Milojeviča je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno znamko za 6 dinarjev.

Miloje Milojevič (Beograd 1884—1946) je bil srbski skladatelj in muzikolog. Studiral je v Beogradu in Münchnu, doktorat muzikologije pa je pridobil v Pragi. Med obema vojnoma je bil med najuglednejšimi osebnostmi beograjskega glasbenega življenja. Motiv za znamko je portret Miloja Milojeviča in v ozadju faksimile not. Likovna rešitev je delo Dušana Lučiča. Znamka je bila natisnjena v tiskarni ZIN v Beogradu v tehniki dvobarvnega ofseta v prodajnih polah po 25. V prodajo je prišla 27. oktobra 1984.

40-LETNICA LISTA NOVA MAKEDONIJA

Ob 40-letnici lista »Nova Makedonija« je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno poštno znamko za 6 dinarjev.

V Veleški vasi Gorno Vranovci je 29. oktobra 1944 izšla prva številka lista »Nova Makedonija«, organa narodno-osvobodilne fronte Makedonije s sliko marseala Tita na prvi strani. Motiv za znamko je prva številka lista »Nova Makedonija« in zaglavje ene od njenih novih števk. Grafična rešitev znamke je delo Dimitrija Čudova. Znamko so natisnili v ZIN v Beogradu v prodajnih polah po 25. V prodajo je prišla 29. oktobra 1984. f.u.

ZAHVALA

Ob smrti moža in očeta **Aloja Zavra** se iskreno zahvaljujem za izkazano pomoč in sočustvanje sodelavcem tozda Družbeni standard, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti. Posebej hvala sosedu Ivančiču in tov. Pšeničniku, pevcem za žalostinke in g. župniku za opravljeni obred.

Žena Katarina in sinova Jože in Vlado

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega dragega **Marjana Ažmana** se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujem gospodaru tozda TRO in godbi na pihala za žalostinke.

Žena Mojca, sin Marko, brat Peter in sestra Gerti z družinoma ter vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame **Neže Petek** se zahvaljujem sodelavcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi gospodaru tozda SRS, pevskemu zboru DU s Prevalj in g. župniku za opravljeni obred.

Hčerke in sinovi z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti očeta **Ivana Polovška** se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v tozdu Jeklarna za izrečena sožalja in cvetje. Hvala vsem, ki ste se z lepo mislijo spomnili na našega očeta, in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žena in otroci z družinami

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta **Franca Sagernika** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za pomoč v najtežjih trenutkih, za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje ter številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala družini Knez, p. d. Buč iz Libelič, gospodaru tozda TOZD Stavbenik Prevalje, pevcem in ravenki godbi ter č.g. duhovnikoma za poslovilni obred.

Žaluojači: njegovi najbližji

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše žene, mame, babice ter prababice **Marije Krpan** ter hčerke, sestre in mame **Slavice Vasič** se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ju pospremili na njuni zadnji poti, darovali cvetje in izrazili sožalje ob naši bolečini. Hvala delavcem tozda Jeklolivarne in hišnemu svetu Trg svobode 18, g. župniku ter g. kaplanu hvala za lepe poslovilne besede.

Vsi žaluojači

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega brata, svaka in strica **Franca Burjaka** se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga cenili, spoštovali in nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli sožalje, mu darovali cvetje in ga v takem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujem lovski družini Prežihovo za ganljiv in svečan obred ob slovesu, godbi na pihala in lovskemu oktetu za odigrane in zapete žalostinke, gospodaru tozda Potočnik, tajnika Jelka Jamšek, govornikoma za poslovilne besede, sodelavcem in PD Ravne za izkazano pozornost in poslednjo čast pokojnemu.

Njegovi: brata Vili in Alojz ter sestra Mojca z družino in svakinja Fanika z Zorico

Izdaja delavski svet Zelenarje Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruđen, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Telefon 861 131, int. 304.

Tiska CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. čl. zakona o obdavčnjenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometa davka.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Keber, H. Merkač, M. Potočnik, Z. Strgar, kadrovska služba in oddelek za informiranje.